

ingediend op **13-AA** (2023-2024) – Nr. 1
27 oktober 2023 (2023-2024)

Beleids- en begrotingstoelichting

Economie, Wetenschap en Innovatie

Begrotingsjaar 2024

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. INLEIDING DOOR DE MINISTER	7
II. SAMENVATTING	11
1. Macro-economische omgevingsanalyse	11
2. Omgevingsanalyse innovatiesysteem	12
3. Cijfermatig overzicht	14
III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	17
1. Transversale en horizontale doelstellingen	17
2. Overkoepelende strategische doelstellingen	19
a. Transversale strategische doelstellingen	19
1. Lokaal ondernemerschap laten bloeien	19
2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst	21
3. Regionale specialisatie in streken en provincies	24
4. Succesvol ondernemen in een digitale samenleving	24
5. Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie	26
6. Duurzaam groeien via een kennisgedreven circulaire economie	29
7. Een kwaliteitsvolle gezondheidseconomie	30
b. Overkoepelende doelstellingen	31
1. Een laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor bedrijven en onderzoekers	31
2. Optimaal inspelen op Europees en internationaal beleid	32
3. Een beleid gedreven door feiten en cijfers	34
IV. BELEIDSVELD I: ECONOMIE	35
1. Inhoudelijk structuurelement 1: Financiering ondernemingen	35
1.1 Strategische doelstellingen – Een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal	35
1.2 Operationele doelstellingen	35
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	36
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	37
1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht Omschrijving	44
1.4 Prestatie-indicatoren	44
2. Inhoudelijk structuurelement 2: Ondernemerschap	44
2.1 Strategische doelstellingen – Meer en sterkere ondernemers	45
2.2 Operationele doelstellingen	45
2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	47
2.3.2. Overige entiteiten onder gezag	48
2.3 Prestatie-indicatoren	50

3.	Inhoudelijk structuurelement 3 : Groei-ondersteuning kmo's en groeibedrijven	51
3.1	Strategische doelstellingen – Veerkrachtige bedrijven en sectoren	51
3.2	Operationele doelstellingen.....	51
3.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	53
3.3.1	Overige entiteiten onder gezag	58
3.4	Prestatie-indicatoren	64
4.	Inhoudelijk structuurelement 4 : Vergroening klimaat.....	65
4.1	Strategische doelstellingen – De transitie naar een duurzame economie faciliteren.....	65
4.2	Operationele doelstellingen.....	65
4.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	65
4.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's) 66	
4.3.2.	Overige entiteiten onder gezag	65
4.4	Prestatie-indicatoren	65
5.	Inhoudelijk structuurelement 5 : Ruimtelijke Economie	66
5.1	Strategische doelstellingen – Ruimte om duurzaam te ondernemen in Vlaanderen.....	66
5.2	Operationele doelstellingen.....	66
5.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	68
5.3.2.	Overige entiteiten onder gezag	68
5.3.3.	Overige entiteiten onder toezicht	70
6.	Inhoudelijk structuurelement 6 : De ondernemersvorming, met inbegrip van de bezoldigde stages.....	71
6.1	Strategische doelstellingen	71
6.2	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	71
6.2.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	71
6.3	Prestatie-indicatoren	72
V.	BELEIDSVELD II: WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	73
1.	Inhoudelijk structuurelement 1 : Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	73
1.1	Strategische doelstellingen – Excelleren in nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek	73
1.2	Operationele doelstellingen.....	73
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	73
1.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	74
1.3.2.	Overige entiteiten onder gezag	78
1.4	Prestatie-indicatoren	80

2.	Inhoudelijk structuurelement 2 : Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek.....	81
2.1	Strategische doelstellingen - Excelleren in specifieke kennisdomeinen en ondersteunen van excellente domeinspecifieke onderzoeksinstellingen	81
2.2	Operationele doelstellingen.....	81
2.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	81
2.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	82
2.3.2.	Overige entiteiten onder toezicht	85
2.4	Prestatie-indicatoren	86
3.	Inhoudelijk structuurelement 3 : Strategisch basisonderzoek.....	87
3.1	Strategische doelstellingen - Uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek dat een ver uitzicht biedt voor latere maatschappelijke en/of economische toepassingen.	87
3.2	Operationele doelstellingen.....	87
3.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	87
3.3.2.	Overige entiteiten onder toezicht	87
3.3	Prestatie-indicatoren	88
4.	Inhoudelijk structuurelement 4 : Onderzoeksinfrastructuur	98
4.1	Strategische doelstellingen - Excellente en internationaal verbonden onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen.....	89
4.2	Operationele doelstellingen.....	89
4.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	90
4.3.2.	Overige entiteiten onder toezicht.....	94
4.3	Prestatie-indicatoren	95
5.	Inhoudelijk structuurelement 5 : Post-initieel onderwijs	96
5.1	Strategische doelstellingen - Onderzoek voor toonaangevende business schools in Vlaanderen	96
5.2	Operationele doelstellingen.....	96
5.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	96
5.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	97
5.4	Prestatie-indicatoren	97
VI.	BELEIDSVELD III: INNOVATIE	98
1.	Inhoudelijk structuurelement 1 : Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek.....	98
1.1	Strategische doelstellingen - Onderzoekscentra als brugfunctie tussen wetenschap en toepassing in strategische wetenschapsdomeinen.	98
1.2	Operationele doelstellingen.....	98
1.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	98

1.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	99
1.4	Prestatie-indicatoren	104
2.	Inhoudelijk structuurelement 2 : Valorisatie onderzoeksresultaten ..	105
2.1	Strategische doelstellingen - Tot de internationale top behoren in het valoriseren van kennis	105
2.2	Operationele doelstellingen.....	105
2.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	106
2.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	106
2.4	Prestatie-indicatoren	107
3.	Inhoudelijk structuurelement 3 : Innovatiekracht ondernemingen ...	108
3.1	Strategische doelstellingen - Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding. ...	108
3.2	Operationele doelstellingen.....	108
3.3	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	110
3.3.1.	Overige entiteiten onder gezag	110
3.4	Prestatie-indicatoren	115
4.	Inhoudelijk structuurelement 4 : Ontvangsten participaties	116
4.1	Strategische doelstellingen - Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding. ...	116
4.2	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	116
4.2.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	117
5.	Inhoudelijk structuurelement 5: Innovatiekracht ondernemingen.....	118
5.1	Strategische doelstellingen - Krachten bundelen van opkomende en disruptieve technologieën.....	118
5.2	Budgettair kader voor het begrotingsjaar	118
VII.	BELEIDSVELD IV: WETENSCHAPSCOMMUNICATIE	120
1.	Inhoudelijk structuurelement 1 : Wetenschapscommunicatie	120
1.1	Strategische doelstellingen - Informeren over wetenschap en dialogeren met en betrekken van burgers bij de wetenschap... ..	120
1.2	Operationele doelstellingen.....	120
1.3.1.	Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	121
1.3.2.	Overige entiteiten onder toezicht.....	124
1.4	Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen	124
1.5	Prestatie-indicatoren	126

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER	
BELEIDSVELD	127
1. Apparaatskredieten	127
1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	127
1.2 Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.....	127
1.3 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid - Agentschap Innoveren	
en Ondernemen	132
2. Provisies/Thema overschrijdend.....	136
2.1 Ontvangsten.....	136
2.2 Uitgaven	136
X. Lijst met afkortingen	143
IX. OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN	144

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

De oorlog in Oekraïne en de impact op de prijzen van grondstoffen en energie hebben verschillende van de Europese economieën het voorbije jaar op de rand van een recessie gebracht. Het jaar 2024 zal in het teken moeten staan van economisch herstel en een industriële renaissance in Europa. De Vlaamse economie houdt stand maar niettemin staat de internationale competitiviteit van onze basisindustrie onder druk. Deze uitdagingen aanpakken in een kleine, open economie wil zeggen dat we een koploper moeten zijn en blijven in innovatie en ondernemerschap. Er zijn echter ook grenzen aan wat we in Vlaanderen kunnen doen, zodat we ook moeten inzetten op een gemeenschappelijk industriebeleid in de Europese Unie. Het Europees voorzitterschap biedt daartoe een opportuniteit. Het is daarbij nodig dat een cultuur van innovatief ondernemerschap en de waardering ervoor diep doordringt in onze samenleving. De eerste editie van het nieuwe project 'Flanders Technology & Innovation' komt dan ook op een uitgelezen moment.

Van Flanders Technology International naar Flanders Technology & Innovation

In 1983 vond de eerste editie plaats van de tweejaarlijkse technologiebeurs Flanders Technology International. Bezieler van het project was de toenmalige visionaire minister-president Gaston Geens.

De sociaaleconomische toestand in 1983 vroeg om ingrijpende verandering. Ons land had een devaluatie van de Belgische frank (februari 1982) en recessie achter de rug, veroorzaakt door o.a. de oliecrisis van 1973 en 1978-79. De bedrijven voerden herstructureringen door en onze traditionele sectoren zoals de staalnijverheid, de textiel en confectie hadden het hard te verduren. De werkloosheid ging in stijgende lijn.

De organisatie van FTI kaderde in het ruimere DIRV-project (Derde Industriële Revolutie Vlaanderen). De toenmalige Vlaamse Regering wou een brede massa sensibiliseren voor de economische problemen en uitdagingen. Er moest een dynamiek op gang gebracht worden met een drievoudig doel: 1) technologie inburgeren, 2) het Vlaamse industriële weefsel vernieuwen en 3) de werkgelegenheid stimuleren in toekomstgerichte sectoren.

De DIRV legde de nadruk op de heroriëntering van de industrie en plaatste drie nieuwe basistechnologieën centraal: micro-elektronica, biotechnologie, nieuwe materialen. De zaadjes werden geplant voor succesverhalen die tot vandaag doorleven: imec, de Vlaamse onderzoeksinstelling voor nano- en digitale technologie, ontstond in 1984 in het kielzog van FTI, en ontwikkelde zich tot een absolute wereldspeler vandaag. Hetzelfde geldt voor VIB, de in 1995 opgerichte Vlaamse onderzoeksinstelling voor biotechnologie. Ook onze universiteiten en talrijke andere wetenschappelijke instellingen behoren tot de Europese en vaak ook wereldtop. Deze filosofie van excellentie werd richtinggevend voor het innovatiebeleid in Vlaanderen en resulteerde o.a. in de oprichting van de SOC Flanders Make en van de speerpuntclusters.

Vandaag wil ik, samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering, opnieuw de brede bevolking warm maken voor technologie en innovatie, via Flanders Technology & Innovation. Onze regio is er in de voorbije 40 jaar sociaaleconomisch sterk op vooruit gegaan, met name dankzij de val van de Berlijnse muur, de creatie van een eengemaakte Europese markt, de technologische vooruitgang en de globalisering.

De wereldwijde economische ontwikkelingen in de afgelopen eeuw gingen echter ook gepaard met een duidelijke last voor het milieu en een toenemende wereldwijde uitstoot

van CO₂, en leidden tot de klimaatproblematiek. Samen met de vergrijzing, de recente energiecrisis en geopolitieke verschuivingen, maakt dit de uitdagingen van vandaag niet kleiner dan die van 1983. Diepgaande transformaties van ons sociaaleconomische weefsel zijn nodig om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden. Die transformaties zullen alleen slagen indien we innoveren en inzetten op technologische vooruitgang. En daartoe heeft Vlaanderen vele troeven.

Binnen Europa behoort Vlaanderen tot de groep van innovatieleiders. Met een O&O-intensiteit van maar liefst 3,65% van het bbp behoren we zelfs tot de absolute wereldtop qua aandeel van private en publieke uitgaven voor O&O in verhouding tot het bbp. Die top hebben we mede kunnen bereiken dankzij een combinatie van private investeringen én aanhoudende decennialange investeringen vanuit de Vlaamse begroting in hoger onderwijs, wetenschap, en onderzoek & ontwikkeling, mede gestuwd door de visie achter FTI.

Met het project Flanders Technology & Innovation willen we opnieuw, net als in de jaren '80, de innovatiekracht en ondernemersgeest van Vlaanderen inzetten om oplossingen te vinden voor de maatschappelijke problemen van vandaag. De uitdagingen zijn dermate dat de neuzen in dezelfde richting moeten staan, willen we ze overwinnen. We zetten in op zes cruciale domeinen: datatechnologie, gezondheid, energie, mobiliteit, entertainment en levenslang leren.

Een inspirerend project dat onze bijzondere aandacht heeft is de Einstein Telescoop. We zetten onze inspanningen verder om samen met Nederland en Duitsland tegen 2025 een 'bidbook' neer te leggen voor de vestiging van deze infrastructuur voor onderzoek naar zwaartekrachtgolven rond het drielandenpunt.

We blijven investeren om onze kennisbasis te versterken

Met ons beleid legden en leggen we dagdagelijks de basis voor de toppositie die Vlaanderen vandaag de dag bezet. Ook in 2024 zal ik deze kennisbasis verder blijven versterken door bijkomende financiële inspanningen. In totaal zullen we 105 miljoen euro injecteren in het Vlaamse EWI-landschap, waarvan 30 miljoen recurrent en 75 miljoen euro eenmalig. Via de recurrente uitgaven versterk ik onder meer het onderzoek bij onze universiteiten en hogescholen via BOF (12 miljoen EUR) en IOF (5 miljoen EUR). Ik investeer ook 8 miljoen EUR in het duurzaamheidsonderzoek bij VITO naar aanleiding van de nieuwe convenant en verhoog de slagkracht van het onderzoeksprogramma van de beleidsagenda 'Artificiële Intelligentie' bovenop het breed stimuleren van digitalisering bij Vlaamse kmo's. Met de eenmalige middelen trek ik onder meer de eenmalige investeringen van vorig jaar door (45 miljoen euro), waaronder 25 miljoen EUR voor onderzoeksinfrastructuur en 3 miljoen voor infrastructuur bij de hogescholen. Verder voorzien we telkens 10 miljoen voor VITO en FWO voor nieuwe gebouwen en de versterking van de slaagkansen. We houden ook een buffer op de provisies.

Investeren in onze kennis- en economische basis is één zaak, maar deze basis veiligstellen is een andere zaak. Kennis- en economische veiligheid winnen steeds meer aan belang. In opvolging van eerdere beslissingen van de Vlaamse Regering, zal ik in 2024 verder werk maken van het kennisveiligheidsbeleid. Daarnaast nemen we actief deel aan het Vlaamse screeningsmechanisme voor buitenlandse investeringen om onze strategische belangen te vrijwaren. Ten slotte stimuleren we ook samenwerkingen voor het ondersteunen van onze innovatieve defensie- en veiligheidsindustrie.

Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie

We zetten in 2024 niet enkel in op de versterking van de kennisbasis in Vlaanderen, maar ook op valorisatie van de resultaten van dit onderzoek. De industrie in Vlaanderen staat voor een belangrijke transitie richting een groene industrie. We bereiden aanwending van de onderzoeksresultaten van het moonshotprogramma "Vlaanderen CO2-arm in 2050", door de bedrijfswereld voor, zullen met de Vlaamse regering bekijken welke extra maatregelen in het kader van het project Klimaatsprong opgestart kunnen worden en zorgen voor een aanpassing van de ecologiesteun waardoor we investeringen door bedrijven in milieu- en klimaatvriendelijke oplossingen optimaal zullen kunnen ondersteunen.

Ondernemerschap als hefboom

De succesvolle valorisatie van kennis vergt zin voor ondernemerschap. Na een periode van hoogconjunctuur met recordaantallen starters doen er zich vandaag tekenen voor dat het ondernemerschap in Vlaanderen onder druk komt. Faillissementen nemen toe. Sterk ondernemerschap aanmoedigen is dan ook een belangrijke taak in moeilijker tijden. Onze starters en lokale kmo's verdienen dit. VLAIO onderhandelt daartoe een nieuw overkoepelend 'Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling' met diverse dienstverleners. Het is de bedoeling in het voorjaar van 2024 een nieuwe meerjarige overeenkomst af te sluiten met een sterke nadruk op de begeleiding van jonge starters. Hiervoor zijn de nodige middelen a rato van 30 miljoen euro per jaar voorzien. Tegelijk zullen we de innovatiekracht van jonge starters breder ondersteunen met de structurele uitrol van de Innovatieve starterssteun via VLAIO. Ook nemen we initiatieven om innovatieve starters klaar te stomen voor de sprong naar 'scale-up'. We handhaven de middelen voor de vraaggedreven O&O-projecten van kleine en grote bedrijven en voor het clusterbeleid.

Europees Voorzitterschap 2024 en industriebeleid

Waar we intern voor bevoegd zijn, zijn we ook extern voor bevoegd. Dit principe laat ons toe om een unieke rol te vervullen op het internationale toneel. In 2024 komt dit tot uiting naar aanleiding van het voorzitterschap van de Europese Unie, dat België in de eerste jaarhelft op zich neemt. Ik zal in dit kader het luik Industrie van de Raad Concurrentievermogen voorzitten.

Het eerste deel van het Voorzitterschap zal in het teken staan van het afronden van de onderhandelingen van wetgevende voorstellen zoals de 'Net-Zero Industry Act' (NZIA) en mogelijks ook de 'Critical Raw Materials Act' (CRMA). Het tweede deel van het Voorzitterschap zal voornamelijk gericht zijn op het behandelen van industriedossiers binnen de 'twin transition'. We leggen hierbij ook belangrijke Vlaamse accenten, onder meer door de aandacht te vestigen op de positie van energie-intensieve bedrijven en in te gaan op thema's zoals de circulaire en de bio-economie, evenals innovatieve overheidsaankopen, waar Vlaanderen in het Europese koppeloton zit.

Het Europese industriebeleid moet niet enkel de competitiviteit van de industrie in Europa versterken en ons koplopers maken in productiviteitsgroei en duurzaamheid, maar moet ook het gelijke speelveld in de EU garanderen. Recente ontwikkelingen op het vlak van het versoepelen van de regels voor staatsteun zijn in dat opzicht enigszins verontrustend. Vanuit het belang van de verworvenheden van de interne markt zal het garanderen van een versterking van de Europese industrie zonder opbod inzake subsidies vanuit de lidstaten een belangrijk aandachtspunt worden.

Doorheen het volledige Voorzitterschap zullen er evenementen worden georganiseerd die in het teken staan van de verschillende inhoudelijke prioriteiten van Vlaanderen en dit binnen zowel de filière industrie en interne markt als de filière onderzoek. We volgen ook zeer nauw de uitrol van de initiatieven in het kader de European Chips Act op.

Meer samenwerking

Ten slotte markeert 2024 de start van het geïntegreerde beleidsdomein WEWILS. Met de samenvoeging van de beleidsdomeinen EWI, LV en WSE tot één sociaaleconomische cluster zullen we de samenwerking intensifiëren om met meer slagkracht via een samenspel van innovatie, werk en landbouw voor oplossingen zorgen voor onze economie en samenleving. Tevens bereiden we de fusie van het departement EWI met het departement WSE voor.

Ik ben ervan overtuigd dat we met de extra beleidsklemtonen en de begroting van 2024 de fundamenteën verder verstevigen. Zo stellen we Vlaanderen ertoe in staat om oplossingen te formuleren voor de grote maatschappelijke uitdagingen en tegelijk de competitiviteit van onze kmo's en onze basisindustrie te helpen garanderen.

Jo Brouns

Vlaams minister van Economie, Innovatie,
Werk, Sociale Economie en Landbouw

II. SAMENVATTING

In deze beleids- en begrotingstoelichting vindt u in de eerste plaats de acties die we zullen ondernemen om de strategische en overkoepelende doelstellingen van het beleidsdomein EWI uit te voeren. Daarnaast belichten we de verschillende beleidsvelden economie, wetenschapsbeleid, innovatie en wetenschaps-popularisering. De instrumenten binnen de beleidsvelden staan ten dienste van de missies geformuleerd via de grote projecten en actuele prioriteiten. We beginnen deze samenvatting met een omgevingsanalyse en een globaal overzicht van de begroting.

1. Macro-economische omgevingsanalyse

In de afgelopen jaren is de wereldeconomie geconfronteerd met de gevolgen van de Covid-crisis en de inval van Rusland in Oekraïne. Vlaanderen vormde daarop geen uitzondering. Na een sterke economische heropleving in 2021, waarbij het Vlaamse bbp in volume 1,5% boven zijn niveau van voor de covid-crisis uitkwam, kwam er een vertraging in 2022 en 2023. De groei in Vlaanderen bedroeg 3,3% in 2022 (t.o.v. 6,7% in 2021), maar vertraagt naar verwachting tot 1,4% in 2023.

Deze groeivertraging weerspiegelt de algemene trend in België, waar de bbp-groei, die aanvankelijk werd aangedreven door de inhaalbeweging na de pandemie in de tweede helft van 2022 werd afgeremd door stijgende grondstoffenprijzen en internationale onzekerheid. De Belgische groei bedroeg 3,2% op jaarbasis in 2022, maar daalt naar verwachting tot 1,3% in 2023. In de andere gewesten waren de cijfers vergelijkbaar.

Ondanks de vertraging van de inflatie en de hernieuwde groei in het eerste kwartaal van 2023 blijft de economische context uitdagend in Vlaanderen. De onzekere omstandigheden zijn niet verdwenen, waardoor investeerders en bedrijven voorzichtig blijven.

Groeiverwachtingen

Op basis van de laatste raming van het Planbureau (juli 2023) zou de Vlaamse economie in 2023 met 1,4% groeien (t.o.v. 1,3% en 0,9% voor respectievelijk het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse gewest). In 2024 zou de Vlaamse groei uitkomen op 1,7% en in 2025 op 1,5%. Hiermee doet Vlaanderen over het algemeen beter dan de andere regio's. Ook na 2025 liggen de Vlaamse groeiverwachtingen licht boven die van de andere gewesten en België in het algemeen.

Groeirealisaties en verwachtingen (in %; BBP in Volume)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	2,5	-6	6,1	3,5	1,3	1,2	1,1	1	1,1	1
Vlaams Gewest	2	-4,9	6,7	3,3	1,4	1,7	1,5	1,6	1,5	1,5
Waals Gewest	2,6	-6	4,8	2,8	0,9	1,5	1,2	1,3	1,3	1,3
België	2,2	-5,4	6,1	3,2	1,3	1,6	1,4	1,4	1,4	1,4

Bron: Hermreg (juli update, 2023)

Consumenten- en producentenvertrouwen negatief

De indicator van het Vlaamse consumentenvertrouwen werd in maart 2022 negatief en kende in september 2022 nogmaals een sterke terugval, om vervolgens gestaag te stijgen tot een positief niveau in januari 2023. Deze indicator bleef doorheen de eerste 3 kwartalen van 2023 stabiel op een laag positief niveau. De indicator van het consumentenvertrouwen

kende in Vlaanderen een beduidend positievere evolutie in vergelijking met de andere regio's. Ook de synthetische curve, die de evolutie van het ondernemersvertrouwen weergeeft, kende een sterke terugval. De ondernemers waren in september 2023 negatiever over de toekomst dan een jaar eerder, maar het historisch lage niveau dat deze indicator toonde ten tijde van de Covid-crisis en de daaraan verbonden lockdowns, ligt op dit moment nog veraf.

Prijsevoluties¹

Een van de grote economische bezorgdheden van het moment is de invloed van prijsstijgingen op de economie, en dan in het bijzonder van de stijging van de energieprijzen. In 2021 werd België geconfronteerd met een stijging van de HICP met 3,2%, 0,8 procentpunt hoger dan het gemiddelde van het Eurogebied. In 2022 werd België geconfronteerd met een inflatie van 10,3%, iets lager dan de verwachtingen van 12%. Sindsdien is de totale inflatie in België afgenomen als gevolg van daling van de energieprijzen, maar de energieprijzen blijven nog steeds significant hoger dan voor de aanloop naar de oorlog in Oekraïne. In tegenstelling tot de energieprijzen zijn de prijzen van levensmiddelen, diensten en industriële goederen in 2023 verder gestegen. Op basis van de termijnmarktnoteringen is er nog geen sprake van opnieuw een sterke stijging van de energieprijzen in het najaar van 2023, maar deze kunnen nog beïnvloed worden door een harde winter of geopolitieke ontwikkelingen.

Financiële markten

De extreem hoge inflatie in 2022 en 2023 zette de ECB aan om het expansieve monetaire beleid van de voorbije jaren opnieuw in te perken. Zo steeg de MRO²-interestvoet vanaf 2022 van 0% tot 4,5% in oktober 2023. Naast het beperken van de inflatie en het afkoelen van de economie, zal dit ook een beperkend effect hebben op bedrijfsinvesteringen, de prijs van schuldfinanciering voor de overheid en de reële waarde van de spaartegoeden van de gezinnen.

2. Omgevingsanalyse innovatiesysteem

Wat betreft de O&O-uitgaven heeft Vlaanderen de laatste jaren een enorme inhaalbeweging gemaakt. In 2021 besteedde Vlaanderen 10,8 miljard euro of 3,65% van het bbp aan O&O (GERD/bbp). Met deze cijfers vergroot Vlaanderen jaar na jaar de afstand t.o.v. het gemiddelde in Europa (2,15%) en behoort het tot de absolute Europese top, vóór Zweden (3,35%).

De bedrijven halen in 2021 een O&O-intensiteit van 2,67% terwijl alle publieke onderzoeksinstellingen samen een O&O-intensiteit bereiken van 0,99%. Opgesplitst naar financieringsbron (2021) werd 2,83% van de O&O-uitgaven door private onderzoeksmiddelen gefinancierd en 0,82% door publieke financiering. Grote ondernemingen (met 250 of meer personeelsleden) vertegenwoordigen 58% van de totale uitgaven voor interne O&O bij ondernemingen in Vlaanderen. De uitgaven voor interne O&O groeit bij deze groep tussen 2020 en 2021 met 13%, en met 24% bij middelgrote ondernemingen (50-249 personeelsleden) terwijl deze bij kleine ondernemingen licht afneemt (3%). (Bron: 3%-nota juni 2023, ECOOM.)

Het leeuwendeel van de O&O-uitgaven door de ondernemingen zit geconcentreerd bij een kleine groep van bedrijven (de top 50 van O&O-actieve bedrijven zijn goed voor ruim de

¹ Op basis van NBB en prijzenobservatorium FOD-economie

² Main Refinancing Operations

helft van de O&O-uitgaven van alle bedrijven). De farmaceutische en chemische industrie, ICT, elektronica en machinebouw vertegenwoordigen drie kwart van alle O&O-uitgaven bij de bedrijven.

De totale innovatiegraad, die (al dan niet voltooide) product- en/of bedrijfsprocesinnovaties, inclusief niet-technologische bedrijfsprocesinnovaties, omvat, bedraagt in de Vlaamse bedrijfswereld 75% voor de periode 2018-2020. Dit aandeel ligt in lijn met een eerder geobserveerde stijging in de periode 2006-2018. In internationale vergelijking behaalt Vlaanderen wat betreft het aandeel innovatieve ondernemingen in de populatie de eerste plaats. Grote ondernemingen hebben vaker innovatieactiviteiten dan kmo's en in de industrie ("manufacturing") komen innovatieactiviteiten vaker voor dan in de dienstensector. Hightechondernemingen hebben ook vaker innovatieactiviteiten dan lowtechondernemingen. De innovatieactiviteiten bij kmo's nemen echter bij elke meting toe.

Door de Europese Commissie werd een Regionaal Innovatie Scorebord (RIS) ontwikkeld dat 239 Europese regio's analyseert. Vlaanderen prijkt in 2023 op plaats 23. Het Vlaams Gewest is een 'innovatieleider, en de innovatieperformantie nam toe sinds 2011. Vlaanderen scoort zeer sterk voor vier indicatoren: bedrijfsprocesinnovaties, internationale wetenschappelijke co-publicaties, de innovatie-uitgaven per tewerkgestelde en innovatieve kmo's die samenwerken met anderen.

Het aantal werkenden in kennisintensieve sectoren bedroeg 9,3% voor Vlaanderen (2021) tegenover gemiddeld 9,8% in de EU27. Het totale aantal O&O-personeelsleden bedroeg 66.365 in 2021 en dit aantal neemt jaar na jaar toe. Het aandeel hiervan in de beroepsbevolking ligt ruim boven het EU-gemiddelde (Vlaanderen: 2,12%; EU27: 1,45%; cijfer 2021).

Ondernemers en ondernemingen zijn van belang voor de Vlaamse economie, haar innovatiekracht en dienen als driver om essentiële transitieën mee vorm te geven. De nettogroei van ondernemingen lag in 2021 op 4,4% in het Vlaamse Gewest. Dat betekent dat er in 2021 4,4% meer oprichtingen waren dan stopzettingen van btw-plichtige ondernemingen. In de jaren 2016 tot 2021 lag de netto-groei duidelijk hoger dan in de jaren daarvoor. (Bron van de cijfers: Statistiek Vlaanderen.)

In het Vlaamse Gewest bedroeg het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen in 2021 zo'n 25.821 GWh. Daarmee lag het aandeel van hernieuwbare energie in het bruto finaal energiegebruik op 9,2%, terwijl het in 2010 nog om 4,5% ging (Vlaamse overheid, Dashboard Vlaamse Veerkracht, 2023). In het Vlaamse Energie- en Klimaatplan (VEKP) wordt een indicatief streefdoel nagestreefd van 31.974 GWh tegen 2030.

Door de DESI-index (Digital Economy and Society Index) kunnen we de digitalisering van Vlaanderen vergelijken met Europese landen. In de DESI van 2022 is Vlaanderen opgeschoven naar de 10de plaats (plaats 13 in 2021) en is de kloof met de top-landen Estland, Finland, Nederland, Malta en Spanje verkleind.

3. Cijfermatig overzicht

De globale budgetevolutes voor de beleidskredieten worden in de tabellen hieronder weergegeven en verder toegelicht.

TOTAAL – ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE, excl. Apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	87.474	27.209	0	3.447.504	3.357.670
Bijstelling BO 2024	49.342	-1.258	0	-1.111.908	-1.171.770
BO 2024	136.816	25.951	0	2.335.596	2.185.900

PROGRAMMA EC – ECONOMIE

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	87.365	27.209	0	2.237.512	2.135.163
Bijstelling BO 2024	49.342	-1.258	0	-1.196.679	-1.214.049
BO 2024	136.707	25.951	0	1.040.833	921.114

Economie (Programma EC) heeft betrekking op de middelen van het Fonds Innoveren & Ondernemen. Dit fonds wordt beheerd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen en wordt ingezet voor maatregelen gericht op:

- het stimuleren van ondernemerschap (bespreking onder strategische doelstelling: *Meer en sterkere ondernemers*);
- het verhogen van het groeipotentieel en het innoverend vermogen van de Vlaamse ondernemingen (bespreking onder strategische doelstellingen: *Veerkrachtige sectoren en bedrijven en Impactvol innoveren in bedrijven en clusters en optimale kennisverspreiding in het beleidsveld Innovatie*);
- het creëren van stimulerende omgevingsfactoren voor het ondernemen (bespreking onder strategische doelstelling: *Duurzame en innovatieve ruimte om te ondernemen*).

Ook de maatregelen in het kader van de energiecrisis werden vanuit dit programma voorzien.

De daling in het VAK/VEK-budget wordt grotendeels verklaard doordat 1 miljard euro provisie aan leningen bij VLAIO niet meer voorzien dient te worden. Hiernaast wordt de

bijstelling BO 2024 grotendeels verklaard door een vermindering van het fonds voor innoveren en ondernemen. Dit is voornamelijk te wijten aan het terugdraaien van de toepassing tijdelijk staatsteunkader EU.

PROGRAMMA EE – WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	0	0	0	762.330	793.252
Bijstelling BO 2024	0	0	0	64.299	16.557
BO 2024	0	0	0	826.629	809.809

Met de middelen rond wetenschappelijk onderzoek (Programma EE) wordt er geïnvesteerd in grensverleggend fundamenteel onderzoek gedreven door de nieuwsgierige onderzoeker. Het doel is te investeren in de kennisbasis van onderzoekers en ondernemingen om voorop te kunnen lopen in de economie van morgen, en in excellent onderzoek van onderzoekscentra en universiteiten.

PROGRAMMA EF – INNOVATIE

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	109	0	0	436.984	418.334
Bijstelling BO 2024	0	0	0	19.827	25.077
BO 2024	109	0	0	456.811	443.411

Met innovatie (Programma EF) wordt er een brug geslagen tussen het wetenschappelijk onderzoek en de praktische toepassing ervan. Hierbij worden dotaties gegeven aan strategische onderzoekscentra met het oog op innovatieve economische en maatschappelijke valorisatie van excellent onderzoek op gebied van micro- & nano-elektronica, biotechnologie, duurzame ontwikkeling, digitalisering en maakindustrie.

PROGRAMMA EG – WETENSCHAPSCOMMUNICATIE**(duizend euro)**

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	0	0	0	10.678	10.921
Bijstelling BO 2024	0	0	0	645	645
BO 2024	0	0	0	11.323	11.566

Het programma Wetenschapscommunicatie (Programma EG) heeft betrekking op de middelen die het Departement EWI aanwendt om het brede publiek en jongeren te informeren over en te sensibiliseren voor het belang van wetenschap, en technologische innovatie en zo het maatschappelijk draagvlak voor deze domeinen te versterken. Acties rond STEM, creativiteit en ondernemerschap worden (ook) ontwikkeld binnen het programma EC door het VLAIO.

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan

Ook in 2024 zal het departement EWI, in samenwerking met VLAIO, acties van het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 ten uitvoer brengen. Deze acties leggen de focus op ondernemend onderwijs en jong maatschappelijk ondernemerschap, het verbreden van het STEM-actieplan en de STEM-academies, mediawijsheid en digitalisering. Er zal hierbij bijzondere aandacht besteed worden aan maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Horizontaal integratie- en gelijke kansen beleidsplan

De klemtoon van het zgn. "Horizontaal Integratie- en Gelijke-Kansenbeleidsplan 2020-2024" ligt op gerichte samenwerking tussen het beleidsveld Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering en de andere beleidsdomeinen. Binnen ons beleidsdomein hebben wij ook de nodige aandacht voor gelijke kansen voor alle burgers.

Zo wordt in de regelgeving van de Vlaamse subsidie voor de "Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfaceactiviteiten voor de Vlaamse associaties", de subsidie voor de "Bijzondere Onderzoeksfondsen" (BOF) en de subsidie voor de "omkadering van jonge onderzoekers" (OJO) engagement gevraagd voor een gender- en diversiteitsbeleid.

In de convenanten van de structurele partners wetenschapscommunicatie zijn eveneens doelstellingen ingeschreven inzake gelijke kansen en diversiteit (zie bespreking beleidsveld wetenschapscommunicatie). Binnen het ondernemerschap worden drempels weggewerkt voor starters en pré-starters die verder afstaan van het ondernemerschap. In de STEM-agenda 2030 is tevens "een inclusieve benadering" opgenomen.

Vlaams actieplan armoedebestrijding

Zelfstandige ondernemers die in moeilijkheden zijn of kunnen komen, kunnen gebruik maken van de nodige begeleiding bij de vzw Dyzo. Deze vzw ontvangt daarvoor financiële ondersteuning vanuit VLAIO (zie bespreking structurelelement "ondernemerschap"). Hierdoor helpen we het risico om in armoede terecht te komen voor deze ondernemers te beperken.

De 7 transitieprioriteiten uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4), goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 november 2021

De transitieprioriteiten ondersteunen de realisatie van de duurzaamheids-doelstellingen op middellange en lange termijn (cf. Vizier 2023 en Visie 2050).

1. **Circulaire economie:** EWI ondersteunt initiatieven om onze economie meer circulair te maken, zoals het Steunpunt Circulaire Economie en Vlaanderen Circulair, heeft een programma om biomassa te valoriseren en steunt circulariteit o.a. via het VIB en het FWO. Tevens wordt een voorzitterschapsevent rond dit thema voorbereid. VLAIO heeft een financieringskanaal voor bedrijven die circulair willen worden.

2. **Leren, Leven en Werken in 2050:** EWI en VLAIO zorgen voor steun aan de KMO-portefeuille, de ondernemerschapstrajecten van Syntra, technologie voor werkbaar werk en middelen voor onderwijsinstellingen.
3. **Industrie 4.0:** VLAIO voorziet middelen om bedrijven te ondersteunen bij product- en procesinnovatie en er is een open financieringskanaal voor de Proeftuinen Industrie 4.0.
4. **Samenleven in 2050:** EWI streeft ernaar om Vlaanderen een van de meest vooruitstrevende en welvarende regio's in de wereld te maken. Hierbij heeft het 3 hefboomen: (1) stimuleren van excellent wetenschappelijk onderzoek (2) het creëren van een aantrekkelijk en duurzaam ondernemingsklimaat (3) het bevorderen van creativiteit, innovatie en ondernemerschap.
5. **Mobiliteit** is een van de 14 industriële ecosystemen waarvoor aan analytische onderbouwing wordt gedaan. Via imec wordt er ingezet op de proeftuin City of Things en de rol van mobiliteit binnen Enabling Digital Transformation.
6. **Energie en klimaat**
 - a. VLAIO en EWI engageren zich binnen de Klimaatsprong om klimaatinnovatie te versnellen in de Vlaamse basisindustrie, stappen te nemen om de noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst te verzekeren, de economie op te bouwen rond lowcarbon-processen, alternatieve grondstoffen, waterstof en circulariteit en het garanderen van voldoende en competitieve energie.
 - b. Het Vlaams industriebeleid wordt gekaderd binnen Europese initiatieven rond klimaat en energie zoals het Green Deal Industrial Plan
 - c. Via EBO's worden bedrijven aangemoedigd om energie-efficiëntie te bevorderen.
 - d. Waterstof vormt een economische opportuniteit, zoals uitgetekend in de Vlaamse waterstofvisie
 - e. EWI is vertegenwoordigd in de Policy Advisory Board van Energyville.
7. **Omgeving voor de toekomst:** imec zet een testomgeving op voor de stad van de toekomst, het onderzoeksprogramma van VITO omvat het opzetten van een marktgebaseerd, duurzaam energiesysteem voor de grootstedelijke omgeving.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

a. Transversale strategische doelstellingen

1. Lokaal ondernemerschap laten bloeien

Conform de mededeling aan de Vlaamse Regering uit 2020 “Bedrijvige Kern, werk aan de winkel” wordt verder gewerkt aan de drie verschillende sporen: innovatie in de sector bewerkstelligen, het regelgevend kader voor handelsactiviteiten aanpassen en flankerende maatregelen voorzien om de gemeenten werk te laten maken van een bedrijvige kern.

Innovatie in de sector bewerkstelligen

Na de evaluatie van de e-commercecampagne “Het Internet. Ook uw zaak” en de co-creatie-oefening met kmo-organisaties, sectorfederaties en andere belanghebbenden zal de e-scan geactualiseerd worden zodat daarin ook de aangebrachte thema’s zoals cybersecurity en duurzaamheid aan bod kunnen komen.

Aanpassing van het regelgevend kader

Op 5 juli 2023 keurde het Vlaams Parlement de decreetswijzigingen aan het decreet integraal handelsvestigingsbeleid goed. De klemtoon verschuift nu naar een goede uitvoering ervan.

Het aanvraagformulier wordt aangepast aan de decreetswijzigingen. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre een vereenvoudiging van de aanvraag, in het bijzonder over mobiliteitseffecten, kan doorgevoerd worden op basis van het Magda-principe en in hoeverre het gebruik van andere beschikbare data de evaluatie van aanvragen kan vergemakkelijken. Voor zover daar ontwikkelingskosten voor gemaakt moeten worden, zal dit gebeuren met de beschikbare middelen voor ruimtelijk-economisch onderzoek 1EC347 van het begrotingsartikel ECH-AECB5FA-WT (70K).

In 2024 zal in samenwerking met de VVSG voorzien worden in opleidingen voor de steden en gemeenten m.b.t. de doorgevoerde decreetswijzigingen. Ook het correct formuleren van vergunningen, de organisatie van de handhaving etc. kunnen daarbij aan bod komen. Onder meer op basis van de input van de door de VVSG georganiseerde thematische overlegtafels rond detailhandel zal ook de handleiding voor het integraal handelsvestigingsbeleid worden aangepast.

Na een studie over detailhandel in gebieden met diverse bedrijvigheidsbestemmingen is gebleken dat de opmaak van een Vlaams beleidskader niet louter kan gebeuren op basis van data die op Vlaams niveau beschikbaar zijn. Die data zullen aangevuld moeten worden met terreinkennis. Bovendien heeft het Vlaams Parlement in de Resolutie over het kernversterkend handelsvestigingsbeleid (d.d. 12 mei 2021) gepleit voor samenwerking tussen de Vlaamse overheid, provincies en lokale besturen voor het opmaken van een beleidskader voor het realiseren van een “winkelshift”.

Voorafgaand aan het uitwerken van een dergelijk beleidskader (voor het integraal handelsvestigingsbeleid) wordt daarom eerst een onderzoek gedaan naar de ruimtelijke veranderingen voor publiek toegankelijke functies die een betekenisvolle impact hebben op het bepalen van de doelstellingen van het integraal handelsvestigingsbeleid. Tevens zal moeten onderzocht worden hoe voor diverse bestemmingstypes van woongebied een onderscheid te maken tussen gebieden waar al dan niet restrictief met handelsvestigingen

(en eventueel ook andere publiek toegankelijke functies) moet worden omgesprongen en hoe dit op vlak van EDRL gemotiveerd moet worden. Indien hiervoor overheidsopdrachten worden geplaatst, gebeurt dit met de middelen voor ruimtelijk-economisch onderzoek 1EC347 van het begrotingsartikel ECH-AECB5FA-WT (120K).

Flankerende maatregelen/nieuwe oproepen

Een 90-tal gemeenten werd voor het uitwerken van een visie en acties rond een kernversterkend kleinhandelsbeleid ondersteund door de 'Profploeg'. Momenteel lopen ook collectieve leer- en ondersteuningstrajecten door de 'Kernmeesters'. Beide initiatieven werden geïnitieerd met relancemiddelen (Vlaamse Veerkracht, 1EC3BV budget 102). Idem voor de 'Vitrine', een onderdeel van de VLAIO-website waar steden en gemeenten, maar ook de sector zelf, inspiratie en informatie vinden over een kernversterkend beleid. In 2024 wordt nazorg voorzien, vooral om de inhoud van de Vitrine aan te vullen en up to date te houden. De meeste ondersteuningstrajecten dan zullen afgelopen zijn. De overheidsopdracht voor de Vitrine loopt nog tot maart 2024 en zal nog minstens met een jaar verlengd worden. De middelen hiervoor worden geput uit de middelen voor ruimtelijk-economische overheidsopdrachten 1EC347.

Over de diverse ondersteuningsformules rond ervaringsuitwisseling, kennisopbouw en kennistransfer waarmee ten aanzien van gemeenten is geëxperimenteerd geweest, zal aan VVSG gevraagd worden mee te evalueren welke vormen van ondersteuning van gemeenten in de toekomst best opnieuw of anders kunnen georganiseerd worden.

Zowel met relancemiddelen als met de middelen van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen (voor ruimtelijk-economische projecten en handelskernversterking in gemeenten) van het begrotingsartikel ECH-AECB5FA-WT zijn er heel wat projecten gesubsidieerd geweest die nu uitgevoerd worden. Het betreft zowel investeringsprojecten (subsidies voor aankoop en transformatie van handelspanden en voor de duurzame bereikbaarheid van de kern) en werkingsprojecten (rond leegstandsbeleid en verweving) als de cofinanciering van gemeentelijke premies ter verduurzaming en verfraaiing van handelspanden. De impact van deze subsidiemaatregelen (grosso modo 30 miljoen euro) dient geëvalueerd te worden. In het toekomstige beleid zal extra aandacht gaan naar het belang van de zachte weggebruikers en emissieloze (stads)logistiek.

Handelshuur

Er wordt een maatregel voorbereid om de indexatie van de handelshuur te koppelen aan de energiescores (EPC) van de handelspanden. Hierover wordt afgestemd met VEKA en er zal stakeholdersoverleg voorzien worden.

Ambulante handel en kermissen

Ambulante handel en kermissen zijn twee sectoren die bijdragen tot een bruisende, bedrijvige kern. Met een actualisering van de wetgeving, waarbij onder meer de voorafgaande machtiging wordt afgeschaft, werden administratieve vereenvoudiging gerealiseerd en lagere drempels tot ondernemerschap. We zetten nu in op de communicatie over de decreetswijziging naar de verschillende belanghebbenden. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de lokale besturen, die een cruciale rol spelen in de organisatie van de ambulante handel en kermissen.

Digitalisering biedt mogelijkheden om de organisatie van ambulante handel en kermissen voor alle betrokkenen te vereenvoudigen of te verbeteren. Om de stap naar digitalisering

te verkleinen, bieden we alle Vlaamse lokale besturen de mogelijkheid om gebruik te maken van een raamcontract; met een tussenkomst in de kosten door VLAIO. Hiervoor is 1.250.000 euro (excl. Btw) voorzien op het relancebudget 1EC3BW.

City of Things

Vanuit het economische en innovatiebeleid willen we bijdragen aan de uitrol van een Slimme Regio Vlaanderen. Dit houdt in het bedrijfsleven te verenigen, te coördineren op Vlaams niveau en lokale besturen te ondersteunen bij het opbouwen van kennis en het aankopen van slimme oplossingen. Het doel is om een bijdrage te leveren aan het gezamenlijk aanpakken van belangrijke maatschappelijke uitdagingen zoals de mobiliteitsknoop, de klimaatcrisis en de energietransitie.

In 2023 werd voor de zesde keer een oproep gelanceerd onder de noemer City of Things (CoT). De jurering van de 9 ingediende voorstellen wordt in het najaar van 2023 gedaan en de nieuwe projecten zullen starten in de loop van 2024.

Projecten uit vorige oproepen worden nauwgezet opgevolgd. Eind 2023 wordt een nieuwe online databank gelanceerd (<https://vlaio.be/city-of-things>) waarin projecten en hun resultaten makkelijk consulteerbaar zullen zijn. Verder wordt een intervisie georganiseerd voor alle CoT-projecten tot dusver, met als doel goede praktijken uit te wisselen en resultaten te delen. Rekening houdend met de mogelijke impact van de lokale verkiezingen op het beslissingstraject, komt er in 2024 geen CoT-oproep. Er wordt in 2023 en 2024 een evaluatie gemaakt van het programma om aanbevelingen te formuleren voor het vervolg.

City of Things staat niet alleen, maar is een belangrijk instrument in de bredere uitrol van de Slimme Regio Vlaanderen. VLAIO werkt voor deze doelstelling nauw samen met Agentschap Binnenlands Bestuur en Digitaal Vlaanderen in een programmamanagement-office. Als deel van zijn werking faciliteert het Smart Region Office de interactie tussen ondernemingen en lokale besturen, en het bredere ecosysteem. Eind 2023 en begin 2024 wordt de positie en strategie van het Smart Region Office verder op scherp gesteld en gewerkt aan een actieprogramma.

In de context van het Smart Region Office ontstond ook het initiatief Lokaal Digitaal (getrokken door Digitaal Vlaanderen), dat lokale besturen ondersteuning biedt bij het samen aankopen van oplossingen. Vanaf het najaar van 2023 en doorheen 2024 loopt binnen Lokaal Digitaal een traject rond retail- en drukte-data, een uitloper van het project "Smart Retail Dashboard", dat door VLAIO werd gesteund. VLAIO zal dit traject mee opvolgen om tot een degelijke oplossing voor lokale besturen te komen.

In het ruimere ecosysteem krijgen twee stakeholdersorganisaties financiële ondersteuning vanuit VLAIO, nl. VVSG en Slimme Regio Vlaanderen vzw. VVSG vormt de verbinding tussen VLAIO en de lokale besturen.

Door te werken met aanspreekpunten voor vraag en aanbod en een centrale facilitatie te bieden via het Smart Region Office ondersteunt VLAIO ook in 2024 de verdere ontwikkeling van een slimme Vlaamse regio.

2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst

We rollen beleid uit dat er op gericht is om de productiviteit en de competitiviteit van de Vlaamse industrie te verhogen en tegelijkertijd de duurzaamheid ervan te verbeteren. Recente exogene ontwikkelingen, zoals de COVID19-crisis en de energiecrisis, tonen aan

dat we een versnelling hoger moeten schakelen om minder afhankelijk te worden van derde landen onder andere voor fossiele grondstoffen. Om deze dubbele doelstelling te realiseren bestaat het industriebeleid enerzijds uit Vlaamse initiatieven, op maat gemaakt van de Vlaamse belanghebbenden en industrie; anderzijds wordt er volop ingespeeld op Europese beleidsontwikkelingen.

Industrieforum

Het Vlaamse Industrieforum, dat de dialoog tussen de industrie en het beleid dient te versterken, staat in voor de opvolging van het industriebeleid. Het oprichtingscharter, ondertekend door de betrokken Vlaamse ministers en de vier sectorfederaties, bevat de belangrijkste doelstellingen en prioritaire beleidsthema's van het Industrieforum. Het Forum komt jaarlijks tweemaal samen.

Voor wat economie en innovatie betreft, wordt in 2024 gewerkt aan het traject voor de communicatie over de maatschappelijke baten van innovatie en overheidssteun voor innovatie. In samenwerking met de betrokken industriefederaties worden acties uitgewerkt, met Flanders Technology & Innovation (FTI) als een belangrijke opportuniteit. Tijdens FTI zal er ook een Industrietop georganiseerd worden. Verder is er bijzondere aandacht voor het versterken van de ondersteuning van concrete toepassing van ontwikkelde kennis door de ondernemingen.

Nieuw convenant Flanders Make

Voor de werkingsperiode 2023-2027 wordt met Flanders Make een nieuw convenant afgesloten. Het Strategisch Onderzoekscentrum Flanders Make steunt de Vlaamse (maak)industrie in haar digitale transitie naar Industrie 4.0 (= digitalisering en automatisering van de industrie, in het bijzonder van productieprocessen) en Industrie 5.0 (= Industrie 4.0 + versterking van samenwerking tussen mensen en robots), en speelt daarbij in op de grote markttrends zoals geconnecteerde productiesystemen en duurzame productie die de mens centraal stelt. Op die manier wil Flanders Make zowel de verankering in Vlaanderen als de internationale concurrentiepositie van de Vlaamse (maak)industrie versterken. Concreet stimuleert Flanders Make open product- en productie-innovatie bij (maak)bedrijven in Vlaanderen via hoogkwalitatief onderzoek en het aanbieden van innovatie op maat en van hoogwaardige onderzoeks-, test- en validatie-infrastructuur.

In de nieuwe convenant wordt inhoudelijk o.a. de klemtoon gelegd op cyber-fysische systemen die de fysieke en digitale wereld integreren, en op de combinatie van domeinkennis met kunstmatige intelligentie. Circulariteit, duurzaamheid, afstemming tussen mens en machine en verdere digitalisatie worden nog sterkere onderzoekspunten in de nieuwe werking. Om dit waar te maken worden na de opstart van enkele meerjarige projecten ten belope van 8 miljoen euro einde 2023, in 2024 bijkomende recurrente middelen t.b.v. 4 miljoen euro ingeschreven.

Industrie 4.0 – groene digitalisering en technologie voor werkbaar werk

Industrie 4.0 wordt gedreven door de verregaande digitalisering. In lijn met de internationale evoluties, zetten we via digitalisering in het bijzonder in op verduurzaming op het vlak van energie en circulair materiaalgebruik, in samenwerking met de werkagenda's van Vlaanderen Circulair. Een tweede focus is de menselijke kant. Digitaliseren vraagt belangrijke inspanningen van de werknemers en de organisaties, maar digitale technologieën hebben een groot potentieel om bij te dragen aan werkbaar werk en een meer inclusieve arbeidsmarkt. Een belangrijke actie hier is de proeftuin werkbaar werk, die na de opbouw in 2023 in 2024 een praktische uitrol zal hebben.

We bouwen verder op de vijf werkvelden van de voorbije jaren, namelijk netwerking en verspreiding van informatie, kennisopbouw, versterking van competenties, internationale samenwerking en versterking van de toepassing. Daartoe zetten we het volledig instrumentarium van VLAIO in. Dit wordt afgestemd met de andere digitaliseringsinitiatieven op Vlaams niveau en met de Europese initiatieven in het bijzonder het 'Digital Europe Programma'.

Europees industriebeleid

Vlaanderen zal verder actief bijdragen aan het debat over de toekomst van de Europese industrie en de uitvoering van de Europese Industriestrategie. Het Belgische EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2024 biedt ons hiertoe een enorme opportuniteit.

In een context van toenemende (oneerlijke) concurrentie op wereldvlak, zal het beleid er op gericht zijn om de strategische autonomie van de Europese industrie te versterken en de strategische afhankelijkheden van de Europese Unie te verminderen. Daarbij is het bewaken van het gelijke speelveld in de EU en het tegengaan van een subsidie-opbod tussen lidstaten een belangrijk aandachtspunt. Tegelijkertijd wordt er volop ingezet op het uitrollen van de groene en digitale transitie.

Vlaanderen verlengt in 2024 het lidmaatschap van het zgn. Vanguard Initiative en zal deelnemen aan interregionale pilootprojecten. Ook zal Vlaanderen het co-leiderschap van het pilootproject 3D-Printing verderzetten.

Beleid rond ruimtevaart en luchtvaart en defensie.

In 2024 zullen alle aspecten van het impulsprogramma geactiveerd zijn en zullen de eerste resultaten zichtbaar worden. Het programma komt tevens zijn laatste budgetperiode. Er zal een grondige evaluatie van het programma plaatsvinden teneinde een onderbouwde beleidsbeslissing te kunnen nemen over een eventuele verderzetting

De luchtvaartsector is een sector in volle transitie, net als de sector van veiligheid en dual use. Om in te spelen op zowel de uitdagingen in de luchtvaartsector als de uitdagingen in veiligheid en defensie, alsook het verzilveren van verschillende opgezette initiatieven, werd de Overleggroep Veiligheid en Defensie opgericht als opvolger van de Overleggroep Luchtvaart en Defensie. We analyseren hoe we ons best positioneren zodat bedrijven alle kansen krijgen om deel te nemen aan de Europese programma's zoals het European Defence Fund (EDF). Er worden daartoe specifieke afstemmingen opgezet tussen de verschillende administraties in België.

Daarnaast besloot de Vlaamse Regering in 2023 om via een intra-Belgische samenwerking te participeren aan twee NAVO-initiatieven, namelijk DIANA en het Innovatiefonds (NIF). Het doel van DIANA is om *Emerging and Disruptive Technologies* (EDT's) met potentieel voor 'dual use' toe te passen op verschillende vraagstukken in het domein van veiligheid en defensie. Het Innovatiefonds moet de Bondgenoten in staat stellen om partnerschappen af te sluiten met industriële innovatoren en onderzoeksinstituten.

IPCEI: belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang

In 2024 worden de portfolio's die in het verleden opgestart werden in het IPCEI-initiatief verder uitgerold. Dat is in de eerste plaats IPCEI Waterstof, maar er zijn ook activiteiten in IPCEI Batterijen, IPCEI Micro-elektronica en IPCEI Cloud.

Voor de portfolio van de IPCEI Batterijen wordt de stap naar industriële ontplooiing met de uitbouw van een plant voorzien.

Er zijn geen nieuwe initiatieven voorzien. Wel wordt er op het Europees niveau een evaluatie gemaakt van het IPCEI-instrument. Vanuit onze ervaring zullen we hier aan meewerken.

3. Regionale specialisatie in streken en provincies

Een cruciaal instrument in de versterking van de regionale specialisatie is het nieuw EFRO-programma voor de periode 2021-2027 met als beleidsdoelstellingen 'Slim Vlaanderen' en 'Duurzaam Vlaanderen'. Daarnaast neemt Vlaanderen ook deel aan verschillende Interreg-programma's met andere Europese regio's en lidstaten.

De afdeling Europese Programma's van VLAIO is als Beheersautoriteit verantwoordelijk voor de uitvoering van het Vlaamse EFRO-programma.

Zoals voorzien in het EFRO-programma wordt eveneens gebruik gemaakt van het instrument "Geïntegreerde territoriale investeringen" (GTI) voor een geïntegreerde territoriale aanpak: West-Vlaanderen, Kempen, Limburg en een stedelijke GTI voor Antwerpen en Gent.

De eerstvolgende oproepen voor het programma 2021-2027 zijn dan ook voorzien voor september 2023, februari 2024 en september 2024. Gelet op de late goedkeuring van het programma door Europa, wordt een hoog vastleggingsritme nagestreefd.

Vanuit het Fonds voor Innoveren en Ondernemen zal ook een gedeeltelijke cofinanciering worden verstrekt. Voor 2024 voorzien we hetzelfde bedrag als bij de begrotingsopmaak 2023, namelijk 18,3 miljoen euro.

4. Succesvol ondernemen in een digitale samenleving

Vlaanderen moet de wereldreferentie zijn voor een aantal innovatieve, digitale technologieën en sectoren, en moet een voortrekkersrol spelen in digitaal ondernemerschap. Digitalisering is een belangrijke hefboom voor het aanwakkeren van de productiviteitsgroei.

Artificiële Intelligentie en Cybersecurity

We werken verder op de op 22 maart 2019 goedgekeurde beleidsplannen Artificiële Intelligentie en Cybersecurity en willen zo Vlaanderen rugwind bieden in deze cruciale, innovatieve domeinen.

In 2023 werden de evaluaties van beide beleidsplannen afgerond. Hierbij werden de onderzoeksprogramma's van de Vlaamse Beleidsplannen AI en Cybersecurity geëvalueerd en werd ook de relatie met de andere luiken binnen het respectievelijke beleidsplan onderzocht. Op basis van deze evaluaties worden de beleidsplannen geoptimaliseerd. Er wordt alvast 1,25 miljoen euro uit de opstap voorzien voor de versterking van het AI-onderzoek. We zetten versterkt in op excellentie en samenspel inzake onderzoek en implementatie, en maken werk van een bredere digitaliseringsagenda voor kmo's.

Ter ondersteuning van digitale competenties in het onderwijs wordt verder samengewerkt met het beleidsdomein Onderwijs. Binnen de beleidsplannen zijn hiervoor middelen gereserveerd.

De ondersteuning van bedrijven bij hun digitalisering is noodzakelijk om de verspreiding en toepassing te versnellen. Hiertoe worden via het nieuwe contract ondernemerschap in het voorjaar van 2024 een aantal dienstverleners aangeduid die een belangrijke focus op digitalisering leggen. De aanbesteding daartoe werd al voor de zomer van 2023 opgestart.

Digitalisering zal op die manier de komende jaren in sterke mate ondersteund worden via onder andere infosessies, begeleidingstrajecten, masterclasses en matchmakingevents, proeftuinen rond industrie 4.0, projecten rond kennisopbouw en kennisverspreiding en Blikopener.

Europees digitaliseringsbeleid

Eind 2021 werd het zgn. 'Digital Europe Programme' (DEP) opgestart, een nieuw Europees kaderprogramma dat inzet op de uitrol van digitale technologieën in economie en maatschappij. Dit wordt door het Departement EWI nauw opgevolgd.

Centraal in het programma staat het opzetten van een netwerk van European Digital Innovation Hubs (EDIH's). Het Europese selectieproces resulteerde in de selectie van drie Vlaamse EDIH's:

- 'European Digital Innovation Hub on Manufacturing', gecoördineerd door Flanders Make;
- 'Energy in the Built Environment', gecoördineerd door Energyville;
- 'Flanders Artificial Intelligence European Digital Innovation Hub', gecoördineerd door imec.

De Vlaamse EDIH's zijn begin 2023 van start kunnen gaan. Ze zullen een internationale component toevoegen aan het Vlaams netwerk van kenniscentra inzake digitalisering. Binnen DEP wordt ook ingezet op het opzetten van gespecialiseerde centra inzake supercomputing, AI, Cybersecurity en vaardigheden waaraan Vlaamse kennisinstellingen volop participeren.

Een ander speerpunt vanuit Vlaanderen zijn de sectorale Testing & Experimentation Facilities (TEF's) waar imec en ILVO een actieve rol opnemen.

Het Departement EWI volgt ook de werkzaamheden van de Europese Raadswerkgroep Telecom van nabij op. Dossiers met een potentieel groot belang voor Vlaanderen zijn o.a. de AI-Verordening en de Data-Verordening.

EU Chips act

Imec zal een cruciale rol spelen in de uitvoering van de eerste pijler van de Europese 'Chips Act', namelijk het "Chips for Europe Initiative". Deze pijler moet zorgen voor de ondersteuning van grootschalige capaciteitsopbouw via investeringen in grensoverschrijdende en open toegankelijke onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatie-infrastructuur. De Europese Commissie zal aanzienlijke budgetten vrijmaken voor dit initiatief, waar imec mogelijks aanspraak op kan doen voor een nieuwe pilootlijn die chiptechnologieën verder ontwikkelt. Voor elke euro die de EU hierin investeert, zal de Vlaamse Regering hetzelfde doen. De Vlaamse Regering houdt hiervoor 750 miljoen euro aan ESR8-middelen ter beschikking. De modaliteiten voor deze investering zullen in het najaar van 2023 verder worden uitgewerkt door de Gezamenlijke Onderneming Chips (Chips JU).

Ondersteuning van digitalisering in andere beleidsdomeinen

Het programma Mobilidata, dat samen met de minister van Mobiliteit wordt opgevolgd en aangestuurd, realiseert innovatieve en geconnecteerde oplossingen op basis van slimme verkeerslichten en cloudapplicaties om mobiliteit vlotter, duurzamer, comfortabeler en veiliger te maken. De implementatie van een aantal usecases van het programma kennen vertraging en zullen einde 2024 afgerond worden. Door de herziening van het uit te rollen aantal iVRI (slimme verkeerslichten), komt budget vrij dat ingezet zal worden voor de continuering van de programmawerking in 2024.

Binnen het convenant 2022-2026 met imec is voorzien in de oprichting van een EdiT-departement. Deze afdeling binnen imec focust zich specifiek op het verkennen van projecten inzake digitalisering voor de Vlaamse beleidsdomeinen. Het EdiT-departement werkt momenteel op projecten rond mobiliteit & logistiek, smart cities, gezondheid en duurzaamheid.

Digitale topinfrastructuur: 5G

Terwijl ons land een hoge graad van beschikbaarheid van vaste breedbandverbinding kent, is het aandeel van de glasvezelabonnement en mobiele-breedbandabonnementen nog relatief klein. De uitrol van 5G in België heeft vertraging opgelopen maar midden 2022 zijn uiteindelijk de resultaten van de veiling bekend geraakt en is België aan een inhaalbeweging bezig.

De uitrol van 5G valt onder de verantwoordelijkheid van het BIPT (Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie). De Vlaamse overheid wil de uitrol in Vlaanderen, met name in de dunbevolkte gebieden, stimuleren. We staan er blijvend voor open om in samenwerking met het nutsbedrijf Fluvius met de telecomoperatoren een Tower Company op te richten. Het doel is om infrastructuur te delen tussen telecomoperatoren en het nutsbedrijf zodat kosten bespaard kunnen worden en de uitrol van 5G in landelijke gebieden interessanter en versneld kan worden.

Er worden ook gesprekken gevoerd met de telecomoperatoren om te kijken waar Vlaanderen de uitrol van mobiele en vaste breedband kan vergemakkelijken.

5. Innovatie voor klimaatneutrale oplossingen in de industrie

We dragen vanuit de EWI-bevoegdheden bij aan de uitvoering van het Vlaamse en het geïntegreerde Nationale Energie- en Klimaatplan 2021-2030 (VEKP/NEKP) en de lange-termijnklimaatstrategie 2050, inclusief de lopende actualisering van het VEKP/NEKP.

We willen niet alleen een antwoord bieden op de klimaatuitdaging, maar onze bedrijven ook koploper maken in innovatieve technologieën op dit vlak en hen in een sterke positie plaatsen om deze innovaties internationaal te vermarkten. Behalve op onderzoek en innovatie zetten we ook in op effectieve ecologische investeringen in bedrijven.

Tevens leveren we vanuit het beleidsdomein EWI een bijdrage aan het Luchtbeleidsplan 2030.

Innovatieprogramma duurzame landbouw en voedsel

Vlaanderen staat aan de Europese top wat betreft onderzoek en innovatie. Vlaanderen is ook rijk aan een breed 'voedsel-ecosysteem' met een landbouwsector en aansluitende sterke voedselindustrie. Tegelijkertijd staat deze landbouw- en voedselsector onder druk om een duurzame transitie succesvol te realiseren. Door twee Vlaamse troeven te koppelen, willen we van deze uitdaging een opportuniteit maken.

Met het Innovatieprogramma duurzame landbouw en voeding willen we die innovatieve en duurzame Vlaamse Landbouw- en Voedselhub ondersteunen en versterken door blijvend in te zetten op onderzoek, innovatie en de doorvertaling naar de praktijk, naast het nodige flankerende beleid. Via de reguliere kanalen en instrumenten zullen hiervoor jaarlijks extra middelen worden voorzien. Die middelen zullen onder meer aangewend worden voor een thematische oproep bij FWO (5 miljoen euro) en de versterking van het Programma Landbouwtrajecten bij VLAIO (5 miljoen euro).

Innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten (Energyville)

De transitie naar een koolstofarme of hernieuwbare energievoorziening zal gepaard gaan met een veel groter aandeel elektriciteit in onze totale energiemix. Deze groene elektriciteit dient opgewekt te worden via wind- en zonne-energie (of geïmporteerd) en dient vervolgens getransporteerd tot bij de eindgebruikers. De verdere uitbouw en versterking van ons elektriciteitsnetwerk met nieuwe hoogspanningsleidingen en -netten zal essentieel zijn. Om deze nieuwe hoogspanningsverbindingen maatschappelijk aanvaardbaar te maken, dienen deze zo veel mogelijk (voor zover dit technisch en financieel haalbaar is) ondergronds geplaatst te worden.

Het project "Innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten" is een onderzoeksprogramma gericht op de uitdagingen van ons toekomstig elektriciteitsnetwerk en zal de EnergyVille-onderzoekslijn "Elektrische netwerken" versterken. Het onderzoeksprogramma zal finaal ingebed worden in een competentiecentrum dat het geheel van onderzoeksactiviteiten zal beheren en tegelijkertijd de valorisatie van dit onderzoek in Vlaanderen dient te waarborgen.

Onderzoek en innovatie

De Moonshot 'Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO₂-arm tegen 2050' is een innovatieprogramma met als doelstelling het identificeren en gericht ondersteunen van onderzoek en innovatie voor een koolstofslimme en CO₂-arme industrie in 2050. Voor het moonshotprogramma voorzien we ook in 2024 een bedrag van 20 miljoen euro. Deze middelen zijn ingeschreven op begrotingsartikel 'ECH-1EFB5NA-WT – Onderzoek door bedrijven en samenwerkingsverbanden' bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

We bereiden de geleidelijke aanwending van de onderzoeksresultaten van het moonshotprogramma door de bedrijfswereld voor. De speerpuntclusters organiseren oproepen naar coöperatieve innovatieprojecten. De onderwerpen energie en klimaat komen hierbij uitgebreid aan bod. In het geval van Flux50 heeft het volledige portfolio een focus op energie en klimaat, bij de andere speerpuntclusters betreft het over het algemeen een aan belang winnende doelstelling.

Project Klimaatsprong

Het project Klimaatsprong heeft tot doel de transitie van de Vlaamse basisindustrie te faciliteren. Dit project werd in 2022 decretaal verankerd. Er werd een Permanent Overlegorgaan opgericht waarin de administratie en industrie vertegenwoordigd zijn en dat instaat voor de coördinatie van het initiatief. De eerste programmanota met de concrete doelstellingen is goedgekeurd in 2023 en besproken in het Vlaams Parlement. Van de verschillende werkgroepen worden adviezen verwacht voor maatregelen die de Vlaamse regering kan uitrollen.

Actuele focuspunten van het project 'Klimaatsprong' omvatten maatregelen rond het in kaart brengen van een meerjarenprogramma met een duidelijk plan van aanpak voor infrastructuur om de klimaattransitie te kunnen realiseren, maatregelen om innovatie in het domein te stimuleren en maatregelen om de klimaattransitieprojecten op een optimale manier te ondersteunen. Een concreet concept voor een financieel 'transitie-instrument' wordt voorbereid.

Vergroening energiedragers

Om de doelstellingen gericht op bedrijven en hun stakeholders uit het Vlaamse klimaat-

en energieplan en, werd een actieplan opgesteld met als pijlers 'sensibiliseren en informeren', opleidingen, adviesverlening, experimenten, demo-infrastructuur en een specifieke oproep rond investeringsprojecten van bedrijven (GREEN). Met deze acties dragen we bij aan de vermindering van broeikasgasemissies en de vergroening van energiedragers, met focus op kmo's en op de niet-ETS-industrie.

Waterstof

Waterstof zal een belangrijke rol opnemen in onze transitie naar een duurzame en klimaatneutrale samenleving en economie. Tegelijkertijd zal de inzet op waterstof voor Vlaanderen heel wat bijkomende economische kansen creëren.

De Vlaamse Waterstofvisie en -strategie worden verder geïmplementeerd. Vlaanderen streeft naar een maximale versterking van het Vlaamse industriële ecosysteem en de valorisatie in en buiten Vlaanderen, in nauwe samenwerking met WaterstofNet en de Vlaamse speerpuntclusters. We zullen onze Vlaamse industrie ondersteunen bij doorbraakprojecten in het brede domein van waterstof (productie van waterstof, transport, opslag, gebruik en toepassingen). Dit soort projecten kunnen dan ook helpen in het kader van CCU (Carbon Capture and Utilisation) waarbij opgevangen CO₂ met behulp van waterstof kan omgezet worden in nieuwe producten.

De Vlaamse doorbraakprojecten in het kader van het Europese initiatief IPCEI Waterstof worden verder uitgevoerd (zie 2. Een duurzaam industriebeleid voor de toekomst).

De Vlaamse onderzoeksinventaris "Hydrogen Research in Flanders" wordt jaarlijks geactualiseerd teneinde de koppeling tussen onderzoek en innovatie te stimuleren.

Bedrijven stimuleren om te investeren voor het klimaat

Ondernemingen die projecten plannen waarbij ze investeren in milieuvriendelijke of energiezuinige technologieën of in duurzame energie en die beter presteren dan de geldende normen en/of verplichtingen kunnen worden ondersteund via ecologiesteun. Enerzijds is er de Ecologiepremie+ (EP+) voor investeringen in (generieke) niet-bedrijfsspecifieke technologie aan de hand van een technologieënlijst. Anderzijds is er de Strategische Ecologiesteun (STRES) voor investeringen in technologieën met een uniek bedrijfsspecifiek karakter.

Een nieuw 'BVR Ecologie' zal aan de Vlaamse regering worden voorgesteld. Dit nieuwe besluit, dat de bestaande BVR's voor EP+, STRES en Green zal vervangen, heeft als specifieke doelstellingen:

- het stroomlijnen van de bestaande regelgeving rond ecologiesteun en het wegwerken van onduidelijkheden (o.a. het uniform maken van welk type ondernemingen in aanmerking komt);
- het optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die de nieuwe groepsvrijstellingsverordening (GBER) biedt voor ecologiesteun aan ondernemingen (bijv. steun voor milieustudies, CCU en CCS, ...);
- het voorzien van de mogelijkheid om de ecologiesteun op vraag van het beleid thematisch te kunnen inzetten binnen een bestaand kader met de restricties, maar met enige flexibiliteit.

Op deze manier wordt beoogd een regelgevend kader te creëren dat wendbaar en gericht kan worden ingezet om ondernemingen te ondersteunen in hun investeringen in het klimaat.

Competitiviteit energie-intensieve bedrijven

We blijven de competitiviteit van onze energie-intensieve industrie beschermen via compensatie voor indirecte carbon-leakage. Het nieuwe regelgevend kader bevat meer groene stimulansen en voorwaarden zodat de compensaties nog sterker ten behoeve van transitie ingezet worden. In het najaar van 2023 werd in het kader van de Energiecrisis het uitzonderingsmechanisme voor emissiejaar 2022 geactiveerd. De toepassing van het uitzonderingsmechanisme voor emissiejaar 2023 wordt geëvalueerd in het najaar 2023.

Er wordt in 2024 voor de ondersteuning van de competitiviteit van energie-intensieve bedrijven 269.766 keuro vastleggingskrediet (incl. 10% provisie) voorzien op begrotingsartikel ECH-1ECB5DC-WT.

6. Duurzaam groeien via een kennisgedreven circulaire economie

Doorstart circulaire economie

De transversale aanpak van de circulaire economie in Vlaanderen is gestoeld op de samenwerking tussen de beleidsdomeinen EWI en OMG.

EWI neemt het trekkerschap op van twee werkagenda's, nl. bio-economie en maakindustrie (elektronica, textiel...) en werkt intensief mee aan de uitvoering van de andere werkagenda's. Dit gebeurt in afstemming met het departement WSE.

We voorzien dat in de loop van 2024 nog bijkomende acties voor specifieke thema's of toepassingsdomeinen relevant zullen zijn. Daarvoor wordt 5 miljoen vastleggingskrediet voorzien.

Met ons beleidsplan bio-economie willen we meer biomassa efficiënter gebruiken in onze economie. We willen biologisch afval en biomassa gebruiken als grondstof om circulaire en duurzame producten te maken in onze industrie. Hiermee worden we minder afhankelijk van fossiele brandstoffen als grondstof.

Om nieuwe projecten te steunen is sterk ingezet op begeleiding van samenwerkingen. De ondersteuning van nieuwe samenwerkingen gebeurt door acties van het team Bedrijfstrajecten. Daarnaast is er binnen het ILVO een overlegplatform gestart om nieuwe initiatieven voor samenwerking tussen landbouwers en industriële partners te laten groeien.

Daarnaast heeft het Departement EWI een participatieve visie voor de bio-economie opgebouwd. Die zal worden voorgesteld en verder uitgerold. De concrete actiepaden die hieruit voortkomen worden nu opgebouwd door overleg met betrokken bedrijven en overheden. Deze actiepaden richten zich bijvoorbeeld op de opbouw van nieuwe materiaalhubs, of nieuwe toepassingen van plantaardige vezels. De verdere uitwerking gebeurt binnen de werkagenda bio-economie van Vlaanderen Circulair die ook door het Departement EWI getrokken wordt.

Het beleidsdomein EWI zal ten slotte ook de door het Departement LV getrokken Vlaamse Voedselstrategie verder mee helpen implementeren via het Innovatieprogramma duurzame Landbouw en Voedsel (zie 1.7).

7. Een kwaliteitsvolle gezondheidseconomie

Impulsprogramma

Via een impulsprogramma worden de nodige middelen geïnvesteerd in onderzoek en innovatie die zullen bijdragen aan de ontwikkeling van een kwaliteitsvolle gezondheidseconomie. Deze initiatieven sluiten aan op de biomedische en klinische onderzoeksondersteuning bij FWO. Het impulsprogramma zal bijdragen aan het doorbraakonderzoek rond regeneratieve geneeskunde, aan de inzet op de ontwikkeling van gepersonaliseerde en preventieve geneeskunde, gebaseerd op de kennis van het menselijk genoom en *microbioom*, en aan het realiseren van nieuwe toepassingen in deze gebieden.

Speerpuntcluster Flanders Medvia

Een centrale pijler in het impulsprogramma is de speerpuntcluster Medvia. De ambitie is om uit te groeien tot één van de meest performante healthtech-ecosystemen in Europa. De cluster zal zich focussen op de ontwikkeling van innovatieve toepassingen, gebaseerd op een convergentie van technologieën inzake biotech, nanotech, digitalisering, engineering, en het gebruik van big data, wat de toepassingen voor gezondheid ingrijpend zal veranderen en de evolutie naar preventief gezondheidsmanagement zal stimuleren.

Genoom Data Infrastructuur - GDI

Vlaanderen zet in op de realisatie van een Genoom-Data-Infrastructuur (GDI) waarin data betreffende het menselijke genoom zullen opgeslagen worden. De ontwikkeling van de GDI kadert in een Europees project om een Europees referentiegenoom te ontwikkelen. Een referentiegenoom is nodig om de natuurlijke variatie te begrijpen, zodat men mutaties sneller aan ziektes kan linken. VIB is de Vlaamse partner in het GDI-project. De ontwikkeling van de Belgische 'node' gebeurt in samenwerking met Sciensano. De bedoeling is dat er slechts één Belgische node ontwikkeld wordt die instaat voor de opslag en analyse capaciteit in een beveiligde omgeving.

De Europese Gezondheidsdata Ruimte – EHDS (European Health Data Space)

Vlaanderen draagt bij aan de ontwikkeling van een dataruimte die toegang tot gezondheidsdata voor O&I-doelstellingen door academici en industrie verzekert. Dit onderzoek omhelst fundamenteel, translationeel, klinisch en beleidsinformerend onderzoek. De ontwikkeling van de EHDS in Vlaanderen gebeurt in overleg met Digitaal Vlaanderen en Departement ZORG, dat zal instaan voor toegang tot gezondheidsdata voor primair gebruik in de gezondheidszorg.

We Are

Om de doelstellingen voor gezondheidsdatadeling te verzekeren, waarbij de burger het beheer van zijn eigen data in handen heeft, werd "We Are" ondersteund. We Are zal in samenwerking met Athumi een SOLID-kluis aanbieden aan de burgers, waarin de persoonlijke data, inclusief gezondheidsdata, kunnen worden opgeslagen. Deze data kunnen dan voor primair of secundair gebruik toegankelijk gemaakt worden, maar de burger beslist hierover.

Biomanufacturing

Er is nood in Vlaanderen aan productiecapaciteit via zgn. 'Good Manufacturing Processes' (GMP) om producten voor nieuwe gezondheidstherapieën te verzekeren. VIB voert hiervoor een haalbaarheidsstudie uit. Toegang tot een bioproductiefaciliteit voor pilootproductie van GMP gevalideerde biomoleculen zal Vlaanderen op de kaart zetten om pilootproducties te testen voor onder meer 'first-in-human'-studies van nieuwe moleculen of producten voor therapeutische doelstellingen of vaccinaties. Op die manier kunnen bijkomende investeringen aangetrokken worden. Het werkingsmodel van een biomanufacturing-faciliteit zou kunnen gebaseerd zijn op dat van BioBase Europe.

b. Overkoepelende doelstellingen

1. Een laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor bedrijven en onderzoekers

VLAIO wil de toegang tot de steun en dienstverlening van de Vlaamse overheid voor bedrijven zo laagdrempelig mogelijk organiseren. Daarom neemt ze in samenwerking met partners en andere overheden de rol op van geïntegreerde frontoffice voor ondernemersvragen aan de overheid en voor specifieke vragen over het overheidsinstrumentarium.

De frontofficewerking wordt opgenomen door de diensten VLAIO Contact Center, Acquisitie, vzw's Team Bedrijfstrajecten en FlandersDC, Enterprise Europe Network (EEN), National Contact Point (NCP), E-loketondernemers en Intellectuele Eigendom met elk hun specifieke dienstverlening naar de ondernemer.

De vzw Team Bedrijfstrajecten zal verder werken volgens de afspraken van het convenant voor de periode 2023–2027, met een jaarlijkse toelage van 5,9 miljoen euro, om innovatieve bedrijven te versterken en Vlaanderen toekomstbestendig te maken met de nadruk op beleidsthema's zoals duurzaamheid en digitalisering.

Flanders DC werkt volgens het convenant voor de periode 2023–2027, met een jaarlijkse toelage van 2,1 miljoen euro, als aanspreekpunt voor toekomstgericht ondernemen en innoveren in en met de design- en modesector. Flanders DC zal daarbij marktgericht opereren en meer eigen inkomsten genereren.

De afgelopen jaren werd vanuit VLAIO een goede basis gelegd om een sterke samenwerking met publieke partners tot stand te brengen. Concreet is er een samenwerkingsovereenkomst en jaarlijks actieplan lopende met FIT, VDAB, PMV, LRM en Agentschap Natuur en Bos. Specifieke aandacht gaat naar samenwerking met VDAB om de krapte op de arbeidsmarkt en nood aan nieuwe beroepsprofielen zo optimaal mogelijk te begeleiden.

Digitaal Eerst met minder administratieve lasten

VLAIO beheert 'www.e-loketondernemers.be', een overkoepelend digitaal platform dat ondernemers toelaat om overheidsdossiers vanop één centraal portaal te beheren. Het laat toe om ondernemers op een gebruiksvriendelijke manier een overzicht te geven van aan te vragen en op te volgen producten en diensten bij de Vlaamse overheid, steden en gemeenten. Er zal in 2024 onder meer worden ingezet op uitbreidingen in kader van een gebruiksvriendelijk digitaal mandatenbeheer via selfservice. Dit is een traject dat samen met Digitaal Vlaanderen wordt uitgewerkt.

Nieuw contract ondernemerschap

Dankzij zijn diverse partnerschappen is VLAIO de motor van een bloeiend Vlaams ecosysteem waarin ondernemen en innoveren floreren. Voor de periode 2024-2028 wil VLAIO opnieuw sterke partnerschappen opzetten die een hecht netwerk vormen. Enkele partners worden aangesteld via een overheidsopdracht, het zogenaamde Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling.

Om de nieuwe dienstverleners op 1 juli 2024 te laten starten, zet VLAIO volgende stappen:

- voorjaar 2023: marktconsultatie via co-creatiesessies;
- juni 2023: oproep tot kandidaatstelling;
- september 2023: selectie van de kandidaten die een offerte mogen indienen;
- oktober 2023: ontvangst offertes;
- november 2023 - februari 2024: onderhandelingen;
- maart-juni 2024: toewijzingsprocedure.

Net zoals ook bij de vorige vernieuwing gebeurde, zal VLAIO werken met jaarlijkse verlengingen en bijsturingsmomenten en zal in de selectieleidraad en het bestek gewezen worden op de nood aan flexibiliteit van de dienstverleners om de dienstverlening bij te sturen op basis van het beleidsprogramma van de nieuwe regering.

De inschatting van de kostprijs van het contract ondernemerschap, in zijn totaliteit en te spreiden over 4 jaar, wordt geschat op 120 mln. euro. Deze raming is gebaseerd op continuïteit van jaarlijks budget ten opzichte van het laatste contractjaar van het lopende contract, met daarbij de ruimte om indexeringen toe te passen.

Fusie van de departementen EWI en WSE

Ten slotte markeert 2024 de start van het geïntegreerde beleidsdomein WEWILS. Met de samenvoeging van de beleidsdomeinen EWI, LV en WSE tot één sociaaleconomische cluster zullen we de samenwerking intensifiëren om met meer slagkracht via een samenspel van innovatie, werk en landbouw voor oplossingen zorgen voor onze economie, arbeidsmarkt en samenleving.

Tevens bereiden we de fusie van het departement EWI met het departement WSE voor. Hiertoe zal eind 2023 een transitieplan uitgewerkt worden en begin 2024 voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Het nieuwe departement zal effectief van start gaan op 1 januari 2025.

2. Optimaal inspelen op Europees en internationaal beleid

Europees Voorzitterschap

De eerste helft van het jaar 2024 zal in het teken staan van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Vlaanderen zal als Belgische woordvoerder de Raad Industrie voorzitten en in partnerschap met de bevoegde federale minister ook de Raad Interne Markt trekken. Ook de Raadswerkzaamheden met betrekking tot onderzoek en innovatie zijn voor Vlaanderen een prioriteit. Het woordvoerderschap voor deze materies wordt opgenomen door Wallonië, en vanuit Vlaanderen wordt gepaste ondersteuning voorzien. We dragen ook bij aan de Raad Telecom voor wat betreft de digitale dossiers.

Het eerste deel van het Voorzitterschap zal in teken staan van het afronden van de onderhandelingen van het wetgevende voorstel 'Net-Zero Industry Act' (NZIA) en

mogelijks ook de 'Critical Raw Materials Act' (CRMA). Ook zal er begin februari een informele Raad Competitiviteit georganiseerd worden, met Vlaanderen als gastheer.

De tweede helft van het Voorzitterschap zal voornamelijk gericht zijn op het behandelen van industriedossiers.

Doorheen het volledige Voorzitterschap zullen er evenementen worden georganiseerd die in het teken staan van de inhoudelijke prioriteiten van Vlaanderen en dit binnen zowel de filière industrie en interne markt als de filière onderzoek.

Opvolgen en beïnvloeden van Europees beleid

Als voorzitter van de Raad zal Vlaanderen in de eerste helft van 2024 in eerste instantie een faciliterende rol opnemen. Het is de opdracht van het voorzitterschap om in de afronding van belangrijke Europese dossiers inzake industrie succesvol af te ronden voordat het Europese Parlement in reces gaat. We zullen ons hierdoor opstellen als een betrouwbare bemiddelaar tussen de lidstaten. We blijven ondertussen ook het Europese beleid opvolgen en beïnvloeden. We onderhouden onze contacten met de Europese instellingen en andere EU-lidstaten. We vormen mee het Belgische standpunt rond Europese dossiers inzake onderzoek, industrie en interne markt. In deze context zal een Vlaamse visienota aan de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement worden voorgelegd met een aantal strategische krachtlijnen voor een toekomstgericht en proactief Europees industriebeleid dat inspeelt op het versterken van de concurrentiekracht en op het vergroten van de weerbaarheid van de Unie, en dit voortbouwend op de eigen sterktes.

Via het Vlaamse Europaplatform van het Departement EWI informeren en consulteren we intensief de verschillende belanghebbenden.

Vlaanderen streeft naar het verdere verbeteren van de Europese Onderzoeksruimte (ERA). Het Departement EWI coördineert via het Europaplatform de activiteiten rond de bijdrage aan en opvolging van de ERA-acties en de vernieuwing van de ERA-beleidsagenda. In samenwerking met de leden van de werkgroep 12 heeft het departement EWI een reflectienota opgesteld over het toekomstige Europese Kaderprogramma voor O&I.³ Deze tekst zal als basis fungeren bij discussies op Belgisch en Europees niveau.

Meer ondernemers en onderzoekers in EU-programma's

EWI volgt, in overleg met stakeholders en de nationale contactpunten (NCP's – zie hieronder), het Europese programma Horizon Europe actief op. Samen met de federale collega's volgt EWI ook het Europese Defensiefonds (EDF) op.

Voor het Europese Defensiefonds werd beslist om een Vlaams Nationaal Contactpunt (NCP) in EDF aan te stellen.

National Contact Point Flanders – Enterprise Europe Network

Het nationale contactpunt "NCP Flanders" moedigt bedrijven en onderzoekers aan deel te nemen aan de subsidieprogramma's van de Europese Commissie. NCP Flanders is een samenwerking tussen VLAIO en FWO (Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek).

Wat betreft het consortium "Enterprise Europe Network Vlaanderen" (EEN) komen de werkzaamheden in de nieuwe programmaperiode, die loopt van 1 januari 2022 tot 30 juni 2025, op kruissnelheid. De consortiumpartners van Enterprise Europe Network Vlaanderen

³ <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaanderen-kijkt-vooruit-naar-tiende-europese-kaderprogramma-voor-onderzoek-en-innovatie>

zijn VLAIO en FIT. Het consortium levert een geïntegreerde ondersteunende transnationale dienstverlening aan kmo's. De nadruk ligt op het ondersteunen van bedrijven op vlak van innovatie, digitalisering, duurzaamheid en veerkracht.

Gezamenlijke chemiestrategie met Nederland en Noordrijn-Westfalen

De overheden van Vlaanderen, Nederland en de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen werken rond de uitvoering van de trilaterale chemiestrategie, ondertekend op 27 september 2019. Met de industrie en de academische wereld werken we rond de duurzame omvorming van de chemische sector, die de motor kan zijn voor de succesvolle klimaattransitie in Europa. Er wordt verder ingezet op o.a. trilaterale matchmaking tussen bedrijven, ontwikkelingen van grensoverschrijdende infrastructuur en toepassing van digitalisering voor logistieke en interne toeleveringsketenprocessen. Ook gezamenlijk overleg met het Europese niveau is van belang.

3. Een beleid gedreven door feiten en cijfers

We baseren ons beleid op empirische evidentie. We hebben permanent aandacht voor het monitoren, bewaken en verhogen van de doelmatigheid van ons beleid. We willen immers de impact van het economisch en innovatiebeleid versterken. De VARIO-adviezen zijn een dergelijke bron van evidentie. VARIO steunt voor deze adviezen telkens op analyses van de feiten via deskresearch, interviews, internationale benchmarks en dataverwerking.

Sinds 2022 heeft het Departement EWI systemische en impactelementen nog meer dan voorheen opgenomen in de evaluatieprocessen. Hiermee is ingespeeld op een aantal conclusies volgend uit de Vlaamse Brede Heroverweging.

Eind 2023 wordt met ECOOM een nieuw convenant afgesloten voor de periode 2024-2028 op basis van de aanbevelingen die geformuleerd werden naar aanleiding van de evaluatie van 2023 van ECOOM. Gezien het belang van kwaliteitsvolle data en monitoring voor het beleidsdomein wordt de jaarlijkse toelage met 440 keuro verhoogd.

Om de monitoring van het beleid te optimaliseren dienen we een optimaal beeld te krijgen van al het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen. Daarom bekijken we hoe we Flanders Research Information Space (FRIS) verder kunnen aanvullen.

IV. BELEIDSVELD I: ECONOMIE

1. Inhoudelijk structurelement 1: Financiering ondernemingen

1.1 Strategische doelstellingen – Een vlotte toegang tot financiering en risicokapitaal

Met het economische overheidsinstrumentarium voeren we een investeringsbeleid dat Vlaanderen en het Vlaamse economische weefsel versterkt. We stroomlijnen de Vlaamse financieringsondersteuning en stemmen deze af op de concrete noden van ondernemingen en projecten, die (nog) niet gelenigd worden door de markt of die niet volledig gefinancierd geraken. De prioriteiten aangaande de financiering van ondernemingen zijn het optimaliseren van de instrumenten van PMV en LRM om de groei van zelfstandigen en kmo's te ondersteunen.

Onder dit ISE valt onder andere:

- het aanbieden van verschillende financieringsformules en investeringsmogelijkheden door de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM);
- toegang vergemakkelijken tot InvestEU en andere Europese financiering.

1.2 Operationele doelstellingen

- Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering van de ondernemingen en projecten. Het economische overheidsinstrumentarium voor kapitaalverstrekkingen, leningen en waarborgen speelt een belangrijke rol in het beantwoorden van de financieringsnood.

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst met PMV (2022-2027) is in 2022 in werking getreden.

Opstart European Tech Champions Initiative

Het initiatief 'European Tech Champions Initiative' (ETCI) werd gelanceerd om substantieel meer scale-upfinanciering te voorzien teneinde de zgn. 'funding gap' te verkleinen. Via het dakfondsmechanisme (fund of funds) wil men, samen met private investeerders, extra financiële middelen mobiliseren voor pan-Europese late-stage-VC-fondsen die op hun beurt beloftevolle, innovatieve Europese scale-ups financieren en uitbouwen tot toonaangevende technologiebedrijven. Zo kunnen deze scale-ups op duurzamere wijze verankerd worden in Europa, wat de competitiviteit van de Europese economie ten goede moet komen.

Hoewel een wereldleider op het vlak van industriële en wetenschappelijke technologieën, hinkt Europa door de funding-gap achterop wat betreft het creëren van substantiële en toekomstgerichte technologiebedrijven, de zogenaamde unicorns. Zowel de VS als China heeft, dankzij de beschikbaarheid van meer risicokapitaal voor vervolgfinitanciering, een voorsprong in het internationaal laten doorgroeien van hun scale-ups. Hiermee kunnen ondergekapitaliseerde Europese scale-ups niet wedijveren zodat ze vaak vroegtijdig en suboptimaal door overzeese concurrenten worden overgenomen, ten nadele van de Europese economie. ETCI wil dit probleem enigszins verhelpen door Europese scale-ups voldoende lokaal te financieren, teneinde ze sterker en natuurlijker te verankeren in lokale, Europese ecosystemen.

Het Europese Investeringsfonds (EIF) is verantwoordelijk voor het fiduciair beheer van het ETCI-dakfonds. De investeringsfocus ligt op pan-Europese late-stage-VC-fondsen die een

fondsgrootte van 1 miljard euro beogen en die minstens 70% van de geïnvesteerde middelen aan scale-ups wijden. Deze investeringsfondsen kunnen actief zijn in een brede waaier van technologische sectoren (o.a. levenswetenschappen en biotechnologie, software, elektronica, artificial intelligence, deeptech, productietechnologie, klimaatimpact). Het investeringsticket dat ETCI in deze fondsen zal investeren, bedraagt 100 à 400 miljoen euro per fonds. Dergelijke investeringsfondsen moeten bijgevolg in staat zijn om substantiële investeringstickets tijdens vervolgrondes van scale-ups op tafel te leggen.

Aangezien PMV de nood aan scale-upfinanciering binnen Vlaanderen en Europa volledig erkent, heeft PMV het initiatief genomen om vanuit België deel te nemen aan ETCI met een gezamenlijk investeringsticket van 100 mln. euro. Gezien het strategische karakter van ETCI voor de Vlaamse economie, neemt PMV hiervan 25 miljoen euro voor haar rekening.

LRM

De samenwerkingsovereenkomst met LRM loopt in mei 2024 ten einde. Om de nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor te bereiden werd in 2023 een evaluatie van LRM uitgevoerd en afgerond. De gesprekken voor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden opgestart met het doel om in het voorjaar van 2024 een nieuwe overeenkomst met de Vlaamse Regering goed te keuren.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

FINANCIERING ONDERNEMINGEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	401	3.902	4.303	27.209	-1.258	25.951
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	958	-958	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	74.769	47.032	121.801	0	0	0
Totaal	76.128	49.976	126.104	27.209	-1.258	25.951

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De stijging van de algemene ontvangsten AO wordt voornamelijk veroorzaakt door een verhoogde terugbetaling van de heropstart- en overbruggingsleningen. In totaliteit wordt er voor 121.000 keuro aan kapitaalaflossingen voorzien in 2024.

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	1.052.534	-1.002.718	49.816	1.052.534	-1.002.718	49.816
Toelagen (interne stromen (IS))	3.151	149	3.300	3.151	149	3.300
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.055.685	- 1.002.569	53.116	1.055.685	- 1.002.569	53.116
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Dit betreft het terugdraaien van in 2023 voorziene overbruggingsleningen ten bedrage van 1 miljard euro.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen**EB0-9ECBTBA-OW – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel landt de winstuitkering van LRM.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	10.000	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	10.000	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er wordt een dividenduitkering van 10.000 keuro ingeschreven in 2024. De LRM-dividenden komen via het Vlaamse Gewest bij de Stichting Limburg Sterk Merk (LSM)

terecht, die op haar beurt maatschappelijke projecten ondersteunt in de provincie Limburg.

EC0-9ECBTBA-OW – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het artikel voor de verliesfinanciering waarborgregeling van PMV. Dit begrotingsartikel bevat de ontvangsten van premies (van de bedrijven die een waarborg ontvangen) en de ontvangsten van recuperaties op schadegevallen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	17.209	0
Bijstelling BO 2024	0	-1.258	0
BO 2024	0	15.951	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De ontvangsten worden aangepast a.d.h.v. een actuele raming van de ontvangsten aan premies en de te ontvangen recuperaties. Voor 2024 is dit de gemiddelde productie 2010-2022, hierbij gevolg gevend aan VABN-advies 2021/01 m.b.t. de gestandaardiseerde waarborgen.

EC0-9ECBABC-OW – CORONA 2020 – HANDELSHUURLENING EN HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor de intrestterugbetalingen van de handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	401	0	0
Bijstelling BO 2024	3.902	0	0
BO 2024	4.303	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Er worden voor 1.089 euro aan intrestaflossingen voorzien voor de handelshuurleningen in 2024. Voor de heropstartleningen worden de intrestaflossingen op 788.865 euro geraamd. Voor de overbruggingslening wordt een rente-ontvangst van 3.512.674 euro voorzien in 2024. Samen geeft dit 4.303 keuro aan verwachte rentebetalingen.

EC0-9ECBABX-OI – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft het begrotingsartikel waarmee FIO gerecupereerde coronasteun (die conform de begrotingsinstructies door FIO naar de worden algemene middelen doorgestort) en ontvangsten van verkopen onroerende goederen terugstort. Conform het Regeerakkoord

krijgt de betrokken entiteit, om verdere efficiëntieverhogingen aan te moedigen, een deel van de verworven opbrengst die ze kan herinvesteren. In 2024 is dat 50%.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	958	0	0
Bijstelling BO 2024	-958	0	0
BO 2024	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In de begrotingsinstructies BO 2024 wordt voorlopig niets voorzien qua terugstortingen van gerecupereerde coronasteun. Bij BA2024 zal dit aangepast worden o.b.v. de uitvoering in 2023.

EC0-9ECBABC-OP – CORONA 2020 – HANDELSHUURLENING EN HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor de kapitaal terugbetalingen van de handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	74.769	0	0
Bijstelling BO 2024	47.032	0	0
BO 2024	121.801	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er worden voor 60.183 euro aan kapitaalaflossingen voorzien voor de handelshuurleningen in 2024. Voor de heropstartleningen komen wordt 25.385.038 euro aan terugbetalingen van kapitaal voorzien. Voor de overbruggingsleningen wordt voor 96.355.951 euro aan kapitaal terugbetalingen voorzien in 2024. In totaal wordt er voor 121.801 keuro aan kapitaalaflossingen geraamd.

Uitgavenartikelen

EB0-1ECB2BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de volgende dossiers aangerekend:

- het fiduciair beheer van het Flanders Future Tech Fund (FFTF), waarmee PMV belast is;
- vergoedingen aan PMV voor de activiteiten in het kader van Europese financiële instrumenten, dit betreft in essentie het Pan-Europese Garantiefonds (EGF) en het InvestEU-garantieprogramma van de Europese Commissie voor de periode 2021-2027.

Met de toegekende middelen is PMV in staat om zich in te zetten om Europese financiële instrumenten aan te trekken.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	288	288
<i>Index</i>	6	6
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	294	294
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1ECB4BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Subsidie aan Limburg Sterk Merk (LSM): Dit is de uitgavenzijde van het Fonds Winstuitkering LRM. De bijhorende toegewezen ontvangst staat op begrotingsartikel EB0-9ECBTBA-OW van de middelenbegroting van het departement EWI. De inkomsten uit het Fonds worden aangewend voor een subsidie aan de Stichting Limburg Sterk Merk (LSM) voor activiteiten die de economische, maatschappelijke en culturele ontwikkeling van Limburg bevorderen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	10.000	10.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	10.000	10.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Het dividend ontvangen van LRM wordt doorgestort aan LSM.

EC0-1ECB2BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het begrotingsartikel voor de netto verliesfinanciering van de NV PMV-Standaardwaarborgen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	20.056	20.056
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-1.466	-1.466
BO 2024	18.590	18.590
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Rekening houdend met het VAPN-advies wordt het verlies berekend op basis van de geraamde productie (335 miljoen euro) i.p.v. op basis van de gemiddelde productie. Op

die manier wordt bij normale economische omstandigheden in 2024 een globaal nettoverlies van 7.616,79 keuro verwacht. Ingeval de economische omstandigheden verslechteren, zou in 2024 een globaal nettoverlies van 18.590 keuro verwacht kunnen worden. Dit wordt weerhouden in het begrotingsvoorstel.

EC0-1ECB4BA-WT – ECONOMISCH OVERHEIDSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het artikel voor de uitgaven voor de verliesfinanciering waarborgregeling van PMV.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 223	17.209	17.209
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-1.258</i>	<i>1.258</i>
BO 2024	15.951	15.951
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Dit is het variabel krediet van de nv Waarborgbeheer en de tegenpost van het ontvangstenartikel van de nv Waarborgbeheer.

Aan ontvangstenzijde leidt de actualisering van de premie-incasso en recuperaties tot een daling van 1.258 keuro t.o.v. BA2023. Dit is gebaseerd op de geraamde productie in 2024 van 335 miljoen euro. Aan uitgavenzijde zien we dezelfde stijging.

EC0-1ECB2BD-PR – PROVISIE ARTIKEL LENINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het provisieartikel voor leningen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.000.000	1.000.000
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-1.000.000</i>	<i>-1.000.000</i>
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter	0	

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Er was 1 miljard euro voorzien voor dit provisieartikel voor leningen. 250 miljoen euro werd in 2023 herverdeeld naar EC0-1ECB2BC-PA voor overbruggingsleningen. 750 miljoen euro wordt herverdeeld naar het geruiterde participatie-artikel bij Financiën en Begroting, m.n. CB0-1CEX2BA-PA. Het saldo zal ingezet worden voor de cofinanciering van de

middelen die imec zal verwerven in het kader van de European Chips Act. In 2024 zijn geen middelen meer voorzien op dit artikel.

EC0-1ECB2BC-PA – HANDELSHUURLENING en HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor het toestaan van handelshuurleningen, van de heropstartleningen en van de overbruggingsleningen t.g.v. de coronacrisis en de Oekraïne crisis.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter	0	

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

N.a.v. de Oekraïne crisis werd 250 miljoen euro voorzien in 2023 voor overbruggingsleningen voor bedrijven. In 2024 worden geen nieuwe leningen voorzien.

EC0-1ECB2BC-WT – HANDELSHUURLENING EN HEROPSTARTLENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het begrotingsartikel voor de verliezen op de handelshuurleningen, uitgegeven in 2020 n.a.v. de coronacrisis, en voor de verliezen van de heropstartleningen van 2021.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	4.981	4.981
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
BO 2024	4.981	4.981
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Voorlopig wordt van constant beleid uitgegaan. De verwachte verliezen in 2022 bedroegen 1.311 keuro voor de handelshuurlening en 3.670 keuro voor de heropstartlening. Beide maatregelen zijn in 2021 stopgezet.

EC0-1ECB2BV-IS – WAARBORGBEHEER NV

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft het artikel voor de beheervergoeding Waarborgregeling.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	2.417	2.417
Index	64	64
Compensaties	0	0
Andere bijstellingen	0	0
BO 2024	2.481	2.481
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

Geen wijzigingen t.o.v. BA2023 behalve de indexatie van 64 keuro.

EB0-1ECB2BY-IS – FLANDERS FUTURE TECH FUND**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Flanders Future Tech Fund beoogt een brede vermarkting van Vlaamse technologie door financiering te verstrekken in een vroege fase.

Binnen een investeringscontext met ESR-neutraliteit, moet FFTF inspelen op de financieringsnoden van vroege technologie-initiatieven van de SOC's, universiteiten en Vlaamse speerpuntclusters, en in tweede orde van private partijen. De investeringsfocus van FFTF is gericht op de beleidsprioriteiten digitalisering, duurzaamheid en zorg.

Vanaf 2023 wordt een gemiddelde van vier investeringen per jaar verwacht

Op dit begrotingsartikel worden de vergoeding voor PMV voor het operationeel beheer van FFTF en de vergoeding voor kosten van derden verschuldigd door FFTF aangerekend.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	734	734
Index	0	0
Compensaties	85	85
Andere bijstellingen	0	0
BO 2024	819	819
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	85	85	verhoging werkingskosten
TOTAAL	85	85	

- De toelage wordt voor de volgende kosten gebruikt:
 - o algemene werkingskosten: 281 keuro,
 - o algemene werkingskosten binnen de overheidssector: 400 keuro,
 - o Indirecte belastingen: 138 keuro.

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- LRM-groep

Omschrijving

De begroting omvat de verschillende vennootschappen van de LRM-groep.

- PMV

Omschrijving

PMV bouwt als investeringsmaatschappij aan een duurzame Vlaamse economie, de motor van welvaart en welzijn. PMV is de partner van ambitieuze ondernemingen en projecten, die inzetten op maatschappelijke impact en financieel rendement.

- Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM)

Omschrijving

De Vlaamse Participatiemaatschappij heeft als enige opdracht de aandelen die het Vlaamse Gewest aanhoudt in de GIMV (27,65%), te beheren. GIMV is een Europese investeringsmaatschappij, genoteerd op Euronext Brussel, en is een strategische partner voor ambitieuze bedrijven. De aanpak is o.a. gebaseerd op geduldig kapitaal, met een blik op de lange termijn.

De ontvangsten bestaan voornamelijk uit de ontvangen dividenden van GIMV (10.000 keuro). Zie begrotingsartikel EB0-9ECBAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN.

In september 2023 heeft de Vlaamse overheid het formele startschot gegeven voor de verkoop van de participatie van de Vlaamse Participatiemaatschappij in GIMV. De zakenbank Rothschild is gemandateerd om het verkoopproces te begeleiden. De voorkeur van de Vlaamse Regering gaat naar een zogenaamde 'blokverkoop': aan één partij of één consortium van investeerders.

1.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal bedrijven in portefeuille

Benaming	Aantal bedrijven in portefeuille
Definitie	Aantal bedrijven in portefeuille het laatste volledige jaar (dus huidig jaar -1). Bijvoorbeeld bij berotingsopmaak 2024: de cijfers over 2022.
Relevantie	Indicatie van aantal ondernemingen die steun krijgen

Prestatie-indicator: Aantal uitstaande waarborgen

Benaming	Aantal uitstaande waarborgen
Definitie	Aantal uitstaande waarborgen het laatste volledige jaar (dus huidig jaar -1). Bijvoorbeeld bij berotingsopmaak 2024: de cijfers over 2022.
Relevantie	Indicatie van aantal ondernemingen die steun krijgen

2. Inhoudelijk structurelement 2: Ondernemerschap

2.1 Strategische doelstellingen – **Meer en sterkere ondernemers**

Als we Vlaanderen willen laten doorstoten tot de top van innovatieve kennisregio's in Europa, moeten we inzetten op verschillende actieterreinen. Naast het investeren in innovatie en het rechtstreeks steunen van ondernemingen, moeten we (startend) ondernemerschap ook op andere manieren stimuleren.

2.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn de volgende.

- Jongeren en ondernemerschapseducatie
- Begeleiding op kantelpunten in de levenscyclus van de onderneming
- Begeleiding voor snelgroeiende ondernemingen
- Ondersteuning van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten
- Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen (zie beleidsveld wetenschapscommunicatie)
- Kennisdiffusie via de hogescholen
- Opleidingen gericht op ondernemerschapscompetenties via de Syntra's

Jongeren en ondernemerschap

De ambitie binnen dit thema is het bevorderen, ondersteunen en ontwikkelen van ondernemende intenties, ondernemend gedrag en ondernemerschaps-competenties van een zo breed mogelijke groep jongeren in Vlaanderen, dit zowel in de context van het reguliere onderwijs als in die van het niet-formele leren. Ondernemerschap wordt hierbij ruimer benaderd dan louter het (kunnen) opstarten van een eigen onderneming, het betreft het vermogen om ideeën om te kunnen zetten in acties gericht op de creatie van meerwaarde in brede zin, al dan niet vanuit zakelijke overwegingen. Om deze ambitie te realiseren werkt VLAIO samen met een aantal structurele partners, zijnde Vlajo vzw, My Machine vzw, Haven vzw, Unizo O&O en de 9 projectconsortia gericht op student-ondernemerschap in de Vlaamse studentensteden. Jongeren met de ambitie om een eigen ondernemend project op te starten worden door dit partnernetwerk begeleid naar het professionele (pre)startaanbod van het VLAIO-netwerk en breder. Gezien het school- en academiejaar 2023-2024 het laatste werkjaar is binnen huidige legislatuur zal naast de continuïteit en verdere optimalisatie van de werking de nodige voorbereiding gebeuren met het oog op een voortzetting in volgende beleidsperiode.

Begeleiding op kantelpunten in de levenscyclus van de onderneming

VLAIO verbindt een netwerk van dienstverlenende partners met elkaar zodat ondernemers makkelijk de weg vinden naar alle factoren die ondernemerschap bevorderen. Op die manier vult het agentschap haar regisseursrol in het ondernemend ecosysteem in. Bij een aantal van de partners ondersteunt VLAIO de werking met financiële middelen.

Voor diensten van algemeen belang waarvan het financieel rendement te laag is om zelfbedruipend te zijn, gaat het agentschap gesubsidieerde partnerschappen aan met:

- BAN Vlaanderen (marktplaats van voor businessangels);
- DYZO (begeleiding van ondernemingen in moeilijkheden);
- Federatie van Vrije Beroepen (accountants activeren ondernemers wegwijs te maken in het overheidsaanbod);
- Sociale Innovatie Fabriek (sociale ondernemingen begeleiden om solide ondernemingen te worden).

Voor activiteiten die ondernemers bewust maken van mogelijkheden en hen informeren en begeleiden in de eerste stappen in de richting van een toepassing op maat van het bedrijf, doet het agentschap een beroep op dienstverleners die zijn geselecteerd via een overheidsopdracht ('Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling').

Deze partners bieden een dienstverlening aan die vertrekt vanuit de levenscyclus van de onderneming. Tevens wordt ingespeeld op zogenaamde innovatievolgers om deze in contact te brengen met innovaties die hun nut reeds bewezen hebben.

Vóór de bestelling van een nieuwe jaargang van het Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling wordt de dienstverlening geactualiseerd en voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Begeleiding voor snelgroeiende ondernemingen

Snelle groeiers kunnen er een belangrijke bijdrage aan leveren om Vlaanderen te laten doorstoten naar de top van de Europese innovatieve kennisregio's. Om het aandeel snelgroeiende ondernemingen blijvend te stimuleren, voeren we een specifiek beleid om ambitieus ondernemerschap aan te moedigen en te omkaderen. Voor de begeleiding van beloftevolle ondernemingen heeft VLAIO opdrachten uitbesteed aan verschillende partners via het Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling. Jaarlijks worden deze initiatieven geëvalueerd, afgetoetst en eventueel bijgestuurd volgens de huidige noden van deze doelgroep.

VLAIO richt zich ook tot de Vlaamse incubatoren, om deze te verbinden met de overige actoren binnen VLAIO Netwerk.

Ondersteuning van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten

VLAIO doet inspanningen voor het bereiken van doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten. Ook deze dienstverlening maakt deel uit van het Contract Ondernemerschap en Innovatieversnelling. Voor de doelgroepen die minder makkelijk de stap naar ondernemerschap zetten werkt VLAIO samen met het departement WSE en VDAB.

Ondernemers die verder afstaan van het ondernemerschap kunnen vaak geen beroep doen op bankfinanciering. Microkredieten zijn soms een uitweg voor goede projecten. VLAIO ondersteunt de begeleiding door Hefboom en microStart voor de ondernemers aan wie zij microkredieten verstrekken.

Kennisdiffusie via de hogescholen

De Vlaamse hogescholen vormen een belangrijke schakel in het innovatielandschap door hun regionale spreiding en rechtstreekse binding met de praktijk, in het bijzonder in het toepassen van kennis binnen kmo's, socialprofitinstellingen en onderwijs.

Kennisdiffusie wordt dan ook gerealiseerd door de sterke dienstverlening van de hogescholen. Daarbij is Blikopener een solide instrument van de hogescholen om een volwaardige kennis- en technologietransfer op maat van de kmo's en maatschappelijke actoren te realiseren. Blikopener heeft tot doel om kennis te ontsluiten en doet dit aan de hand van verschillende activiteiten: van ideeëverkenning en laagdrempelig advies, tot

thematische sessies en doorverwijzing. Het realiseren van een krachtige kennisdiffusie vraagt naast een goed instrumentarium ook sterke inbedding van de hogescholen in het VLAIO-netwerk en in een internationaal netwerk. Daarnaast is het cruciaal te voorzien in een continue professionalisering van business-developers en onderzoekers richting vraaggedreven onderzoek.

Het aanbieden van opleidingen gericht op ondernemerscompetenties via Syntra

Binnen de gesloten oproep SYNTRA wordt de vijfjarenstrategie jaarlijks geoperationaliseerd in een kwantitatief en een kwalitatief jaarplan en in een productontwikkelingsagenda (POA), waar nu ook een E-POA aan toegevoegd is.

De Syntra leggen bij de vernieuwing en herwerking van hun aanbod de nadruk op innovatie, STEM en knelpuntberoepen. In 2024 worden er 96 grondige actualisaties gepland van bestaande modules waarbij deze aan de realiteit/actualiteit van het beroepsveld worden aangepast. Daarnaast zullen er ook een 450 modules herwerkt worden (kleine aanpassingen).

Innovatie wordt in 2024 grondig aangepakt via een 8-tal TRIO-werven (Transitieprojecten van Innovatieve Opleidingen) waarbij het essentieel is dat er in partnerschap wordt gewerkt om behoeften in kaart te brengen, samen een opleidingsprogramma uit te rollen en samen met de partners de nieuwe opleidingen in de markt te zetten. Elke TRIO-werf moet in minstens drie innovatieve modules resulteren die inzetten op de grote maatschappelijke transities (circulariteit, digitalisering, energie, zorg).

Aan de hand van het project COMP@S worden ondernemerscompetenties én duurzaamheidscompetenties verder verweven in de ondernemerschapstrajecten. Er wordt in 2024 ook verder de kaart getrokken van digitalisering met de ontwikkeling van 80 uren aan e-content.

Via de open oproep ondernemersvorming geeft VLAIO daarnaast impulsen om op de thema's duurzaamheid, digitalisering en vergroening vernieuwende opleidingen te laten ontstaan. Vanaf het najaar 2023 worden er een aantal tenders uitgerold, die in 2024 verschillende opleidingsprogramma's zullen opleveren. Het gaat onder meer over een opleiding over phishing, korte opleidingen in het kader van de transitie naar een duurzame en koolstofarme economie, om innovatieve herwerkingen van bestaande opleidingsprogramma's voor de integratie van duurzame en digitale competenties, en generieke opleidingen voor de installatie van warmtepompen in een industriële omgeving.

Begeleiding van ondernemers in de creatieve sectoren via Flanders DC

Flanders DC werkt volgens het convenant voor de periode 2023-2027, met een jaarlijkse toelage van 2,1 miljoen euro, als aanspreekpunt voor toekomstgericht ondernemen en innoveren in en met de design- en modesector. Flanders DC zal daarbij meer marktgericht opereren en meer eigen inkomsten genereren.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

2.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

ECH-1ECB5CA-WT – Bevorderen van ondernemerschap

1EC3AB – 1EC3AN STEM

Hier worden de acties rond STEM aangerekend. De STEM-partnerschappen en STEM-trajecten worden verlengd. (Zie toelichting bij Beleidsveld Wetenschapscommunicatie.) De VAK blijft na de verhoging met 500 keuro bij BA2023 constant en de VEK stijgt met 808 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 3.000 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 4.259 keuro

1EC306 Onderzoeken ter ondersteuning van het beleid inzake toegang tot financiering en/of ondernemersbevordering

Op deze rubriek worden de diverse evaluaties, studies en onderzoeken vastgelegd, die uitgevoerd worden in het raamcontract voor monitoring inzake ondernemerschap.

De VAK en VEK blijven constant in 2024.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 500 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 500 keuro

1EC313 Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap

Op deze rubriek worden de oude oproepen uitbetaald. Daarnaast worden alle vastleggingen en betalingen aan de structurele partners hierop gegroepeerd en worden ook eventuele andere projecten ad hoc hierop vastgelegd en uitbetaald.

Er wordt 4.346 keuro VAK voorzien (-92 keuro owv de stijging van de VAK voor de vzw bedrijfstrajecten, gecompenseerd door index) en 8.965 keuro VEK voorzien (+4.244 keuro).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 4.346 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 8.965 keuro

1EC361 Initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap

Op deze rubriek worden de vastleggingen en uitbetalingen gedaan voor de aangeduide dienstverleners in het bestek ondernemerschap. Er zijn ook nog een aantal andere projecten die op deze rubriek worden vastgelegd en uitbetaald, het gaat hier telkens over overheidsopdrachten.

Bij BO2024 wordt 26.401 keuro aan VAK voorzien (+679 keuro t.o.v. BA2023 wegens index, intern gecompenseerd). De VEK wordt geraamd op 21.350 keuro (-272 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 26.401 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 21.350 keuro

1EC387 – 1EC3AM – 1EC3AO Kennisdiffusie Hogescholen

Hier worden de acties in kader van de werking rond kennisdiffusie aangerekend.

De middelen worden ingezet voor de opbouw van een digitaal platform, voor kennisinstrumenten en voor een oproep naar hogescholen.

In 2024 wordt hetzelfde bedrag aan VAK gevraagd volgens constant beleid.

De VEK behoefte wordt geraamd op 5.250 keuro (-345 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 7.500 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 5.250 keuro

1EC3AU AI/CS

Op deze rubriek worden de projecten in kader van de beleidsplannen AI (Artificial Intelligence) en CS (Cybersecurity) aangerekend.

Er is voor 2.650 keuro VAK (status quo t.o.v. BA2023) voorzien binnen Ondernemerschap.

Er is voor 1.755keuro VEK (+222keuro t.o.v. BA2023) nodig.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.650 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.755 keuro

1EC373 en 1EC3AP E-loket en validata

Dit betreft het budget voor e-loket. VLAIO staat in voor de exploitatie en de verdere doorontwikkeling van e-loketondernemers. Zo wordt er in 2024 verder gewerkt aan trajecten inzake een verbeterd mandatenbeheer, Single Digital Gateway en aansluitingen op nieuwe bouwstenen die bijdragen aan de noden van ondernemers.

De VAK en VEK blijven constant.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.242 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 3.046 keuro

1EF399 Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO)

In 2024 wordt 2.780 keuro aan VAK voorzien, wat 1 miljoen euro minder is dan bij BA2023.

Dit komt door de overheveling van 1 miljoen euro naar PILBO (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten Lokale Besturen), zie hieronder bij Innovatiesteun).

Wat de VEK betreft zijn er voor 2.500 keuro aan betalingen voor lopende projecten voorzien. Daarnaast is er nog 500 keuro nodig voor kortlopende consultancy opdrachten.

De VEK blijft ook constant t.o.v. 2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.780 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 3.000 keuro

1EF391 Vzw Team Bedrijfstrajecten

In de nieuwe convenant voor de vzw Team Bedrijfstrajecten wordt de VAK en VEK opgetrokken naar 6.158 keuro VAK en VEK. Dit is een stijging (door index, intern gecompenseerd) met 209 keuro VAK en VEK t.o.v. BA2023. De compensatie voor deze stijging gebeurt via 1EC313.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 6.158 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 6.158 keuro

1EC339 Beheersvergoedingen aan derden voor verschillende maatregelen

Het betreft de beheersvergoedingen aan PMV die zowel qua VAK als qua VEK constant blijven t.o.v. BA2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 3.828 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 3.828 keuro

1EC314 Fiscale minderinkomsten federale overheid in het kader van de win-winlening (art 132 decreet)

Voor de begroting 2024 wordt o.b.v. de laatste meerjarenraming 12.465 keuro aan kosten verwacht. Dit bedrag wordt dan ook aan VAK en VEK zijde gebudgetteerd. Dit is een stijging van 2.013 keuro t.o.v. de BA2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 12.465 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 12.465 keuro

1EC3BA/1EC3BB/1EC3CC: steuninstrumenten vanuit Syntra

Jaarlijks ontvangt Syntra een indexatie voor het aandeel loon, steeds geraamd op 75% van de subsidies aan de SYNTRA, dus +1.5% op totale subsidie.

Voor 2024 wordt op die manier 1.570 keuro aan de dotatie toegevoegd.

De totale VAK stijgt dan ook met 1.570 keuro. De totale VEK daalt met 360 keuro.

1EC3BA is de basisallocatie voor de toegewezen trajecten Syntra.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 1.606 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 2.119 keuro

1EC3BB is de basisallocatie voor de Ondernemerschapstrajecten Syntra.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 48.670 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 48.182 keuro

ECH-1ECB5CW-IS – Ondernemerschap stimuleren – Hoger Onderwijs**AEC000 Infrastructuur Hogescholen**

Er werd in 2023 een steuninstrument voor Infrastructuur Hogescholen opgestart. In 2024 wordt er daarvoor opnieuw 3 miljoen euro voorzien van de middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro). Het VAK-budget wordt in 2024 aan de TETRA-lijn (zie hieronder bij innovatiesteun) toegevoegd. Er is nog 1.000 keuro VEK nodig voor de vastleggingen in 2023.

Verder worden op dit begrotingsartikel de middelen voor Kennisdiffusie (supra) van 7.500 keuro VAK en 5.250 keuro VEK voorzien.

Bijkomend wordt er 900 keuro VAK (geen VEK) voorzien voor de ondersteuning van de internationale onderzoekssamenwerking bij de hogescholen.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro (excl. Kennisdiffusie)

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 900 keuro (excl. Kennisdiffusie)

ECH-1ECB5CY-IS – Ondernemerschap stimuleren – Interne Stroom Flanders DC**Rubriek 1EC3AC**

Op deze rubriek wordt de jaarlijkse werkingssubsidie i.h.k.v. het convenant tussen VLAIO en Flanders DC vastgelegd en uitbetaald. De VAK en VEK blijven constant t.o.v. BA2023. De index zal bij BA2024 toegevoegd worden en elders gecompenseerd worden.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.100 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 2.010 keuro

2.3 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Bereik dienstverleners contract ondernemerschap

Benaming	Bereik dienstverleners contract ondernemerschap
Definitie	Aantal unieke rijksregisternummers en ondernemingsnummers bereikt met de dienstverlening ondernemerschap en innovatieversnelling
Relevantie	Indicatie van aantal personen/ondernemers bereikt werden met de dienstverlening in de overheidsopdracht ondernemerschap en innovatieversnelling

3. Inhoudelijk structuurelement 3 : Groei-ondersteuning kmo's en groeibedrijven

3.1 Strategische doelstellingen – Veerkrachtige bedrijven en sectoren

We stimuleren ondernemingen in het Vlaamse Gewest om te investeren en kennis te verwerven via opleiding en advies. Zo kunnen ze duurzamer worden, hun concurrentiepositie verbeteren en zich ten volle ontplooiën in het economische landschap. We voorzien hiervoor generieke instrumenten waarvan met name kmo's gebruik kunnen maken maar ook een aantal specifieke instrumenten gericht op bepaalde doelgroepen van bedrijven of thema's.

3.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- De professionalisering van kmo's via de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie;
- Het stimuleren van transformaties via strategische transformatiesteun;
- Het ondersteunen van specifieke sectoren via Screen Flanders en de Hinderpremie bij openbare werken;
- Het optimaal gebruik maken van de Europese structuurfondsen (EFRO & Interreg).

De professionalisering kmo's via de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie

De kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie zijn twee instrumenten die gericht zijn op het verhogen van de professionaliteit en de competitiviteit van kmo's gelegen in het Vlaamse Gewest.

In 2023 werd de kmo-portefeuille bijgestuurd met het oog op een meer gerichte inzet op de beleidsprioriteiten en meer controle op de kwaliteit van de gesteunde dienstverlening. In uitwerking van deze bijsturing wordt in 2024 de werking van de kwaliteitskamer verdergezet en geïntensifieerd. Daarnaast worden de auditbureaus, die instaan voor het auditeren van dienstverleners die zich wensen te registreren voor de kmo-portefeuille, opnieuw aangesteld.

Er wordt in 2024 voor de kmo-portefeuille 40.000 keuro vastleggingskrediet voorzien.

Met de kmo-groeisubsidie worden kmo's aangemoedigd om zich strategisch te heroriënteren in lijn met beleidsprioriteiten. De huidige beleidsprioriteiten waarvoor ondersteuning kan worden aangevraagd zijn digitalisering, duurzaamheid, internationalisering en innovatie. In 2024 wordt onderzocht of en hoe de kmo-groeisubsidie nog beter kan worden ingezet ter ondersteuning van de productiviteitsverhoging van de Vlaamse economie.

Er wordt in 2024 voor de kmo-groeisubsidie 12.500 euro vastleggingskrediet voorzien.

Transitie en Transformatie (Het stimuleren van investeringen via Strategische Transformatiesteun en via Ecologiesteun)

Onder Transitie en Transformatie wordt voortaan Strategische Transformatiesteun (STS) en Ecologiesteun gegroepeerd.

Met Strategische Transformatiesteun (STS) steunen we ondernemingen die zich door innovatie transformeren om hun internationale concurrentiële positie te versterken waarbij

ook duurzaamheid een belangrijke rol speelt. STS maakt opleidings- en investeringssteun mogelijk.

De Ecologiepremie+ (EP+) richt zich op investeringen in (generieke) niet-bedrijfsspecifieke technologie aan de hand van een technologieënlijst. De Strategische Ecologiesteun (STRES) richt zich op investeringen in technologieën met een uniek bedrijfsspecifiek karakter.

Screen Flanders

Screen Flanders is een instrument voor de economische ondersteuning van de audiovisuele sector in Vlaanderen. Er worden terugbetaalbare voorschotten verstrekt aan Belgische producenten voor zover ze uitgaven doen in het Vlaamse Gewest. VLAIO werkt hiervoor samen met het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF).

De maatregel loopt in 2024 het twaalfde jaar. Het jaarlijkse budget van Screen Flanders bedraagt bij constant beleid 3,5 miljoen euro en wordt verdeeld over 2 oproepen.

Hinderpremie openbare werken

Met de hinderpremie openbare werken kennen we steun toe aan kleine ondernemingen die hinder wegens openbare werken ondervinden. Dat gebeurt op een geautomatiseerde wijze met gebruik van data voor de hindergegevens uit het GIPOD (Generiek Informatieplatform Openbaar Domein) en ondernemings-gegevens uit de VKBO (Verrijkte Kruispuntbank van Ondernemingen).

Optimaal gebruik maken van de Europese structuurfondsen (EFRO & Interreg)

Eind 2022 keurde de Europese Commissie alle programma's 21-27 goed. Het Vlaamse EFRO-programma lanceerde in september 2022 de eerste oproepen. Ook de uitvoering van de Interreg-programma's werd eind 2022 gestart.

Parallel lopen ook de EFRO-programma's 2014-2020 en het bijkomende programma REACT EU nog verder door tot eind 2023. In juni 2023 werden hiervoor de laatste projectoproepen gelanceerd ter benutting van de restmiddelen.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	1.237	-634	603	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.237	-634	603	0	0	0

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De evolutie van -634k wordt verklaard door de bijstelling van de verwachte Europese ontvangsten.

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	14.066	-1.334	12.732	14.066	-1.334	12.732
Toelagen (interne stromen (IS))	1.167.761	-192.776	974.985	1.065.412	-210.146	855.266
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.181.827	-194.110	987.717	1.079.478	-211.480	867.998
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

- De evolutie van -1.334 keuro betreft -634 keuro bijstelling van uitgaven gerelateerd aan Europese ontvangsten en -700 keuro vermindering van de beleidsgerelateerde werkingsuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.
- De daling van 192.776 keuro wordt verklaard door enerzijds het wegvallen van 249.000 keuro aan energiesteun en anderzijds een compensatie van 97.000 keuro aan exrat ICL Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen**EC0-9ECBADC-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft het begrotingsartikel voor de ESR-neutrale verwerking van met BAR-ontvangsten gefinancierde uitgaven.

Kreditevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	1.237	0	0
Bijstelling BO 2024	-634	0	0
BO 2024	603	0	0

Inhoudelijke toelichting kreditevolutie:

De ESR-neutraliteit moet gerealiseerd worden door de Europese ontvangsten te vergelijken met de uitgaven die door die Europese ontvangsten gedekt worden.

De uitgaven worden gelijkgesteld aan het totaal aan uitgavenzijde (lonen + werking), zonder de BTW voor Gateway to Britain, dewelke aan uitgavenzijde gefinancierd wordt door een herverdeling van FIO.

In 2024 worden hier 603 keuro voorzien als tegenpost voor de uitgaven van 603 keuro.

Uitgavenartikelen**EC0-1ECB2DA-WT – BELEIDSVOORBEREIDING****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de beleidsgerelateerde werkingsuitgaven van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kreditevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	12.829	12.829
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-700</i>	<i>-700</i>
BO 2024	12.129	12.129
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Met dit budget worden de volgende uitgaven voorzien:

- IT: 9.275 keuro (IT jaarplan);
- Communicatie: 1.214 keuro (communicatie jaarplan);
- Personeel: 350 keuro;
- VLAIO Netwerk: 200 keuro;
- Interregionale Samenwerking: 90 keuro.

In vergelijking met de BA2023 is er het wegvallen van de volgende kosten en derhalve daling van de uitgavenkredieten met in totaal 700 keuro:

- wegvallen 100 keuro IT-kost voor de verbouwing van de bestaande applicatie i.h.k.v. overbruggingsleningen,
- wegvallen AMAAS ontwikkelingskost van 600 keuro i.h.k.v. directe energiesteun lening.

EC0-1ECB2DC-LO – BAR LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de uitgaven voor wedden van medewerkers die voor het Europese BAR-programma werken in 2024.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	765	765
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-295</i>	<i>-295</i>
BO 2024	470	470
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Het betreft de uitgaven voor wedden van medewerkers die voor het Europese BAR-programma werken in 2024. Er wordt nog met 6 VTE rekening gehouden in 2024 (t.o.v. 10 VTE in 2023) waardoor de kost daalt met 295 k€ naar 470 k€.

EC0-1ECB2DC-WT – BAR WERKINGSUITGAVEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het begrotingsartikel voor de werkingsuitgaven in het kader van de technische bijstand BAR.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	472	472
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-339</i>	<i>-339</i>
BO 2024	133	133

Aanwending VAK-ruiter	
-----------------------	--

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Het betreft de kosten van een impactstudie en het slotevent. Globaal is er een daling van 339 keuro van de verwachte uitgaven.

EC0-1ECB5DY-IS – FONDS VOOR INNOVEREN EN ONDERNEMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft de kredieten van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.167.761	1.065.412
<i>Index (B1)</i>	<i>1.571</i>	<i>1.571</i>
<i>Compensaties (B2)</i>	<i>30.466</i>	<i>17.216</i>
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	<i>-224.813</i>	<i>-228.933</i>
BO 2024	974.985	855.266
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

	(in duizend euro)	
Compensaties	VAK	VEK
Terugdraaien Energyville/Fluvius	14.000	750
Terugdraaien overdracht BOF-middelen	12.000	12.000
Terugdraaien overdracht IOF-middelen	5.000	5.000
Overdracht SIM-middelen EWI	-622	-622
Terugdraaien Rendac	800	800
Impulsprogramma ruimtevaart	-2.610	-2.610
EU-partnerschappen	1.000	1.000
Dossierbehandelaars energiesteun	198	198
IT tijdelijk staatssteunkader	100	100
Terugdraaien AMAAS-kost directe energiesteun	600	600
TOTAAL	30.466	17.216

- De index van 1.571 keuro betreft de indexatie van de dotaties voor Syntra (gezondheidsindex stijging en loonpercentage van 75%).
- Er wordt 14.000 keuro VAK en 750 keuro VEK gecompenseerd vanuit EB0-1EFB2LD-WT (terugdraaien beweging BA2023 i.h.k.v. financiering onderzoeksprogramma onderzoeksinfrastructuur hoogspanningsgelijk-stroom Energyville/Fluvius, éénmalig vanuit FIO).
- Er wordt 12.000 keuro VAK en VEK gecompenseerd vanuit EB0-1EEB2GS-IS (terugdraaien beweging BA2023 i.h.k.v. BOF-middelen).
- Er wordt 5.000 keuro VAK en VEK gecompenseerd vanuit EB0-1EFB2MS-IS (terugdraaien beweging BA2023 i.h.k.v. IOF IOF-middelen).
- Er wordt 622 keuro gecompenseerd naar VITO op EB0-1EFB2LX-IS voor de overdracht van de basiswerking SIM.

- Er wordt 800 keuro VAK en VEK gecompenseerd vanuit KB0-1KDB2BK-WT (terugdraaien beweging BA2023 i.h.k.v. een eenmalige verhoogde overheidstussenkost Rendac-factuur).
- Er wordt 2.610 keuro gecompenseerd naar EB0-1EBB2AH-PR voor DeWinne-Innovatiemandaten in het kader van het impulsprogramma Ruimtevaart (daling van de ontvangen tussenkost t.o.v. 2023).
- Er wordt 1.000 keuro VAK en VEK vanuit EB0-1EBB2AH-PR gecompenseerd richting FIO voor het EU-partnerschap. Dit budget is voorzien voor agro-ecologie als onderdeel van 3 Europese partnerschappen: agriculture of data (via FWO), animal health (via FWO) en agro-ecologie.
- Er vloeit 198 keuro VAK en VEK terug van EC0-1EAB2ZZ-LO naar FIO door het verminderen van de loonkost van de dossierbehandelaars directe energiesteun.
- Er wordt vanuit EC0-1ECB2DA-WT naar FIO 600 keuro VAK en VEK gecompenseerd voor de AMAAS-kost directe energiesteun en 100 keuro VAK en VEK i.h.k.v. IT-kosten tijdelijk staatssteunkader (terugdraaien beweging 2023).
- Er wordt 900 keuro VAK en VEK toegevoegd aan recurrente middelen uit de opstap voor Excelleren (30 miljoen euro) Europese Universiteiten voor hogescholen.

(in duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK
VAK-machtiging overeenkomstig met VEK uit klimaatprovisie	77.926	0
Meeruitgave ICL door ontoereikende klimaatprovisie (VAK en VEK)	19.285	19.285
Leningen Thorsite	6.143	6.143
Terugdraaien PB BO 2023: toepassing tijdelijk staatssteunkader EU	-250.000	-250.000
Terugdraaien BO2023 bedrijfssteun investeringen PV/energie (ecologiesteun/STRES)	-20.000	-20.000
Herraming VEK-behoefte	0	14.239
Wegvallen VAK CCS/CCU	-2.500	0
Terugdraaien éénmalige ontvangst FFEU-middelen voor ecologiesteun	-13.000	0
Terugdraaien van terugstorting herverdeeld relancekrediet (belast en onbelast saldo)	-43.717	0
Terugdraai van terugstorting herverdeeld coronakrediet (onbelast saldo)	-350	0
Europese universiteiten (groeipad O&O)	900	900
Nieuw beleid VLAIO-provisie	500	500
TOTAAL	-224.813	-228.933

- Vanuit de Klimaatprovisie zullen VEK-middelen ontvangen worden voor ICL. Deze ontvangsten stijgen met 77.926 keuro in 2024 (zie infra). Deze stijging van de ontvangsten uit de Klimaatprovisie wordt aan VAK-zijde gecompenseerd uit de Algemene Middelen met een overeenkomstige stijging van de VAK-machtiging (cf. tabel).
- De uitgaven voor ICL stijgen met 110.932 keuro ten opzichte van 2023, waar ze ondertussen ingeschat worden op 158.834 keuro, naar een totaalbedrag van 269.766 keuro (incl. 10% provisie). Bij BA23 bedroeg de inschatting 172.555; ten opzichte van dit bedrag is er een stijging met 97.211 keuro. Uit de Klimaatprovisie wordt echter slechts 77.926 keuro extra wordt ontvangen, een

totaalbedrag van 158.834 (ten opzichte van 80.908 bij BA23). Daarom wordt 19.285 keuro uit de Algemene Middelen bijgepast.

- In de voorbije jaren werd aan ontvangstenzijde van jaar X de verwachte uitgave voor jaar X-1, zoals verwacht bij Begrotingsaanpassing in jaar X-1, opgenomen. Deze regel werd ditmaal niet gevolgd omdat bij BO2024 de verwachte uitgave in 2023 werd bijgesteld.
- Op basis van de vereffeningskalenders wordt 14.239 keuro VEK toegevoegd.
- Voor het rollende fonds voor de maakcampus op Thorsite wordt 6.143 keuro VAK en VEK ontvangen. Deze werden in 2023 op de eigen middelen uitgegeven en worden in 2024 gerecupereerd.
- De 2.500 keuro VAK voor CCS/CCU wordt in 2024 weer uit de machtiging gehaald.
- De 13.000 keuro FFEU-middelen die in 2023 werden ontvangen vallen in 2024 weer weg (EB0-1EBB2AI-WT geruiterd VAK voor GREEN).
- De 43.717 keuro voor terugstortingen i.h.k.v. relance wordt teruggedraaid in 2024. Bij BA2024 zal dit opnieuw berekend en toegevoegd worden.
- De 350 keuro voor terugstortingen i.h.k.v. corona (onbelast saldo) wordt teruggedraaid in 2024. Bij BA2024 zal dit opnieuw berekend en toegevoegd worden.
- Er wordt 900 keuro VAK en VEK toegevoegd in kader van "Excelleren: Groeipad O&O: ondersteuning internationalisering onderzoek bij hogescholen".
- Er wordt voor 500 keuro VAK en VEK toegevoegd voor nieuw beleid. Dit is beschikbaar voor extra investeringen onder de investeringsprovisie 1EC372.

ECH-1ECB2ZZ-OV – SALDO

Het over te dragen saldo van vorige boekjaren stijgt van 526.598 keuro naar 531.030 keuro (+4.432 keuro).

3.3.1 Overige entiteiten onder gezag

Fonds voor Innoveren en Ondernemen (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)

Ontvangstenartikelen

ECH-9ECBAZZ-OI

9EC301 DOTATIE

Dotatie BO2024: 855.266 keuro.

Dit betreft de dotatie van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen.

9EC310 COMPENSATIE VANUIT HET KLIMAATPROVISIE

Verwachte ontvangsten 2024: 158.834 keuro

Deze worden geraamd op 158.834 keuro (stijging van 77.926 keuro t.o.v. 2023), zijnde de ontvangst vanuit het Klimaatprovisie voor Carbon Leakage ter compensatie van de dossiers uit 2023 (zie ook infra bij de verduidelijking van basisallocatie 1EC369).

ECH-9ECBAZZ-OW

9EC305 Terugbetalingen door de ondernemingen en stortingen uit hoofde van wettelijke of conventionele bepalingen

Verwachte ontvangsten 2024 : 2.000 keuro

Er wordt een bedrag van 2.000 keuro voorzien voor terugbetalingen (- 2 miljoen t.o.v. BA2023). De daling komt er omdat er in 2022 ook slechts 2,2 miljoen werd teruggevorderd en voorlopig voor 2023 de gebudgetteerde ontvangst ook niet wordt gerealiseerd.

9EC314 Inkomsten researchpark Zellik

Verwachte ontvangsten 2024: 474 keuro (daling van 1.859 keuro)

Er wordt voor cijzen een bedrag van 474 keuro aan ontvangsten verwacht in het Research Park Zellik. Het bedrag is lager (-1.859 keuro) dan in 2023 wegens voorlopig wegvallen van de ontvangsten uit verkoop kavels.

Mogelijkerwijze komt er nog een bedrag bij naar aanleiding van de verkoop van een of meer kavels, maar timing van de verkopen is moeilijk in te schatten momenteel.

Bijstelling zal dan bij BA2024 gebeuren.

9EC318 Terugbetaling terugvorderbaar voorschot evenementen

Het betreft de ontvangsten van de terugvorderbare voorschotten voor de evenementensector in het kader van de coronacrisis. Voor 2024 worden de terugvorderingen ingeschat op 2 miljoen euro voor lopende afbetalingsplannen die de jaargrens overschrijden.

Verwachte ontvangsten 2024 : 2.000 keuro

9EC320 Inkomsten e-loket

Er wordt 1.000 keuro (+850 keuro) aan ontvangsten verwacht van CJM voor het opzetten en beheren van de pre-productieversie van het verenigingenloket.

Verwachte ontvangsten 2024 : 1.000 keuro

Uitgavenartikelen

ECH-1ECB2DC-WT – STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE

1EC370 Investeringssteun in toepassing van het decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid (ecologiesteun) (aard 2)

Bij constant beleid wordt een VAK voorzien van 2.000 keuro op programma 1EC370 (aard 2) (zie infra bij de verduidelijking van basisallocatie '1EC320').

Wat het VEK betreft, is er een behoefte op aard 2 van 2.000 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.000 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 2.000 keuro

ECH-1ECB5DC-WT – GROEI-ONDERSTEUNING VAN KMO'S EN GROEI-BEDRIJVEN – STIMULEREN VAN GROEI, TRANSFORMATIE EN INNOVATIE

Professionalisering kmo's

1EC316 KMO-portefeuille

Het voorziene budget van 2023 blijft behouden.

Uit historische reeksen blijkt dat 80% van de vastlegging nog hetzelfde jaar wordt uitbetaald. Het saldo dient uitbetaald te worden in het kalenderjaar volgend op het jaar waarin de steun werd aangevraagd. Bijgevolg bedraagt het benodigd VEK in 2024 in totaal 40.000 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 40.000 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 40.000 keuro

Stimuleren van investeringen

1EC317 KMO-Groeisubsidie

Voor 2024 wordt opnieuw 12.500 keuro VAK voorzien (geen wijzigingen t.o.v. BA2023).
Voor 2024 wordt een VEK-behoefte van 9.800 keuro ingeschat (-555 keuro t.o.v. BA2023).
Benodigd vastleggingskrediet 2024: 12.500 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 9.800 keuro

1EC327 STS Investeringssteun aan ondernemingen in toepassing van het decreet betreffend het economisch ondersteuningsbeleid (STS)

De middelen voor STS blijven constant maar worden voortaan toegevoegd aan basisallocatie 1EC320. Deze basisallocatie heette voordien 'Ecologiesteun', maar wordt vanaf 2024 benoemd als 'Transitie en Transformatie'. De budgetten voor STS en ecologiesteun worden hier gegroepeerd.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 0 keuro

Ondersteunen van specifieke sectoren

1EC380 Hinderpremie

In 2023 werd een VAK van 10.000 keuro en een VEK van 10.000 keuro voorzien.
Bij constant beleid blijven het VAK en VEK ad 10.000 keuro behouden.
Benodigd vastleggingskrediet 2024: 10.000 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 10.000 keuro

1EC328 Screen Flanders – terugvordering renteloze voorschotten op netto-ontvangsten

Het VAK budget blijft constant op 3.500 keuro. Er wordt 1.000 keuro meer VEK voorzien (4.500 keuro) t.o.v. BA2023 door de hogere uitvoering in voorgaande jaren, wat tot extra VEK-behoefte in 2024 zorgt.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 3.500 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 4.500 keuro

Optimaal gebruik maken van de Europese structuurfondsen (EFRO & Interreg)

1EC341 Vlaamse cofinanciering voor EFRO-projecten

Voor EFRO Vlaanderen wordt uitgegaan van 267 miljoen euro EFRO-budgetten. Dit geeft een totaal programmabudget van 576 miljoen euro aan totale kosten. Beleidsdoelstelling 1 (Smart) zal 60% van het programmabudget uitmaken, beleidsdoelstelling 2 (Green) 40%. Het geraamde percentage Vlaamse cofinanciering voor BD1 wordt geraamd op 15%, voor BD2 op 42%. Dit geeft een totaal van 15.300 keuro cofinanciering voor EFRO Vlaanderen.

Voor Interreg 21-27 beschikken we over 235,5 miljoen euro aan te co-financieren EFRO-middelen. Dit is goed voor een geraamde totale kost 452,5 miljoen euro voor de hele periode. Bij de validatie van de programma's Interreg A en B door de Vlaamse Regering werd voor de hele Interreg-periode uitgegaan van een totale budgettaire impact van 15

miljoen euro aan cofinancieringen via het FIO. Het aandeel geraamde percentage Vlaamse cofinanciering bedraagt 3.000 keuro.

VAK 2024: voor EFRO Vlaanderen en Interreg samen wordt een budget ingeschreven van 18.300 keuro, wat een daling van 15 miljoen euro is t.o.v. BA2023. Bij BA2023 werd éénmalig 15 miljoen euro budget herverdeeld van Onderzoeks- en Ontwikkelingsprojecten naar EFRO in het kader van de brede opstart van het programma. Totaal benodigd vereffeningskrediet 2024 voor EFRO bedraagt 22.376 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 18.300 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 22.376 keuro

Provisies

1EC372 Provisie voor investeringen in O&O en het bedrijfsleven

Er is 6.995 keuro VAK voorzien op de provisie, wat 339 keuro hoger is dan bij de BA2023. Vanuit de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (75 miljoen euro) is hiervoor 500.000 VAK en VEK voorzien. De VEK bedraagt 47.893 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 6.995 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 47.893 keuro

Overige programma's

1EC338 Werkingsuitgaven, gedeeltelijk ter cofinanciering van Europese projecten en ter dekking van beheersvergoedingen aan derden

In deze begrotingspost worden allerlei werkingsuitgaven voorzien ter ondersteuning van het economisch ondersteuningsbeleid. Status quo van VAK en stijging van VEK t.o.v. 2024 (+625 keuro t.o.v. 2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.254 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 3.125 keuro

Ecologische programma's

1EC320 Transitie en Transformatie

[voorheen : Investeringssteun in toepassing van het decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid (ecologiesteun) (aard 5)]

Binnen deze basisallocatie worden vanaf 2024 de budgetten voor STS (Strategische Transformatiesteun) en Ecologiesteun gegroepeerd.

Voor STS blijft de VAK (20.500 keuro) en VEK (16.500 keuro) constant t.o.v. BA2023.

Voor ecologiesteun op aard 5 was er 58.759 keuro VAK budget bij BA2023. Daarvan valt de 20 miljoen extra en de 13 miljoen FFEU-middelen (vanuit EWI) weg in 2024. Er wordt wel 7.500 keuro aan toegevoegd, dewelke worden overgeheveld vanuit het budget voor CCS/CCU (infra). In totaal is er dan 33.259 keuro VAK voor ecologiesteun. Samen met de 20.500 keuro van STS geeft dit een totaal VAK budget van 53.759 keuro op deze basisallocatie.

Wat het VEK betreft worden op basis van historische tendensen voorzien dat in 2024 in totaal 82.365 keuro VEK nodig is voor STS en ecologiesteun.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 53.759 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 82.365 keuro

1EC3BQ/1EC3CE CCS (Carbon Capture & Storage) Backbone en CCU

De Vlaamse Regering besliste in maart 2019 om vanuit Klimaatprovisie middelen toe te wijzen aan het toenmalige Hermesfonds voor maatregelen i.h.k.v. CCS-hefboomfinanciering. Voor 2024 wordt geen VAK voorzien (backbone Gent vermoedelijk in 2025). De VAK wordt overgedragen naar 1EC320 Transitie en Transformatie (supra).

Er is nog 5.500 keuro VEK nodig voor bestaande engagementen.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 5.500 keuro

1EC369 Compensatie Indirecte Emissiekosten

Vanaf de aanvragen van 2023 (emissiejaar 2022) zal deze compensatie toegekend worden volgens nieuwe richtsnoeren en een nieuw Vlaams steunkader. De compensatie wordt vanaf 2022 toegekend met een steunintensiteit van 75%, conform de laatste periode van de vorige regeling.

De parameters zijn de volgende :

Emissiejaar	2023
Aanvraagjaar	2024
Steunintensiteit (%)	75
Benchmark	78,27
EUA-termijnkoers (€/ton CO ₂)	83,59
CO ₂ -emissiefactor (tCO ₂ /MWh)	0,51

De budgetinschatting bedraagt (conform het 75%-standaardscenario en incl. 10% provisie) voor begrotingsjaar 2024 269.766 keuro. Het VEK volgt het VAK omdat de steun meteen in één keer wordt uitbetaald (er is dus geen encours).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 269.766 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 269.766 keuro

ECH-1ECG5DH-IS1EC356 Vergoeding aan VAF voor taken i.h.k.v. Screen Flanders

Dit budget blijft constant in 2024, zowel qua VAK als VEK.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 250 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 250 keuro

ECH-1ECG5DI-IS1EC3BF Interne Stroom LRM

Het betreft het begrotingsartikel voor Interne Stroom ten gunste van LRM.

In 2019 werd hiervoor 1.575 keuro vastgelegd. In 2024 zal nog 77 keuro betaald worden (-4 keuro tov BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 77 keuro

ECH-1ECB5DO-IS1EC3AG Interne Stroomen FTI

Het betreft het begrotingsartikel voor Interne Stroomen ten gunste van FTI Technopolis (opwaardering Technopolis site te Mechelen).

In 2019 werd hiervoor 10.000 keuro vastgelegd, waarvan 1.000 keuro wordt betaald in 2024 (status quo t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.000 keuro

ECH-1ECB5DP-IS1EC3AF ILVO EFRO

Het betreft het begrotingsartikel voor Interne Stroomen ten gunste van ILVO. Het betreft hier middelen voor ILVO vanuit EFRO-projecten. Er is 1.400 keuro VEK nodig, vnl. voor lopende EFRO-projecten.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.400 keuro

ECH-1ECB5DQ-IS1EC363 Overdrachten aan VITO – strategische ecologieprojecten

De VITO ontvangt van het Fonds voor Innoveren en Ondernemen middelen voor het beoordelen van de investeringen opgenomen in de strategische ecologieprojecten. De VAK blijft constant t.o.v. 2023 en de VEK daalt met 134 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 101 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 283 keuro

ECH-1ECB5DR-IS1EC390 en 1EC392 Hoger Onderwijs

Het betreft de interne stroomen t.g.v. universiteiten en hogescholen.

Er dient zoals VEK te worden voorzien voor lopende EFRO-projecten, als voor projecten van de investeringsprovisie (onderzoeksinfrastructuur, Innoverend Ondernemen, Einstein Telescope Pathfinder Fieldlab...).

De VEK behoefte daalt met 722 keuro t.o.v. BA 2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.214 keuro

ECH-1ECB5DT-IS1EC381 FWO

Het betreft de interne stroomen t.g.v. het FWO (FRIS IT-aanpassingen, IRI call, KOTK...).

De VEK daalt met 2.280 keuro t.o.v. BA2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.874 keuro

3.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal gesteunde ondernemingen

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Aantal unieke gesteunde ondernemingen per instrument
Relevantie	Indicatie van aantal ondernemingen die steun kregen.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Vergroening klimaat

4.1 Strategische doelstellingen – **De transitie naar een duurzame economie faciliteren**

We ondersteunen bedrijven die inzetten op groene en decarbonisatietechnologieën en bedrijven die gevat worden door indirecte emissiekosten. Voor de toelichting van de beleidsprioriteiten verwijzen we naar IV.2.a – 5 en 6.

4.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- Het stimuleren van bedrijven om te investeren voor het klimaat via ecologiesteun
- De competitiviteit van energie-intensieve bedrijven met de maatregel compensatie indirecte emissiekosten

4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

4.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Om begrotingstechnische redenen werden de middelen voor ecologiesteun en compensatie indirecte emissierechten opgenomen onder het begrotingsartikel ECH-1ECB5DC-WT onder ISE **Groei-ondersteuning van kmo's en groeibedrijven.**

4.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal gesteunde ondernemingen

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	
Relevantie	indicatie van aantal ondernemingen die steun kregen

5. Inhoudelijk structurelement 5 : Ruimtelijke Economie

5.1 Strategische doelstellingen – Ruimte om duurzaam te ondernemen in Vlaanderen

5.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- de (her)ontwikkeling van ruimte voor bedrijven;
- de afstemming van vraag naar en aanbod van werklocaties;
- het zorgen voor toplocaties voor ondernemen en innoveren.

(Her)ontwikkeling van ruimte voor bedrijven

Voor de duurzame (her)aanleg van bedrijventerreinen en het beleidsonderzoek voorafgaand aan de herontwikkeling van een bestaand terrein (de zogenoemde voortrajecten) blijft er 20 miljoen euro beschikbaar op het begrotingsartikel ECH-AECB5FA-WT, programma 1EC353. Het wettelijke kader voor deze subsidies is het Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 tot toekenning van steun voor de (her)aanleg van bedrijventerreinen.

Voor de herontwikkeling van terreinen met een meer complexe problematiek (de zgn. brownfields) is een faciliterend kader voorzien met een specifieke procesmatige aanpak en financiële incentives die eraan verbonden zijn. Aanvragen gebeuren doorlopend en worden tweemaal per jaar beoordeeld.

De mate waarin de verouderde bedrijventerreinen en brownfields worden getransformeerd in nieuwe, duurzame en attractieve bedrijfshuisvesting hangt af van het aantal en de kwaliteit van de aanvragen. VLAIO onderzoekt of een meer proactieve benadering mogelijk is. Cruciaal is de betere inventarisatie van leegstaande bedrijfsruimten, zowel op bedrijventerreinen als daarbuiten. Voor leegstaande bedrijfsgebouwen in een (rand)stedelijke omgeving dreigt een transformatie naar een residentiële invulling waardoor werklocaties op interessante plekken verloren gaan.

Ook de betrokkenheid van de bedrijven/gebruikers bij de verduurzaming van bedrijventerreinen kan beter. Via een servicedesigntraject wordt onderzocht hoe ondernemerschap met het oog op de verduurzaming van de bedrijventerreinen bevorderd kan worden. Veel projecten, zoals warmtenetten, circulair watergebruik, delen van ruimte, overstijgen individuele bedrijven en vergen samenwerking. Hoewel er al mooie voorbeelden, blijkt die samenwerking niet zo vanzelfsprekend.

Het kennisnetwerk bedrijventerreinmanagement door de POM's zal zich daarom meer richten op het genereren van projecten, het inschakelen van energiemakelaars en het begeleiden bij subsidie-aanvragen (EFRO, VEKA...). Voor de inzet van de POM's worden middelen voorzien op het begrotingsartikel ECH-AECB5FA-WT programma 1EC351.

Er wordt ook een decretaal kader uitgewerkt voor de oprichting van BIZ-structuren ("Bedrijven-Investeringszone"). Daarmee kan het freeriderprobleem worden vermeden als initiatieven op schaal van een heel bedrijventerrein worden genomen.

Ten slotte zal de aanpak en de positionering van het lerende netwerk rond de transformatie-uitdaging van bedrijventerreinen en werklocaties worden scherpgesteld.

Afstemming van vraag naar en aanbod van werklocaties

De afstemming van vraag naar en aanbod van werklocaties moet kwantitatief en kwalitatief gebeuren, dat wil zeggen op vlak van doelgroep of type vestigingsmilieu.

Op kwantitatief vlak kan het areaal aan bestemde bedrijventerreinen in de meeste subregio's volstaan om de economische dynamiek te accommoderen, mits de herbestemming van de slecht gelegen en veelal on(der)benutte bedrijfsgronden deels planologisch gecompenseerd ende resterende en opnieuw vrijkomende ruimte op bedrijventerreinen beter benut wordt. Het GIS Bedrijventerreinen van VLAIO blijft daartoe ook een belangrijk instrument.

Het GIS Bedrijventerreinen wordt ook aangevuld met informatie over het type vestigingsmilieu om een kwalitatieve monitoring mogelijk te maken.

Deze kwalitatieve monitoring maar moet een beter uitgiftebeleid en beheer van de bedrijventerreinen ondersteunen. Zo komt er meer transparantie over waar welke bedrijven zich kunnen vestigen of waar nog zal geïnvesteerd worden in kleinere KMO-units. Bedrijventerreinbeheerders en steden en gemeenten zullen aangemoedigd en begeleid worden om hun uitgiftebeleid op elkaar af te stemmen. Ook het juridisch kader rond toestemming tot doorverkoop en het uitoefenen van een terugkooprecht zal herbekeken worden om het beheer van bedrijventerreinen op een doeltreffende manier te organiseren.

Een andere kritieke succesfactor om de beschikbare werklocaties goed te kunnen benutten, is de beschikbaarheid voor ruimtezoekende bedrijven van adequate informatie over de diverse types vestigingsmogelijkheden en de wijze waarop bedrijven worden ondersteund in hun zoekproces. Als resultaat van een marktbevraging zal VLAIO een samenwerking opzetten met het CIB om een online matchingplatform voor vraag en aanbod van werklocaties. Zo wil men ook de samenwerking tussen (lokale) overheden, aanbieders van ruimte en makelaars verbeteren om het juiste bedrijf op de juiste plaats te krijgen. Tools zoals LocusFocus die de verweefbaarheid van activiteiten op een bepaalde plek objectiveren kunnen daarin ook een rol spelen.

Toplocaties voor ondernemen en innoveren

Er is nood aan meer specifieke vestigingsmilieus voor bepaalde doelgroepen, in lijn met de economische ambities van Vlaanderen. Daarom zijn er in elke provincie een beperkt aantal locaties geïdentificeerd. Voor enkele van die vestigingsmilieus zal een roadmap opgemaakt worden zodat deze zones ook effectief voor die doelgroep vrijgehouden kunnen worden en deze ruimte ook future-proof op de markt komt.

Het Economische Netwerk Albertkanaal als geheel blijft een belangrijke drager van industriële en logistieke activiteiten die kan bijdragen aan een modal shift. Voor 2024 zal de klemtoon liggen op studiewerk ter realisatie van Lage Keer en de herstructurering van de bestaande terreinen in Wommelgem en Ranst. In samenspraak met de betrokken beleidsdomeinen kunnen de werkpakketten voor deze ruimtelijk-economische as nog aangevuld worden. Gezien in de zeehavens nog ruimte beschikbaar is voor bedrijven, zal met de havens afgestemd worden over de wijze waarop ruimte aan investeerders wordt toegewezen.

Een specifieke doelgroep zijn de onderzoeksintensieve starters die voortkomen uit kennisinstellingen. Nog steeds blijven er ideeën en voorstellen komen rond incubatoren en innovatiehubs. VLAIO ondersteunt het lerend netwerk van incubatoren zodat die initiatieven beter geconnecteerd geraken met de andere actoren die ondernemerschap en innovatie ondersteunen.

5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

5.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Flankerend Economisch en Innovatiebeleid (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)*

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

ECH-1ECB2FA-WT : Ruimtelijke economie – stimuleren van optimale omgevingsfactoren

1EC374 Beheer Researchpark Zellik

Er komt een nieuwe overheidsopdracht voor de ondersteuning van het beheer- en uitgiftecomité tot zolang de gronden niet zijn overgedragen (75 keuro) en een overheidsopdracht voor 3 werkingsjaren en kosten (15 keuro) op vlak van onroerende voorheffing, website hosting en varia.

Aan VEK-zijde zijn er kosten voor de afrekening parkmanagement (ondersteuning beheer- en uitgiftecomité) van de afgelopen periode, de nieuwe periode en de genoemde kleinere kosten (onroerende voorheffing).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: keuro 90

Benodigd vereffeningskrediet 2024: keuro 55

ECH-1ECB5FA-WT

Herontwikkeling van ruimte voor bedrijven, regelluwe zones & klimaatneutrale bedrijventerreinen

1EC353 Uitgaven voor de aanleg van bedrijventerreinen

Het VAK en VEK budget blijft constant op 20.050 keuro. De VEK daalt met 11.700 keuro t.o.v. BA2022.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 20.050 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 25.000 keuro

Afstemmen van vraag naar en aanbod van werklocaties

1EC347 Overheidsopdrachten in functie van continuering beleidsgericht onderzoek inclusief opdrachten en samenwerkingsovereenkomsten met de POM's

Deze middelen dienen voor studies op vlak van ruimtelijke economie en het handels-

vestigingsbeleid en voor het inhuren van expertise, waarvoor VLAIO niet de competenties in huis heeft (zoals MER-disciplines enz.). Er is keuro 600 keuro aan VEK nodig (daling van 200 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 500 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 600 keuro

Toplocaties voor ondernemen en innoveren

1EC351 Projecten in het kader van gebiedsgerichte partnerschappen en/of het Vlaams ruimtelijk-economisch beleid

Er is 2.000 keuro VAK nodig voor ruimtelijk-economische projecten en of gebiedsgerichte partnerschappen rond beheer en verduurzaming van projectzones of het verwevingsbeleid. Deze VAK blijft status quo t.o.v. BA2023.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 2.000 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 1.600 keuro

Andere programma's

1EC340 Project Ondernemingsvriendelijke Gemeente

Hier worden de overlegtafels VVSG uitbetaald. In 2022 startte er een nieuw project overlegtafels VVSG. Hiervoor wordt geen VAK meer voorzien in 2024.

Er is nog 250 keuro VEK (status quo t.o.v. 2023) nodig.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 250 keuro

ECH-1ECB5FT-IS : Ruimtelijke economie – hoger onderwijs

1EC3AR en 1EC3AE Hoger onderwijs bedrijventerreinen

Voor de projecten incubator Blue_App en het bedrijventerrein Techlane te Zwijnaarde is er in totaal 65 keuro VEK nodig.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 65 keuro

ECH-1ECB2FX-IS

1EC378 STEUN AAN DE SCHEEPVAART (De Vlaamse Waterweg) (aard2)

Er is geen VAK meer nodig in 2024. Er is wel nog VEK nodig voor het saldo van de nutsleidingen (OV, gas, midden/laagspanning), waterleiding en infrastructuurwerken. Hiervoor is er in 2024 in totaal 4.748.584,40 euro VEK nodig. Dit moet wel opgesplitst omdat de subsidies vastgelegd werden op 2 verschillende posten (4.590 keuro op aard 2 en 160 keuro op aard 5).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 4.590 keuro

ECH-1ECB5FX-IS

1EC365 STEUN AAN DE SCHEEPVAART (De Vlaamse Waterweg) (aard5)

Er is geen VAK nodig in 2024. Voor de VEK, zie hierboven.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 160 keuro

5.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

- *Site-ontwikkeling Vlaanderen (SOV)*

Site-Ontwikkeling Vlaanderen (SOV) staat in voor de herontwikkeling van de terreinen van het vroegere bedrijf Balmatt Industries in Mol. Op de gesaneerde gronden heeft VITO een pilootproject opgezet voor een diepe-geothermiecentrale met 3 boorputten. Vanaf 2021 maakt de centrale integraal deel uit van een testprogramma om geïnduceerde seismiciteit te onderzoeken, met het oog op een veilige aardwarmtewinning in de toekomst. Hierbij is het de bedoeling een antwoord vinden op de vraag of het mogelijk is om aardwarmte te winnen uit kalkstenen diep onder Mol en Dessel zonder trillingen te veroorzaken die schade kunnen aanrichten aan de oppervlakte.

Ontvangsten

De ontvangsten voor SOV zijn zeer beperkt en bestaan uit een overgedragen overschot van vorig boekjaar van 5.302 keuro.

Uitgaven

Bij de uitgaven zijn er voor 61 keuro werkingskosten (inclusief 50 keuro indirecte belastingen), 96 keuro rentelasten en 498 keuro aflossingen van langdurige leningen.

6. Inhoudelijk structurelement 6 : De ondernemersvorming, met inbegrip van de bezoldigde stages.

6.1 Strategische doelstellingen

Dit ISE omvat 2 aspecten:

- de ondernemersvorming: voor meer detail hierover, zie "Ondernemerscompetenties versterken via de Syntra's" (Beleidsveld Economie – ISE 2 : Ondernemerschap;
- een deel dat niet onder geen specifiek ISE-component te catalogeren valt; dividenduitkering vanuit VPM i.h.k.v. beheer van de participatie in GIMV.

6.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ZONDER ISE, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	10.000	0	10.000	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	10.000	0	10.000	0	0	0

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2023.

6.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

EB0-9ECBAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel landt de dividenduitkering van VPM.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	10.000	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	10.000	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er wordt een dividenduitkering van 10.000 keuro voorzien in 2024.

6.3 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal cursisten Syntra

Benaming	Aantal cursisten Syntra
Definitie	Aantal unieke cursisten die deelgenomen hebben aan een Syntra-opleidingstraject in het voorgaande cursusjaar
Relevantie	Indicatie van aantal unieke cursisten ondernemersvorming aan de Syntra.

V. BELEIDSVELD II: WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

1. Inhoudelijk structuurelement 1 : Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

1.1 Strategische doelstellingen – *Excelleren in nieuwsgierigheid gedreven fundamenteel wetenschappelijk onderzoek*

Het belang van blijvende investeringen in excellent fundamenteel onderzoek kan niet overschat worden.

De Europese Commissie werkt de concrete invulling van de vernieuwde ERA (European Research Area) uit via verschillende ERA-acties. Voor wat betreft het onderzoeksluik zal Vlaanderen in 2024 in overleg met de stakeholders verder meewerken aan deze acties.

In 2023 werden zowel het BOF als het FWO na 5 jaar opnieuw geëvalueerd. Hierop volgend wordt de regelgeving in de tweede helft van 2023 en de eerste helft van 2024 aangepast waar nodig. Ook budgetverhogingen binnen deze instrumenten worden voorzien.

Voor de BOF-middelen gaat het concreet over een aanpassing van het BOF-besluit en mogelijke verhoging van deze middelen. Daarnaast loopt de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen het FWO en de Vlaamse Gemeenschap eind 2023 af. Er wordt bijgevolg een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voorbereid in de tweede helft van 2023. Voor de uitvoering van deze nieuwe samenwerkingsovereenkomst kunnen er voor bepaalde programma's bijkomende middelen voorzien worden.

1.2 Operationele doelstellingen

- Vlaanderen zal in 2024 verder zijn accenten in het eigen onderzoeksbeleid – passend binnen de vernieuwde ERA – bepalen.
- Er wordt voorzien in een:
 - o Subsidie aan het FWO voor fundamenteel onderzoeksprojecten en -mandaten;
 - o Subsidie aan universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap die partner zijn bij een associatie in het kader van het programma "Omkadering van Jonge Onderzoekers";
 - o Subsidie aan de universiteiten voor hun Bijzondere Onderzoeksfondsen voor de uitbouw van eigen onderzoeksbeleid (BOF Algemeen incl. BOF ZAP, BOF Methusalem en BOF Tenure Track);
 - o Subsidie aan VLIR voor administratieve ondersteuning van Gezaghebbend Panel van VABB-SHW.
- KVAB zal blijvend inzetten op de versterking van de uitstraling en de bevordering van de wetenschap en kunsten.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ALGEMEEN FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en	0	0	0	0	0	0

toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))						
Toelagen (interne stromen (IS))	691.170	67.863	759.033	718.936	15.578	734.514
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	691.170	67.863	759.033	718.936	15.578	734.514
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

- Het verschil van 67.863 keuro VAK wordt grotendeels verklaard door een verhoging en indexering van de middelen voor FWO (58.141 keuro) en een indexering van 8.966 keuro voor de middelen hoger onderwijs, meer bepaald het programma "Omkadering van Jonge Onderzoekers" (OJO) en het BOF Methusalem.
- Het budget voor 2024 is inclusief de 12.000 keuro VAK/VEK voor het doortrekken van de opstap voor de BOF-middelen uit 2023.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EEB2GM-IS – VLIR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het gaat om een subsidie aan VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad) voor de ondersteuning van het Gezaghebbende Panel van VABB-SHW (vanaf 2019 structureel geregeld via een convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en VLIR) en de ondersteuning van kennisinstellingen bij de toepassing van internationale regelgeving rond het gebruik van genetische rijkdommen ('Nagoya Protocol', VLIR-taken geregeld in een bijlage aan vernoemde convenant sinds 2020). Er is een convenant met VLIR afgesloten voor de periode van 2023 t.e.m. 2027.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	118	118
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	118	118
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2GR-IS – KVAB**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan de Koninklijk Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) aangerekend.

Tussen het Vlaamse Gewest en de KVAB werd een convenant afgesloten voor de periode 2018-2023. In 2023 wordt de KVAB geëvalueerd.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.166	1.166
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.166	1.166
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2GS-IS – HOGER ONDERWIJS OJO BOF METHUSALEM TENURE ITG**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de volgende subsidies aangerekend:

- Subsidie aan universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap die partner zijn bij een associatie in het kader van het programma "Omkadering van Jonge Onderzoekers" (OJO);
- Onderzoek via universiteiten: Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF), BOF in het kader van het Methusalemprogramma en BOF voor de financiering van een Tenure Track-stelsel.
- Voor wat betreft het onderzoeksluik zal Vlaanderen in 2024 in overleg met de stakeholders verder meewerken aan
 - o 4 acties i.v.m. de carrière van de onderzoekers,
 - o 6 acties i.v.m. academische vrijheid,
 - o 7 acties i.v.m. kennisvalorisatie,
 - o 13 acties waardoor instellingen voor hoger onderwijs zich kunnen ontwikkelen in lijn met de ERA en in synergie met de Europese onderwijsruimte.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	260.629	260.629
<i>Index</i>	8.966	8.966
<i>Compensaties</i>	-12.000	-12.000
<i>Andere bijstellingen</i>	12.000	12.000
BO 2024	269.595	269.595
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-12.000	-12.000	Terugdraaien eenmalige compensatie
TOTAAL	-12.000	-12.000	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Groei hoger onderwijs: 5 opstappen integratiedecreet (vanuit EWI)	7.000	7.000	
Excelleren: Groeipad O&O - BOF (opstap)	12.000	12.000	
Milderen groeipaden: Afremmen groei hoger onderwijs: overslaan 5 opstappen integratiedecreet (vanuit EWI)	-7.000	-7.000	
TOTAAL	12.000	12.000	

- De éénmalige compensatie van 12.000 keuro van 2023 wordt eerst teruggedraaid maar in 2024 recurrent toegevoegd.

EB0-1EEB2GT-IS – FWO**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage voor de werkingskosten (apparaat) van het FWO aangerekend.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	17.550	17.550
<i>Index</i>	604	604
<i>Compensaties</i>	-35	-35
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	18.119	18.119
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1EBB2AH-PR	-35	-35	Terugdraaien Frank De Winne - FWO mandaten werking 2023
TOTAAL	-35	-35	

Naast bovenstaande cijfers is er nog 6.000 keuro VAK voorzien op de EWI-provisie voor de recurrente versterking van FWO en de slaagkansen. Een deel hiervan (1.000 keuro) zal gebruikt worden om de panelwerking en de vergoedingen van de externe referenten op

het apparaatskrediet te financieren. Tevens wordt er bijkomend 10.000 keur uitgetrokken aan O&O-investeringsmiddelen voor 2024.

EB0-1EEB5GT-IS – Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden het vastleggingskrediet en de hieruit voortvloeiende vereffeningen aangerekend voor de onderzoeksprojecten en -mandaten van het FWO. In 2023 verhoogde de dotatie van FWO verder met 6.500 keur door de recurrente middelen voor de thematische oproepen 'circulaire economie' en 'innovatie in de landbouw en voedingssector'. Vanaf 2024 wordt er 1.700 keuro bijkomend voorzien voor de deelname aan 2 nieuwe EU-partnerschappen in het kader van Horizon Europe.

In 2024 wordt er opnieuw 25 miljoen euro voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro), net als in 2023.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	406.264	434.030
<i>Index</i>	14.933	4.931
<i>Compensaties</i>	1.735	1.735
<i>Andere bijstellingen</i>	41.473	-810
BO 2024	464.405	439.886
Aanwending VAK-ruiter	63.113	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	755	755	Frank De Winne-mandaten budget voor 2024
Van EB0-1EBB2AH-PR	1.700	1.700	Recurrente middelen voor 2 nieuwe ERANET-partnerschappen i.h.k.v. Horizon 2020
Naar EB0-1EBB2AH-PR	-720	-720	Terugdraaiing middelen Frank De Winne-mandaten 2023
TOTAAL	1.735	1.735	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O – FWO	10.000	1.000	Eénmalige VAK-verhoging ter versterking van de programma's SBO (2.000 keuro), Europese partnerschappen (2.000 keuro) en fundamentele onderzoeksprojecten (6.000 keuro). 1.000 keuro VEK dient ter bijkomende ondersteuning van onderzoeksinfrastructuur.
Bijstelling door jaarlijkse variërende vastleggingskredieten	0	-1.810	Bijstelling door jaarlijks fluctuerende VAK's en daaruit afgeleide VEK's

Bijstelling door jaarlijkse variërende vastleggingskredieten	31.473	0	Bijstelling door jaarlijks fluctuerende VAK's en daaruit afgeleide VEK's
TOTAAL	41.473	-810	

In 2024 wordt er 10 miljoen euro VAK voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro). De 10.000 keuro aan excelleren wordt verspreid over fundamentele projecten (6.000 keuro), SBO (2.000 keuro) en Europese ERANETTEN (2.000 keuro) ter versterking van de slaagkansen.

Voor de volledigheid wordt hieronder het overzicht gegeven van de VAK's en de VEK's per decretaire opdracht van het FWO:

keuro	VAK	VEK
Algemeen fundamenteel onderzoek	287.773	285.598
Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek	20.419	18.184
Strategisch basisonderzoek	94.569	84.931
Onderzoeksinfrastructuur	61.644	51.173
TOTAAL	464.405	439.886

Er wordt nog 6.000 keur als opstap ter beschikking gehouden van het FWO op de O&O-provisie. Deze wordt later herverdeeld.

EB0-1EEB2GU-IS – ITG

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG), België, focust op wetenschappelijke vooruitgang in tropische geneeskunde en volksgezondheid en wil hiermee de vooruitgang van de wetenschap en gezondheid voor iedereen, verzekeren, door middel van innovatief onderzoek, geavanceerd onderwijs, professionele dienstverlening en capaciteitsopbouw van partnerinstellingen in het Zuiden. Het Instituut combineert wetenschappelijke excellentie met maatschappelijke relevantie.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	5.443	5.443
<i>Index</i>	187	187
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	5.630	5.630
Aanwending VAK-ruiter		

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Voor het FWO omvat dit de financiering van de onderzoeksmandaten en -projecten in het kader van fundamenteel onderzoek. Onderzoeksprojecten worden meestal gefinancierd voor vier jaar. In het geval van mandaten kan het zowel over pre-als postdoctoraal onderzoek gaan.

Beleidszijde

De FWO-begroting voorziet op kruissnelheid in 2024 in de steun aan meer dan 2.700 onderzoeksmandaten (inclusief ca. 800 aspiranten strategisch basisonderzoek). De grootste kostenpost binnen dit ISE zijn de fundamentele onderzoeksprojecten voor ruim 150.000 keuro. Hiermee kunnen zo'n 275 onderzoeksprojecten gesteund worden. Er worden éénmalig extra middelen voorzien voor dit kanaal met name 6.000 keuro om de slaagkans van de onderzoeksprojecten in 2024 substantieel te verhogen. Ook de Europese Partnerships worden éénmalig versterkt met 2.000 keuro.

Doordat het FWO gekenmerkt wordt door jaarlijks fluctuerende en meerjaarlijkse vastleggingskredieten, is vergelijken tussen twee begrotingsjaren weinig zinvol. Het totale VAK voor dit ISE zal 287.773 keuro bedragen. Het FWO beschikt over de mogelijkheid een begrotingsruiter in te zetten. In 2024 zullen enkele toekenningen gebeuren door gebruik te maken van deze ruiter. M.b.t. dit ISE wordt er 6.582 keuro aangewend in het kader van de bilaterale onderzoeksprojecten en 696 keuro voor Europese projecten (ERANET), samen goed voor 7.278 keuro.

Betaalzijde

Langs betaalzijde is er 285.598 keuro beschikbaar. Dit is een toename van 14.178 keuro. Het hiernavolgend overzicht beperkt zich dan ook tot de voornaamste verschillen met vorig jaar:

- +3.988 keuro voor fundamentele onderzoeksprojecten (stijging door VAK-toenames in de laatste jaren die ook doorgerekend wordt in het VEK)
- +6.572 keuro voor Odysseus-projecten (stijging door nieuwe toekenningen in 2023)
- +12.198 keuro voor onderzoeksmandaten (loonkoststijging door hoge inflatie 2022 en 2023)
- 7.213 keuro voor EOS (daling doordat in 2023 zowel betalingen gebeuren op de toekenningen van 2017 (afrekeningen) als die van 2021 terwijl in 2024 enkel nog voorschotten op de toekenningen van 2021 betaald worden).

Ontvangsten

Langs ontvangstenzijde stijgt ESR 46.10 door de toename in het VEK zoals hierboven beschreven.

FWO beschikt naast Vlaamse middelen ook in mindere mate over federale en Europese middelen. Op ESR 38.60 worden de ontvangsten begroot uit de wetenschappelijke Maribel (22.500 keuro), de niet door te storten bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers (12.000 keuro) en de recuperatie van de werkgeversbijdrage voor sociale zekerheid krachtens KB 5/3/97 (7.500 keuro). Deze toelagen stijgen sterk (+4.400 keuro) omdat de berekeningsbasis uitgaat van de loonkost die in 2022 (en in mindere mate in 2023) zelf ook serieus steeg. Deze middelen zijn essentieel om jaarlijks ca. 37 postdoctorale en 52 predoctorale onderzoekers te financieren. Op ESR 39.10 worden de ontvangsten geboekt die komen vanuit de Europese commissie voor ERA-net cofunds (1.846 keuro), ruim 662 keuro meer dan in 2023 door het toenemend aantal toekenningen in dit kanaal.

Uitgaven

De toename van de kosten van de mandaten vindt men terug op ESR 11.11, 11.12 en 11.20. Aangezien dit over personeels- en werkingskosten gaat, geldt dit zowel voor VEK als VAK. Globaal gezien is er een stijging van de uitgaven op dit ISE, voornamelijk veroorzaakt door Odysseus en de fundamentele onderzoeksprojecten. De lagere betalingsverplichtingen voor EOS-projecten compenseren dit slechts gedeeltelijk. Dit kan afgeleid worden uit de vermeerdering op ESR 41.50 (4.293 keuro).

Langs VAK-zijde springt vooral de -12.995 keuro in het oog op ESR 41.50, dit betreft de hierboven reeds toegelichte begrotingsruiter die lager is dan in 2023. De éénmalige verhoging voor de fundamentele onderzoeksprojecten (+6.000 keuro) en de Europese partnerschappen (+2.000 keuro) zijn voorzien op ESR 3.

Globaal gezien (over de hele ESR-rekening) stijgt het vorderingensaldo met 16.198 keuro. Er is een positief effect op het vorderingensaldo door de afname van de saldo-intering (+833 keuro) en een negatief effect van de ontvangen toelagen (4.147 keuro). Er is ook een negatief effect (maar ESR-neutraal aangezien het toelagen betreffen aan andere Vlaamse instellingen) door de afname van de uitgaande toelagen met 12.934 keuro.

1.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal projecten/mandaten algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek

Benaming	Aantal projecten/mandaten algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten via BOF en FWO-financiering gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Relevantie	indicatie van "hoeveelheid" onderzoek dat gefinancierd wordt met de beschikbare middelen.

2. Inhoudelijk structurelement 2 : Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek

2.1 Strategische doelstellingen - Excelleren in specifieke kennisdomeinen en ondersteunen van excellente domeinspecifieke onderzoeksinstellingen

Deze doelstelling betreft de ondersteuning van grensverleggend fundamenteel onderzoek met een thematische afbakening (toegepast biomedisch onderzoek, Plantentuin Meise, Instituut Tropische Geneeskunde,...).

2.2 Operationele doelstellingen

- KMDA: implementatie van het nieuwe strategisch plan 2022-2026 en de doelstellingen en KPI's uit het convenant voor de periode 2022-2026;
- Orpheus Instituut: internationaal leiderschap in artistiek onderzoek in muziek
- VLIZ: implementatie van het strategisch plan 2022-2026 en de doelstellingen en KPI's uit het convenant voor de periode 2022-2026;
- Agentschap Plantentuin Meise: de implementatie van het Masterplan in de Plantentuin
- Alamire: implementatie van het strategisch plan en de doelstellingen van de KPI's uit het convenant 2018-2023 (juli 2023). In 2022 werd een evaluatie uitgevoerd van de prestaties in 2018-2022. Het convenant 2018-2023 werd met 1 jaar verlengd in 2023. Voor de hernieuwing van het convenant worden de resultaten van de Systeemevaluatie afgewacht die plaatsvindt eind 2023 (zie ook **EB0-1EBB2AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ ADVIEZEN**)
- ITG: implementatie van het convenant 2020-2024
- FWO: Het FWO zal in 2024 8 nieuwe fundamenteel klinische mandaten (FKM) toekennen, bovenop 6 'eerste' hernieuwingen (vijf jaar na startdatum) en 4 'tweede' hernieuwingen (10 jaar na startdatum). Daarnaast zullen een 14-tal nieuwe projecten toegepast biomedisch onderzoek (TBM) toegekend worden. Deze projecten zullen voortaan starten in januari volgend op het jaar van toekenning (en niet meer in oktober van hetzelfde jaar).

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

DOMEINSPECIFIEK FUNDAMENTEEL WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	2.823	57	2.880	2.823	57	2.880
Toelagen (interne stromen (IS))	35.463	-3.646	31.817	37.222	897	38.119

Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	38.286	-3.589	34.697	40.045	954	40.999
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EEB2HA-WT – ALAMIRE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Alamire Foundation ontvangt sinds 2018 een subsidie voor het uitvoeren en het coördineren van musicologisch onderzoek naar het muzikale leven in de lage landen tijdens het Ancien Regime. Met Alamire Foundation is een convenant afgesloten voor een periode van 5 jaar: van 2018 tot en met juli 2023. In 2022 werd een evaluatie uitgevoerd over de prestaties in de jaren 2018-2022.

Het convenant 2018-2023 werd met 1 jaar verlengd in 2023. Voor de hernieuwing van het convenant worden de resultaten van de Systeemevaluatie afgewacht die plaatsvindt eind 2023 (zie ook **EB0-1EBB2AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN**).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	900	900
<i>Index</i>	31	31
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	931	931
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2HB-WT – KMDA

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het wetenschappelijk onderzoek bij de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) wordt uitgevoerd door het "Centre for Research and Conservation" (afgekort KMDA-CRC). Het KMDA-CRC heeft tot doel wetenschappelijk onderzoek uit te voeren ter ondersteuning van het dagelijkse werk van de Zoo en ter bescherming van dieren in de natuur en hun leefomgeving. De subsidie aan de KMDA gebeurt op basis van

het convenant 2022-2026 tussen de Vlaamse Regering en KMDA dat eind 2021 werd afgesloten.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.175	1.175
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.175	1.175
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2HC-WT – ORPHEUS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Orpheus Onderzoekscentrum of Orpheus Research Centre, werd gelanceerd in 2007. Haar missie is het produceren en bevorderen van het hoogste kwaliteit onderzoek naar muziek, de processen van het maken van muziek en het begrijpen van deze processen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	748	748
<i>Index</i>	26	26
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	774	774
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2HQ-IS – VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

Korte inhoud begrotingsartikel:

De missie van Vlaams Instituut voor de Zee vzw is het versterken van de mariene kennisopbouw en de excellentie van het marien onderzoek in Vlaanderen. De doelgroepen voor kennisopbouw zijn zowel de mariene onderzoeksgemeenschap als het onderwijsveld, het grote publiek, de beleidsverantwoordelijken en de industrie (in het bijzonder de blauwe economie). VLIZ zal in 2024 het masterplan voor de uitbreiding van het Marien Station Oostende, waarvoor in het verleden een investeringssubsidie werd verleend, afwerken. De renovatie van de gehele site op de Oostendse oosteroever draagt hiermee zowel bij aan de versterkte functionaliteit van de instelling (vb. versterking capaciteiten mariene robotica) als aan de ruimtelijke kwaliteit.

Strategische projecten waar VLIZ in 2024 (en volgende) zal op focussen zijn: AI en Big data, technologische innovatie, Open Science en Citizen-Science. VLIZ zal twee of drie focusgebieden selecteren in de vernieuwde onderzoeksagenda, waaronder 'coastal climate change' en 'ocean health and human health'.

In 2024 wordt er opnieuw 2 miljoen euro voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro), net als in 2023.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	11.608	11.608
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	11.608	11.608
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EEB2HU-IS – AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise aangerekend. Het Agentschap Plantentuin Meise is een internationale wetenschappelijke onderzoeksinstituut en een botanische tuin met unieke plantencollecties.

Het onderzoek van APM spitst zich toe op de plantkunde om de kennis over planten te vergroten en te verspreiden en zo bij te dragen aan de bescherming van de biodiversiteit in het kader van de Conventie van Biologische Diversiteit. Het domein is publiek toegankelijk en is een belangrijke toeristische attractie in de Groene Gordel.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	14.903	14.903
<i>Index</i>	461	461
<i>Compensaties</i>	-13	-13
<i>Andere bijstellingen</i>	-142	-142
BO 2024	15.209	15.209
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van SG0-1SAC2ZZ-WT	1	1	Teruggave eenmalig gedeelte rugzakje AGO
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-14	-14	Actieplan Energie-efficiëntie
TOTAAL	-13	-13	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Energiekosten	-25	-25	
Efficiëntie en kerntaken - Besparing apparaat 2024 (niet loon)	-13	-13	
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2024	-104	-104	
TOTAAL	-142	-142	

EBO-1EEB5HU-IS – APM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de FFEU-middelen voor het Agentschap Plantentuin Meise aangerekend voor de uitvoering van het masterplan voor de renovatie van de gebouwen in de Plantentuin.

In 2024 zal de centrale zone van het Pachthof worden gerenoveerd (opening voorzien voor 2de kwartaal 2025) en zullen de werken voor een nieuw technisch gebouw en de renovatie van het stookgebouw worden opgestart (opening voorzien 4de kwartaal 2025). De nieuwe parking zal ook in gebruik worden genomen (2de kwartaal 2024). Een architectenteam zal worden aangesteld voor het ontwerpen van de nieuwe collectie- en onderzoekscampus.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	8.952	10.711
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-3.952	591
BO 2024	5.000	11.302
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
vek behoefte 2024	0	591	
aanpassing basis	-3.952	0	
5mio jaarlijks FFEU	0	0	
TOTAAL	-3.952	591	

De -3.952 VAK-middelen betreft het terugdraaien van een eenmalige bijstelling FFEU kredieten uit 2023.

2.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Voor het FWO omvat dit de fundamenteel-klinische mandaten (FKM) en het TBM-programma (toegepast biomedisch onderzoek).

Operationele doelstelling – beleidszijde

Het TBM-programma richt zich op toegepast onderzoek dat beoogt om op lange termijn bij te dragen aan de implementatie van (nieuwe) therapieën, diagnosetechnieken en preventiemethoden, die – ten gevolge van een gebrek aan industriële interesse – zonder overheidsfinanciering niet tot bij de patiënt zouden geraken. Het is de bedoeling om in 2024 opnieuw ca. 14 projecten te financieren.

Voor het FKM-programma zullen er in 2024 achttien nieuwe/hernieuwde klinische mandaten starten. Samen met de reeds lopende mandaten zullen er zo ongeveer 90 mandaten binnen deze categorie betaald worden (inclusief eerste en tweede hernieuwingen, telkens voor een periode van vijf jaar).

Het vastleggingskrediet bedraagt in totaal 20.419 keuro, verdeeld over 14.239 keuro voor het TBM-programma en 6.180 keuro voor de fundamenteel klinische mandaten.

Betaalzijde

Het vereffeningskrediet bedraagt 18.184 keuro waarvan 6.180 keuro voor FKM. Dit bedrag is vergelijkbaar met het VEK voor 2023 aangezien beide programma's op kruissnelheid zitten.

Ontvangsten

De iets hogere dotatie dan in 2023 wordt geboekt op ESR 46.10 en bedraagt aldus 18.184 keuro.

Uitgaven

Noch langs VEK-zijde, noch langs VAK-zijde zijn er noemenswaardige wijzigingen ten opzichte van 2023.

2.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal projecten/mandaten domeinspecifiek fundamenteel onderzoek

Benaming	Aantal projecten/mandaten domeinspecifiek fundamenteel onderzoek
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten gefinancierd door FWO, m.n. fundamenteel klinische mandaten en toegepast biomedisch onderzoek, of uitgevoerd aan Orpheus, KMDA, Alamire, VLIZ, Plantentuin Meise, gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar.
Relevantie	indicatie van "hoeveelheid" onderzoek dat gefinancierd wordt met de beschikbare middelen.

3. Inhoudelijk structurelement 3 : Strategisch basisonderzoek

3.1 Strategische doelstellingen - **Uitmunten in excellent, strategisch basisonderzoek dat een ver uitzicht biedt voor latere maatschappelijke en/of economische toepassingen.**

Dit betreft vernieuwend onderzoek dat in geval van wetenschappelijk succes een vooruitzicht biedt voor latere economische of maatschappelijke toepassingen. Dit grensverleggend onderzoek kan aan de basis liggen van een oplossing voor de grote maatschappelijke uitdagingen (milieu, mobiliteit, gezondheid,...) van vandaag.

Onder dit ISE vallen onder andere:

- Doctoraatsbeurzen voor onderzoek met een economisch of economisch-maatschappelijk toegepast karakter;
- Onderzoeksprojecten binnen het programma Strategisch Basisonderzoek (SBO);
- Onderzoeksprojecten binnen de thematische oproep: 'Innovatie in de landbouw en voedingssector';
- Onderzoeksprojecten binnen de thematische oproep: 'Circulaire economie';
- Onderzoeksprojecten gefinancierd met subsidie van de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) (zie verder ISE 2. "Valorisatie onderzoeks-resultaten").

3.2 Operationele doelstellingen

Het FWO zal in 2024 met de beschikbare subsidies 195 nieuwe aspiranten strategisch basisonderzoek en een 23-tal nieuwe onderzoeksprojecten strategisch basisonderzoek toekennen. In het kader van de thematische oproepen 'innovatie in de landbouw en voedingssector' en 'circulaire economie' wordt verwacht om 5 à 6 projecten per oproep toe te kennen.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

3.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen

Uitgavenartikelen

Geen uitgavenartikelen

3.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Hieronder ressembleren de projecten strategisch basisonderzoek, de aspiranten strategisch basisonderzoek (SB) en de projecten van de twee hierboven beschreven thematische oproepen.

Beleidszijde

Er is een VAK voorzien van 94.569 keuro. Voor de SBO-projecten is er 45.511 keuro voorzien. Hierin inbegrepen zit een éénmalige verhoging van 2.000 keuro. In totaal kunnen ca. 23 nieuwe projecten (exclusief ERA-projecten) toegekend worden. Daarnaast is 42.583 keuro beschikbaar voor de aspiranten strategisch basisonderzoek. Voor de oproep 'innovatie in landbouw en voedingssector' wordt er jaarlijks 5 miljoen euro ter

beschikking gesteld, voor 'circulaire economie' is er een bedrag van 1.475 keuro beschikbaar.

In 2024 zal er een begrotingsruiter van 6.475 keuro worden ingezet verdeeld over de programma's 'circulaire economie' (1.475 keuro) en 'innovatie in de landbouw en voedingssector' (5.000 keuro). Dit komt doordat beide oproepen jaarlijkse vastleggingskredieten genereren, maar de calls en de toekenningen slechts tweejaarlijks zijn.

Betaalzijde

Er is een daling van 6.490 keuro ten aanzien van 2023. Het grootste deel (7.084 keuro) van deze daling is te verklaren door een wijziging van de tijdslijn van het SBO-programma in 2019 waardoor er 2023 uitzonderlijk meer betalingen waren. Daarnaast vervielen in 2023 ook de laatste betalingen van de eerste oproep in 2016 die nog een flexibele startdatum had. Vanaf 2024 zullen de SBO-betalingen terug stabiliseren rond het niveau van het VAK. Het totale VEK voor dit ISE bedraagt 84.932 keuro.

Ontvangsten

De dotatie van 84.932 keuro wordt geboekt op ESR 46.10.

Uitgaven

De kosten voor de aspiranten strategisch basisonderzoek komen terecht op ESR 11 (lonen) en ESR 12 (benchfee) voor respectievelijk 39.733 keuro en 2.850 keuro. Voor deze uitgaven (beurzen) geldt dat VAK=VEK. Aangezien de begunstigden van het SBO-programma in grote mate universiteiten zijn, komt de daling van het VEK vooral terecht op ESR 41.50 (daling van 9.348 keuro).

Langs VAK-zijde komt de éénmalige verhoging voor SBO-projecten op ESR 3 terecht en dit ten belope van 2.000 keuro.

3.3 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal projecten/mandaten strategisch basisonderzoek

Benaming	Aantal projecten/mandaten strategisch basisonderzoek
Definitie	Som van het aantal projecten en mandaten gefinancierd door FWO-kanalen voor strategisch basisonderzoek gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar.
Relevantie	indicatie van "hoeveelheid" onderzoek dat gefinancierd wordt met de beschikbare middelen.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Onderzoeksinfrastructuur

4.1 Strategische doelstellingen - **Excellente en internationaal verbonden onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen**

De Vlaamse onderzoekswereld uitrusten met state-of-the-art-onderzoeksinfrastructuur is noodzakelijk wil Vlaanderen aan de top blijven en zijn positie versterken in excellent wetenschappelijk onderzoek. Zowel het ter beschikking stellen van middelzware als van zware onderzoeksinfrastructuur aan Vlaamse onderzoekers, evenals de Vlaamse deelname aan en/of hosting van top internationale onderzoeksinfrastructuren maken hier deel van uit.

Computational science en gebruik van supercomputing als hulpmiddel bij complexe technische, wetenschappelijke en maatschappelijke uitdagingen zijn niet meer weg te denken. In Europa wordt hierin de leiding genomen door EuroHPC. Vlaanderen participeert in de LUMI-supercomputer (plaats 3 op TOP500-lijst in juni 2023) waardoor Vlaamse onderzoekers en industrie toegang tot zowel de infrastructuur als het omvangrijk netwerk van supercomputingspecialisten gegarandeerd is.

Vlaams Supercomputer Centrum (VSC), een virtueel samenwerkingsverband tussen de vijf Vlaamse universiteiten en hun associaties, huisvest infrastructuur in vier hubs: UAntwerpen, VUB, UGent en KU Leuven. Begin 2023 wordt gestart met de uitvoering van een concreet implementatieplan voor de VSC 2.0. Het recurrente budget voor de Tier-1-diensten is begroot op 6,4 miljoen euro per jaar tot en met 2025 waarmee de eerste fase van de volgende Tier-1-machine gefinancierd zal worden. De Vrije Universiteit Brussel werd door de HEC-raad voorgedragen als gast entiteit en dit werd bevestigd door de raad van bestuur van FWO.

Ook de uitbouw van een open-sciencebeleid is belangrijk voor Vlaanderen. De implementatie van het architectuurplan is in volle uitvoering en loopt tot het einde van 2023.

Daarnaast geeft de verdere uitbouw van de Flanders Research Information Space zicht op het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen, de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren en de zware onderzoeksinfrastructuren aan de Vlaamse onderzoeksinstellingen.

Onder dit ISE valt onder andere:

- FOSB-middelen 2024 initieel elk jaar op Lissabonlijn;
- Investerings in zware/middelzware onderzoeksinfrastructuur en internationale onderzoeksinfrastructuur voor Vlaamse wetenschappers;
- Investerings in de Vlaamse SuperComputer;
- Financiering en samenwerking met Belnet (glasvezelnetwerk voor onderzoeksdoeleinden);
- EU 2020 – Lissabonlijn;
- Investerings in de verdere uitbouw van Flanders Research Information Space.

4.2 Operationele doelstellingen

- Via een selectieprocedure gebaseerd op excellentie, de Vlaamse kennisinstellingen uitrusten met hoogwaardige middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur
- Het selecteren en het financieren van de deelname van Vlaanderen aan internationale onderzoeksinfrastructuren.
- De investeringen in de Vlaamse supercomputer.

- Ondersteunen van de FOSB voor de implementatie van Open Science.

4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	12.874	-1	12.873	14.271	-1	14.270
Toelagen (interne stromen (IS))	18.766	-16	18.750	18.766	-16	18.750
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	31.640	-17	31.623	33.037	-17	33.020
Aanwending VAK-ruiter						

4.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikel.

Uitgavenartikelen

EB0-1EEB2JA-WT – LISSABONSTRATEGIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het algemeen draagt dit budget bij aan het realiseren van het overheidsaandeel bij het bestendigen van de 3% O&I-intensiteit; de zgn. Lissabonstrategie.

Op dit begrotingsartikel wordt deels uitvoering gegeven aan het Vlaamse Beleidsplan Cybersecurity en het Vlaamse Beleidsplan Artificiële Intelligentie.

De kredieten worden tevens aangewend voor de verdere uitbouw van een instrumentarium om het gebruik van ICT als innovatiehefboom. De kredieten zullen aangewend worden voor volgende dossiers:

- De verdere uitbouw van de FRIS-onderzoekruimte;
- Subsidies cybersecurity aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- Subsidies artificiële Intelligentie aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- Flankerende maatregelen cybersecurity en flankerende maatregelen artificiële intelligentie;
- Flemish Open Science Board: financiering van data-infrastructuur en bijkomende ontwikkeling bij zowel onderzoeksinstituten als bij de overheid en RDM-datastewards en opleidingen.

De middelen op de Lissabonlijn komen op 2 begrotingsartikelen terecht zijnde een WT en een IS. De middelen die naar de instellingen gaan behorende tot de Vlaamse consolidatiekring (bijvoorbeeld universiteiten) en dienen begrotingstechnisch op een IS-lijn (EB0-1EEB2JY-IS) gezet te worden.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	12.874	14.271
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-1	-1
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	12.873	14.270
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1EEB2JY-IS	-1	-1	Overdracht tussen de Lissabon IS en WT lijn
TOTAAL	-1	-1	

EB0-1EEB2JB-IS – KENNISCENTRUM DATA EN MAATSCHAPPIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Kenniscentrum Data & Maatschappij bouwt in het kader een meerjarige convenant expertise op omtrent de ethische, juridische en maatschappelijke impact van artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen, vertaalt deze naar praktische richtlijnen en deze laat doorstromen naar diverse belanghebbenden in Vlaanderen. Het is een samenwerking tussen de VUB (imec-SMIT), KU Leuven (CiTiP) en UGent (imec-Mict).

Zij bouwen ook een dienstenaanbod op voor intermediaire en overheidsorganisaties om hen te begeleiden in correct gebruik van artificiële intelligentie en datagedreven toepassingen. Het betreft een belangrijk flankerend initiatief bij de O&O-investeringen voor AI.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	750	750
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	750	750
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Kenniscentrum Data en Maatschappij: dit betreft stromen naar universiteiten, zodat het budget op een IS- i.p.v. WT-artikel staat.

EB0-1EEB2JW-IS – VIB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is een afsplitsing van begrotingsartikel EB0-1EEB2JA-WT (Lissabon) voor de aanrekening van een AI-subsidie met interne-stroom-begunstigde.

Het budget dient voor de activiteiten door VIB in het onderzoeksluik van het Vlaamse beleidsplan AI.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	6	6
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-6	-6
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1EBB2AH-PR	-6	-6	Overdracht saldo AI
TOTAAL	-6	-6	

EB0-1EEB2JX-IS – VITO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel is een afsplitsing van begrotingsartikel EB0-1EEB2JA-WT (Lissabon) voor de aanrekening van een AI-subsidie met interne-stroom-begunstigde.

Het budget dient voor de activiteiten door VITO in het onderzoeksluik van het Vlaamse beleidsplan AI.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	11	11
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-11	-11
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1EBB2AH-PR	-11	-11	Overdracht saldo AI
TOTAAL	-11	-11	

EB0-1EEB2JY-IS – HOGER ONDERWIJS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In functie van de ESR-consolidatie met de interrelaties werd een deel van het VAK en VEK van het artikel EB0-1EEB2JA-WT bij BA 2021 herverdeeld naar EB0-1EEB2JY-IS.

Op dit begrotingsartikel wordt deels uitvoering gegeven aan het Vlaamse Beleidsplan Cybersecurity en het Vlaamse Beleidsplan Artificiële Intelligentie.

De kredieten worden tevens aangewend voor de verdere uitbouw van een instrumentarium om het gebruik van ICT als innovatiehefboom. De kredieten zullen aangewend worden voor volgende dossiers:

- De verdere uitbouw van de FRIS-onderzoeksruimte;
- Subsidies cybersecurity aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- Subsidies artificiële Intelligentie aan universiteiten en wetenschappelijke instellingen;
- Flankerende maatregelen cybersecurity en flankerende maatregelen artificiële intelligentie;
- Flemish Open Science Board: financiering van data-infrastructuur en bijkomende ontwikkeling bij zowel onderzoeksinstituten als bij de overheid en RDM-datastewards en opleidingen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	17.999	17.999
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	1	1
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	18.000	18.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EEB2JA-WT	1	1	Overdracht tussen de Lissabon IS en WT lijn
TOTAAL	1	1	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
correctie opsplitsing tegenpartij	135	135	
correctie opsplitsing tegenpartij	279	279	
correctie opsplitsing tegenpartij	72	72	

correctie opsplitsing tegenpartij	280	280	
correctie opsplitsing tegenpartij	72	72	
correctie opsplitsing tegenpartij	82	82	
correctie opsplitsing tegenpartij	-920	-920	
TOTAAL	0	0	

De 920 keuro betreft een deel van de totale FOSB-subsidies die in 2023 werden toegekend. Bij de BO 2024 werden de cijfers van 2023 gebruikt als interrelatie met de betrokken instellingen en ook zo in de verschillende ESR-begrotingen vermeld. De beslissing om in 2024 FOSB-middelen toe te kennen zal nog in de loop van het begrotingsjaar 2024 gebeuren waardoor de hier vermelde bedragen nog kunnen wijzigen.

4.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen (FWO)*

Omschrijving

Dit ISE behelst investeringen in de Vlaamse supercomputer, middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur en het programma internationale onderzoeks-infrastructuur (IRI), dat de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren regelt. Daarnaast bevat dit ISE ook een luik voor Flemish Open Science Board, de Einsteintelecoop en enkele Europese ad-hoc-infrastructuurprojecten.

Beleidszijde

Ten opzichte van 2023 stijgt het VAK met 28.626 keuro (waarvan 626 keuro indexeringsmiddelen) omwille van het feit dat de oproep middelzware en zware infrastructuur tweejaarlijks georganiseerd wordt. Hiernaast worden de eenmalige investeringsmiddelen (25.000 keuro) opnieuw voorzien in 2024. Samen met de recurrente middelen voor de Vlaamse supercomputer komt het VAK in 2024 op 61.644 keuro.

In 2024 zal er een begrotingsruiter ingezet worden ten belope van 49.360 keur. 23.169 keuro hiervan is afkomstig van de vorige IRI-oproep in 2022. De éénmalige investeringsmiddelen (25.000 keuro) zullen voornamelijk worden ingezet voor IRI, al is het ook mogelijk dat een deel zal aangewend worden voor de middelzware en zware infrastructuur. Dit zal beslist worden wanneer de aanvraagmassa's van beide oproepen gekend zijn. Tot slot wordt het resterende VAK van de vorige oproep middelzware en zware infrastructuur van 2022 ook benut in 2024 (1.191 keuro).

Betaalzijde

Er is een afname van 4.138 keuro t.o.v. 2023. Dit kan vooral verklaard worden door het wegvallen van de FOSB-middelen (-4.119 keuro) die tijdelijk bij het FWO voorzien werden met het oog op de oplevering van een architectuurplan voor de uitbouw van de benodigde ICT-infrastructuur voor het Open Science beleid. Het totale VEK voor dit ISE bedraagt 51.173 keuro. Hiervan zal 6,4 miljoen euro aangewend worden voor de nieuwe supercomputer, 6.501 keuro dient voor de recurrente VSC-projecten, 21.805 keuro voor middelzware en zware infrastructuurprojecten en tot slot 16.352 keuro voor het IRI-programma.

Ontvangsten

De dotatie op ESR 46.10 bedraagt 51.173 keuro. Daarnaast is er een daling van de interrelatie met het Fonds voor Innoveren en Ondernemen ten belope van 2.253 keuro, vooral doordat in 2023 de afrekening van de huidige Tier1 plaatsvindt.

Uitgaven

De daling van het VEK is voornamelijk te vinden op ESR 41.50 aangezien vooral de Vlaamse universiteiten begunstigde zijn binnen dit ISE. Via FIO ontvangt het FWO 850 keuro in het kader van opportuniteitsstudies rond de mogelijke bouw van de Einsteintelecoop. De uitgaven hiervan zijn terug te vinden op ESR 11 en 12 (+850 keuro).

Langs VAK-zijde wordt de sterke stijging vooral gereflecteerd in ESR 41.50 (24.078 keuro), 41.60 (3.668 keuro) en 41.40 (+797 keuro). Er zal ten slotte ook gebruik gemaakt worden van een begrotingsruiter ten belope van 49.360 keuro, integraal voorzien op ESR 41.50.

4.3 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal infrastructuren

Benaming	Aantal infrastructuren
Definitie	Som van het aantal infrastructuren (ontdubbeld) beschikbaar in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Relevantie	indicatie van hoeveelheid infrastructuren

5. Inhoudelijk structurelement 5 : Post-initieel onderwijs

5.1 Strategische doelstellingen - **Onderzoek voor toonaangevende business schools in Vlaanderen**

Vlaanderen ondersteunt de werking van Vlerick Business School en Antwerp Management School (AMS) zodat deze opleidingen met een sterk academische onderbouw gecombineerd met de recentste inzichten uit de dagelijkse praktijk kunnen opzetten.

De instellingen voor postinitieel onderwijs krijgen een niet-gereguleerde subsidie voor wetenschappelijk onderzoek naast een subsidie voor onderwijs. De overeenkomsten (convenanten, beheersovereenkomsten) met deze instellingen met enerzijds het Departement OV en anderzijds het Departement EWI werden/worden op elkaar afgestemd in het kader van de administratieve vereenvoudiging en betere financiële opvolging.

5.2 Operationele doelstellingen

"Financiering van academisch onderzoek aan instellingen waarvan inschrijvingen primair open staan voor personen reeds in bezit van de graad van master" houdt de subsidiëring in van academisch onderzoek aan Vlerick Business School (VBS) en Antwerp Management School (AMS).

De overeenkomsten met beide instellingen lopen eind 2024 ten einde. Conform de regelgeving worden deze overeenkomsten dan ook geëvalueerd tijdens de eerste helft van 2024. De evaluaties zullen het proces van het opstellen van nieuwe convenanten met de instellingen onderbouwen.

5.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

POST INITIEEL ONDERWIJS, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	1.234	42	1.276	1.234	42	1.276
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties)	0	0	0	0	0	0

(PA); geen ESR-impact)						
Totaal	1.234	42	1.276	1.234	42	1.276
Aanwending VAK-ruiter						

5.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikels.

Uitgavenartikelen

EB0-1EEB2KA-WT – VLERICK - AMS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aangerekend aan Vlerick Business School en Antwerp Management School.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.234	1.234
<i>Index</i>	42	42
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.276	1.276
Aanwending VAK-ruiter		

5.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal projecten post-initieel onderzoek

Benaming	Aantal projecten post-initieel onderzoek
Definitie	Som van het aantal projecten gefinancierd door de business schools gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Relevantie	Indicatie van "hoeveelheid" onderzoek er mogelijk is met middelen.

VI. BELEIDSVELD III: INNOVATIE

1. Inhoudelijk structuurelement 1 : Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek

1.1 Strategische doelstellingen - **Onderzoekscentra als brugfunctie tussen wetenschap en toepassing in strategische wetenschapsdomeinen.**

We financieren de Strategische Onderzoekscentra (imec, VIB, VITO en Flanders Make) om de brug te leggen tussen fundamenteel en strategisch basisonderzoek met als finaliteit het vermarkten van kennis via o.a. spin-offs. De SOC's zijn belangrijke actoren in het Vlaams innovatielandschap. De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten.

Onder dit ISE valt onder andere het geven van subsidies aan de 4 strategische onderzoekscentra met het oog op economische en maatschappelijke valorisatie van excellent onderzoek op gebied van micro- en nano-elektronica, digitalisering, biotechnologie, duurzame ontwikkelingen en de maakindustrie.

1.2 Operationele doelstellingen

Opvolgen van de doelstellingen en KPI's in de Vlaamse Regering en de SOC's.

In 2023 werd VITO geëvalueerd als strategisch onderzoekscentrum. De resultaten van deze evaluatie dienen mee als basis voor het opstellen van een convenant tussen het Vlaamse Gewest en VITO voor de periode 2024-2028.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

BRUGFUNCTIE FUNDAMENTEEL EN TOEGEPAST ONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	217.052	-6.465	210.587	203.802	7.785	211.587
Toelagen (interne stromen (IS))	153.109	22.711	175.820	147.709	13.711	161.420
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0

Totaal	370.161	16.246	386.407	351.511	21.496	373.007
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De verhoging van 16.246 keuro VAK is voornamelijk te verklaren door de bijkomende middelen voor VITO in functie van een nieuw gebouw voor strategisch onderzoek (10.000 keuro) en een opstap van de middelen (8.000 keuro). Verder wordt de eenmalige bijdrage aan EnergyVille uit 2023 teruggedraaid (-14.000 euro) en zijn er indexeringen en bijstellingen voor imec, Flanders make, regeneratieve geneeskunde, VIB en VITO.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen**EB0-1EFB2LA-WT – STRATEGISCH ONDERZOEKSCENTRUM IMEC****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aan IMEC VZW aangerekend.

Het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum VZW (imec) is een strategisch onderzoekscentrum met als strategische doelstelling het verrichten van grensverleggend onderzoek inzake nanotechnologie en digitale technologie om de bouwblokken te ontwikkelen die bijdragen tot een beter leven in een duurzame maatschappij. Een tweede strategische doelstelling bestaat erin om nieuwe ontwikkelingen via partnerships of start-ups naar de markt brengen en bedrijven en universiteiten te helpen om toegang te krijgen tot de nieuwe technologieën.

Eind 2021 werd een nieuwe convenant voor de periode 2022-2026 afgesloten waarin een budgettair groeipad werd opgenomen. Met dit groeipad richt imec zich op het ontwikkelen van systeemdemostratoren op basis van nanotechnologie voor toepassingen in duurzame energie en gezondheidszorg. Deze nieuwe strategie moet ook de valorisatie bij het lokale economische weefsel versterken. Ook werd in het nieuwe convenant het departement Edit (Enabling Digital Transformation) binnen imec opgericht.

In 2024 wordt er opnieuw 2 miljoen euro voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro), net als in 2023.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	147.709	147.709
<i>Index</i>	2.235	2.235
<i>Compensaties</i>	-235	-235
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	149.709	149.709
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1EBB2AH-PR	-235	-235	Terugdraaien ESA BIC via Imec Istart
TOTAAL	-235	-235	

EB0-1EFB2LB-WT – STRATEGISCH ONDERZOEKSCENTRUM FLANDERS MAKE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aan Flanders Make aangerekend.

Flanders Make is het strategische onderzoekscentrum voor de Vlaamse (maak)industrie. De strategische doelstelling van Flanders Make is de versterking op lange termijn van zowel de verankering in Vlaanderen als de internationale competitiviteitspositie van de Vlaamse (maak)industrie. Hiertoe ondersteunt Flanders Make in een open innovatiemodel en vanuit zijn vestigingen over heel Vlaanderen bedrijven (groot en klein) met industriegedreven, precompetitief en uitmuntend onderzoek en met innovatie op maat in twee toepassingsdomeinen: producten (voertuigen en machines) en productie (assemblage). Flanders Make is bovendien een centrale actor in de transitie naar een gedigitaliseerde industrie ('Industrie 4.0/5.0').

Aan bedrijven die met Flanders Make samenwerken, biedt Flanders Make een uitgebreid aanbod aan hoogwaardige infrastructuur voor het testen en valideren van producten en productie.

In 2022 werd de evaluatie van Flanders Make uitgevoerd met het oog op een nieuw convenant voor de werkingsperiode 2023-2027. We voorzien in 2024 voor 4 miljoen aan recurrente middelen waarvan 1 miljoen euro uit de opstap voor Excelleren (30 miljoen euro).

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	49.180	49.180
<i>Index</i>	787	787
<i>Compensaties</i>	3.000	3.000
<i>Andere bijstellingen</i>	1.000	1.000
BO 2024	53.967	53.967
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	3.000	3.000	O&O opstap conform convenant
TOTAAL	3.000	3.000	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - Flanders Make extra opstap convenant	1.000	1.000	
TOTAAL	1.000	1.000	

EB0-1EFB2LC-WT – REGENERATIEVE GENEESKUNDE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het initiatief RegMed XB staat voor “regenerative medicine, cross-border”.

De regeneratieve geneeskunde is een tak van de geneeskunde met als doel om beschadigde organen of weefsels te vervangen door alternatieven die in het lab gebouwd worden uit gekweekte cellen en biomaterialen. Hiertoe worden technieken uit verschillende wetenschappelijke disciplines gecombineerd.

In 2022 en 2023 werd een evaluatie uitgevoerd en een roadmap opgesteld voor de verdere implementatie in Vlaanderen voor de periode 2024-2028. In de roadmap wordt het strategisch plan uitgewerkt voor de uitbreiding en verankering van onderzoek naar regeneratieve geneeskunde binnen Vlaanderen. Een convenant zal de afspraken vastleggen tussen RegMed Flanders en de Vlaamse overheid. De doelstellingen en de KPI's uit het convenant zullen als basis dienen voor de verdere opvolging.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	3.217	3.217
<i>Index</i>	111	111
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	3.328	3.328
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EFB2LD-WT – ENERGYVILLE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In 2022 werd door de Vlaamse regering een eerste convenant tussen het Vlaamse Gewest en Stichting EnergyVille afgesloten voor de periode 2022-2026. Stichting EnergyVille coördineert de onderzoekssamenwerking, in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen, tussen de onderzoeksinstituten (de Stichters) Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), Interuniversitair Micro-Electronica Centrum (imec) en Universiteit Hasselt (UHasselt).

Via dit nieuwe begrotingsartikel wordt een structurele financiering voorzien voor de uitvoering van de opdrachten zoals in het convenant vastgelegd. Hiervoor werd in 2022 een decretale basis voorzien.

In 2023 werd een eerste addendum goedgekeurd bij het convenant tussen het Vlaamse Gewest en EnergyVille 2022-2026 voor de uitvoering van het Project “innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en -netten” via een éénmalige dotatie van 14 miljoen euro (waarvan 9 miljoen euro investeringen) over de periode 2023-2027. Voor 2024 wordt 1 miljoen extra VEK voorzien in functie van de betaalkalender.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	16.946	3.696
<i>Index</i>	583	583

<i>Compensaties</i>	-14.000	-750
<i>Andere bijstellingen</i>	54	1.054
BO 2024	3.583	4.583
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-14.000	-750	Terugdraaien eenmalige bijdrage
TOTAAL	-14.000	-750	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling betaalkalender Energyville	0	1.000	
Op peil brengen VAK na desindexatie	54	54	
TOTAAL	54	1.054	

De bijstelling van 1.000 keuro VEK betreft een bijstelling in functie van de betaalkalender voor het in 2023 toegekende budget van 14.000 keuro VAK.

De 54 keuro betreft een index-bijstelling.

EB0-1EFB2LW-IS – VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het strategische onderzoekscentrum VIB aangerekend.

VIB verricht basisonderzoek naar de werking van het menselijk lichaam, planten en micro-organismen. VIB is een onafhankelijk onderzoeksinstituut, gefinancierd door de Vlaamse overheid, met meer dan 1.800 wetenschappers met meer dan 77 nationaliteiten. Hierbij ligt de nadruk op het vertalen van basisonderzoek van de KU Leuven, Universiteit Antwerpen, UGent, Vrije Universiteit Brussel en Universiteit Hasselt. Ook communicatie over het werk van VIB en de toepassingen van biotechnologie is een kerntaak.

Met de bijkomende middelen wordt de werking van VIB substantieel versterkt. VIB zal zich, op basis van haar strategische vijfjarenplan (2022-2026), richten op verschillende initiatieven rond strategisch basisonderzoek, technologieontwikkeling en -transfer, translationeel onderzoek gericht op de Grand Challenges, Big data en AI, algemeen beheer en een incubatorprogramma.

In 2024 wordt er opnieuw 2 miljoen euro voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro), net als in 2023.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	85.087	85.087
<i>Index</i>	1.297	1.297
<i>Compensaties</i>	2.000	2.000
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2024	88.384	88.384
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	2.000	2.000	Groeipad O&O conform convenant
TOTAAL	2.000	2.000	

EB0-1EFB2LX-IS – VITO**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de toelage aan het strategische onderzoekscentrum VITO aangerekend.

VITO heeft als maatschappelijk doel het verrichten van strategisch basisonderzoek in de domeinen energie, leefmilieu, materialen en aardobservatie met het oog op het stimuleren van duurzame ontwikkeling en het versterken van het economische en maatschappelijke weefsel in Vlaanderen. VITO ondersteunt niet alleen de toekomstvisie van Vlaanderen maar ook de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties.

Het afgelopen convenant 2019-2023 tussen het Vlaamse Gewest en VITO werd conform de bepalingen van zowel het W&I-decreet als van dit convenant geëvalueerd in de eerste jaarhelft van 2023 met het oog op het afsluiten van een convenant voor de periode 2024-2028. Deze evaluatie werd tegelijkertijd uitgevoerd met de evaluatie van het beheersreglement referentietaken 2021-2023. Dit beheersreglement wordt beheerd door het Departement Omgeving en definieert de referentietaken die VITO moet uitvoeren.

In 2024 wordt er opnieuw 6 miljoen euro voorzien van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro), net als in 2023. Daarnaast krijgt VITO in 2024 10 miljoen euro VAK vanuit diezelfde eenmalige middelen, ter ondersteuning van hun investeringen in een nieuw gebouw en demonstratieruimtes.

VITO krijgt voor het nieuwe convenant 2024-2028 een recurrente opstap van 8 miljoen euro uit de extra middelen voor Excelleren (30 miljoen euro). Deze opstap wordt gebruikt voor de omslag naar een meer transversale onderzoeksorganisatie en voor de versterking van VITO's wetenschappelijke, economische en maatschappelijke impact. Daarnaast krijgt VITO in 2024 middelen ter ondersteuning van hun investeringen in een nieuw gebouw en demonstratieruimtes.

Verder zal VITO een groot deel van de werking van SIM verderzetten vanaf 2024, wat wordt opgenomen in het convenant 2024-2028. Hiervoor worden ook extra werkingsmiddelen voorzien bij de toelage. VITO zal voor dit door de industriegedreven materialenonderzoek projecten kunnen indienen in het kader van het clusterbeleid.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	68.022	62.622
<i>Index</i>	871	871
<i>Compensaties</i>	543	543
<i>Andere bijstellingen</i>	18.000	9.000
BO 2024	87.436	73.036

Aanwending VAK-ruiter		
-----------------------	--	--

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-79	-79	Actieplan Energie-efficiëntie
Van EC0-1ECB5DY-IS	622	622	Compensatie van FIO naar VITO (EB0-1EFB2LX-IS) wegens overname activiteiten SIM
TOTAAL	543	543	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - VITO (gebouw)	10.000	1.000	
PM	0	0	
Excelleren: Groeipad O&O - VITO (nieuwe convenant)	8.000	8.000	
investeringsmiddelen,	0	0	
TOTAAL	18.000	9.000	

- Om in te spelen op de investeringsnoden aangaande demonstratieruimtes voor het duurzaamheidsonderzoek bij VITO worden de 6.000 keuro O&O-investeringsmiddelen uit 2022-2023 verdergezet in 2024. Daarnaast worden in 2024 ook 10.000 keuro investeringsmiddelen voorzien voor het nieuwe gebouw. In functie van de uitvoering 2023 van investeringen in o.a. het nieuwe gebouw kunnen er wijzigingen in de vereffeningskredieten voor VITO worden doorgevoerd.
- In het kader van het nieuw convenant 2024-2028, opgesteld op basis van de aanbevelingen die voortkwamen uit de evaluatie, wordt aan VITO een opstap toegekend van 8.000 keuro.
- Er wordt ook nog 622 keuro VAK/VEK voorzien vanuit FIO ten behoeve van SIM, gezien met de start van het nieuwe convenant VITO een groot deel van de activiteiten van SIM zal verderzetten in afstemming met de industrie. Daarvoor zullen binnen FIO ook de nodige projectmiddelen worden voorzien binnen het clusterbeleid. Over deze projecten zal het Beslissingscomité bij FIO beslissen.

1.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal patentaanvragen

Benaming	Aantal patentaanvragen
Definitie	Aantal ingediende patentaanvragen van SOC's zoals gerapporteerd aan de VO voor het laatste volledige voorbije jaar (huidige jaar -1)
Relevantie	Indicatie van de validatie van onderzoek van de SOC's

2. Inhoudelijk structurelement 2 : Valorisatie onderzoeksresultaten

2.1 Strategische doelstellingen - Tot de internationale top behoren in het valoriseren van kennis

In dit ISE ligt de focus op het valoriseren van academische kennis tot economisch en/of economisch-maatschappelijk nut met marktconform financieel rendement. Tevens zorgt innovatie die de markt bereikt voor een sterke economische positie, wat leidt tot een verhoging van de inkomsten en welvaart voor Vlaanderen.

De Vlaamse overheid stimuleert de valorisatie van onderzoeksresultaten aan de universiteiten en hogescholen o.a. via de subsidies aan de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) van de vijf associaties en de subsidie voor hun interfaceactiviteiten.

2.2 Operationele doelstellingen

- In 2023 is de vijfjaarlijkse evaluatie van de instrumenten IOF en interfaceactiviteiten uitgevoerd en afgerond. Op basis van de resultaten van deze evaluatie, wordt het beleid verder geoptimaliseerd en verankerd in de regelgeving via wijzigingen aan het IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit.
- Iedere associatie heeft, op basis van de vereisten in het in 2023 gewijzigde IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit, een strategisch plan 2024-2028 op maat van hun instelling opgesteld voor de met IOF-middelen gefinancierde projecten en mandaten alsook voor hun interfaceactiviteiten. De rol van de hogescholen in de IOF-valorisatie werd hierin verder uitgewerkt.
- Het actieplan 2024-2028 van TTO-Flanders, de koepel voor samenwerking tussen de interfacediensten van de associaties onderling, bevat eveneens acties voor samenwerking met VLAIO Netwerk en de versterking van de kennisdiffusie in twee richtingen, vanuit hoger onderwijsinstellingen naar ondernemingen en omgekeerd.
- Gestandaardiseerde rapportering van uitgebreidere data van output en besteding van de IOF-subsidie via het FRIS-platform, IOF-projecten, IOF-mandaten, octrooien, publicaties, succesverhalen van valorisatie en de nieuwe financiële rapporteringsfiche.

Tevens zetten we de dialoog verder tussen de bedrijfswereld (sectorfederaties, kleine en grote ondernemingen), maatschappelijke actoren en de kennisinstellingen (de quadrupel-helixaanpak) om tot een optimale samenwerking te komen in het kader van VLAIO Netwerk, waarbij het netwerken, de kennisverspreiding en het beantwoorden van kennisvragen van ondernemingen en andere actoren binnen VLAIO Netwerk, alsook het onderling doorverwijzen, verder vorm krijgen.

We zetten ook verder in op de huidige impactindicatoren voor IOF en de interfaceactiviteiten die consistent zijn met de uitbouw van het Vlaamse innovatie-ecosysteem.

Concrete realisaties van valorisatie van kennis in de associaties worden via "TTO-succesverhalen" van de universiteiten samen met "blikopener-filmpjes" van de hogescholen op de nieuwspagina van het FRIS-onderzoeksportaal met het brede publiek gedeeld.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

VALORISATIE ONDERZOEKSRESULTATEN, MVG excl. DAB**(duizend euro)**

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (interne stromen (IS))	66.823	2.113	68.936	66.823	2.113	68.936
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	66.823	2.113	68.936	66.823	2.113	68.936
Aanwending VAK-ruiter						

Het budget voor 2024 is inclusief de 5.000 keuro VAK/VEK voor het doortrekken van de opstap voor de IOF-middelen van 2023.

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen

EB0-1EFB2MS-IS – HOGER ONDERWIJS IOF - INTERFACEDIENSTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies aangerekend voor de interfaceactiviteiten en de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF).

De IOF zijn interne bestemmingsfondsen ter versterking van het valoriseerbare wetenschappelijk onderzoek in de schoot van de associaties bestaande uit universiteiten en hogescholen.

De subsidies voor de interfaceactiviteiten worden onder de universitaire associaties verdeeld via verdeelsleutel gebaseerd op het aandeel wetenschappelijk personeel.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	66.823	66.823
<i>Index</i>	2.113	2.113
<i>Compensaties</i>	-5.000	-5.000
<i>Andere bijstellingen</i>	5.000	5.000
BO 2024	68.936	68.936
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-5.000	-5.000	Terugdraaien eenmalige compensatie
TOTAAL	-5.000	-5.000	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - IOF (opstap)	5.000	5.000	
TOTAAL	5.000	5.000	

Inhoudelijke toelichting evolutie:

- De éénmalige compensatie van 5.000 keuro van 2023 wordt eerst teruggedraaid maar in 2024 recurrent toegevoegd.

2.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal projecten IOF

Benaming	Aantal projecten IOF
Definitie	Som van het aantal projecten IOF gestart in (huidig jaar - 1), zoals gemeten in de FRIS-databank op 1 juli van het huidig jaar
Relevantie	Indicatie van "hoeveelheid" valorisatie er mogelijk is met middelen

3. Inhoudelijk structuurelement 3 : Innovatiekracht ondernemingen

3.1 Strategische doelstellingen - Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding.

3.2 Operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen zijn:

- Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven;
- Verstrekken van steun aan innoverende ondernemingen;
- Stimuleren van samenwerking in clusters;
- Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties.

Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven

Baekeland- en Innovatiemandaten geven individuele onderzoekers de kans een doctoraats- of postdoctoraal onderzoek uit te voeren in samenwerking met het bedrijfsleven, eventueel met het oog op het oprichten van een spin-off. Hiermee ondersteunen we ook een zeer gerichte kennisoverdracht naar de betrokken bedrijven. We blijven sterk inzetten op een ruimere bekendmaking.

Via ICON-projecten worden samenwerkingsverbanden van onderzoeksorganisaties en ondernemingen gesteund.

Steun voor innoverende ondernemingen

Steun voor innoverende ondernemingen blijft een kerntaak van het VLAIO. Met onderzoeksprojecten ondersteunen we projecten gericht op kennisverwerving met het oog op innovatie. In ontwikkelingsprojecten ligt de focus op de ontwikkeling van een vernieuwing die op korte termijn een impact heeft op de prestaties van het bedrijf.

We lanceren een experimentele oproep voor ondersteuning voor de hogere TRL's (technology readiness levels). Indien deze oproep succesvol is, integreren we deze verruiming in de reguliere steunprogramma's.

De gegroepeerde aanpak van grote O&O-spelers wordt verder uitgerold en opgevolgd, na een positieve tussentijdse evaluatie in 2023.

Het programma Innovatieve Starters werd omgevormd tot een regulier programma. We verhogen de evaluatiefrequentie zodat starters continu kunnen indienen. Ook via de kmo-groeisubsidie en de vernieuwde haalbaarheidsstudies blijven we kleine bedrijven stimuleren om stappen te zetten naar bedrijfsinterne O&O.

We onderzoeken hoe we de noodzaak tot innovatie die bijdraagt tot de groei van productiviteit kunnen integreren in de valorisatie-berekening voor de door VLAIO gesteunde O&O-projecten. We bekijken ook of en hoe we andere instrumenten kunnen inzetten voor de ondersteuning van productiviteitsgerichte projecten.

Samenwerking in clusters

Met het clusterbeleid willen we onbenut economisch potentieel ontsluiten en bijdragen aan het versterken van de productiviteitsgroei in Vlaanderen. Het clusterbeleid is gericht op duurzame samenwerkingsverbanden. De Vlaamse speerpuntclusters zetten samenwerkingsinitiatieven op met bedrijven en kennisinstellingen, op basis van een zelf ontwikkeld competitiviteitsprogramma, om bij te dragen aan de groei van de Vlaamse ondernemingen.

Het zwaartepunt van het Vlaams clusterbeleid ligt bij een beperkt aantal grootschalige en ambitieuze speerpuntclusters:

- Catalisti,
- De Blauwe Cluster,
- Flanders' FOOD,
- Flux50,
- MEDVIA,
- Strategisch Initiatief Materialen (SIM),
- Vlaams Innovatieplatform Logistiek (VIL).

Bij de tussentijdse evaluatie van het Strategische Initiatief Materialen werd in 2023 door het HBC beslist deze speerpuntcluster niet verder te financieren na 31/12/2023. Om waardevol pre-competitief onderzoek van materialen en materiaaltechnologie verder te zetten met een goede betrokkenheid van Vlaamse bedrijven actief in materiaalproductie of materiaaltechnologie wordt de werking van SIM deels ingekanteld in VITO.

We nemen initiatieven om al de speerpuntclusters nog meer aansluiting te laten vinden bij de uitdagingen van digitalisering, klimaat en duurzame economie. We nemen eveneens initiatieven om de samenwerking tussen de speerpuntclusters en SOC's te stimuleren en ontwikkelingen op kruisdomeinen te realiseren.

De Speerpuntclusters kunnen cf. de EU-regelgeving gedurende 10 jaar door de overheid ondersteund worden in hun basiswerking. We startten een traject om te onderzoeken welke de aangewezen opties zijn om waardevolle initiatieven of activiteiten te verankeren. We bekijken daarbij ook de afstemming en synergiën met SOC's, sectorale of thematische innovatie-initiatieven, collectieve centra en Vlaamse Wetenschappelijke instellingen. Deze oefening moet resulteren in een witboek voor de toekomst van het Vlaamse clusterbeleid tegen begin 2024.

We onderzoeken hoe we onze Vlaamse bedrijven en onze speerpuntcluster-werking maximaal kunnen betrekken bij belangrijke maatschappelijke en politieke dossiers. We denken hierbij aan de voorbereiden op de komst en de economische valorisatie van de Einsteintelecoop, of de ondersteuning van het onderzoek en innovatie rond waterstof in Vlaanderen. Om bedrijven te stimuleren voor de technologie die nodig zal zijn voor de Einsteintelecoop, en de valorisatie hiervan, is het belangrijk dat ze mee in de leidende positie zitten. ICON is een goed model om kennisinstellingen en bedrijven te doen samenwerken, en bekijken dus om dit uit te breiden voor bijvoorbeeld de Einsteintelecoop en/of waterstof.

Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties

'Collectief Onderzoek & Ontwikkeling en Collectieve Kennisverspreiding' (COOCK) richt zich op het vertalen van onderzoeksresultaten naar concrete toepassingen en de implementatie in bedrijven. Zo versnellen we de introductie van nieuwe technologie en kennis in ondernemingen. De oproep-modaliteiten werden in 2023 grondig bijgestuurd om het programma toegankelijker te maken. We evalueren deze bijstellingen.

Met TETRA-projecten brengen we kennis beschikbaar bij Vlaamse hogescholen en Vlaamse universiteiten onder de vorm van bruikbare innovatieve concepten of prototypes naar ondernemingen of socialprofitorganisaties. Dit programma blijft een belangrijke pijler bij onze kennisdiffusie-inspanningen naar innovatievolgers. We evalueren de oproep voor de ondersteuning van onderzoeksinfrastructuur voor hogescholen en ontwikkelen een

reglementair kader voor de ondersteuning voor toepassingsgerichte onderzoeksinfrastructuur door kennisinstellingen.

De landbouwtrajecten, voor innovatieve projecten gericht op de transformatieve innovatie binnen de land- en tuinbouwsector. We versterkten het onderzoek dat zich specifiek richt op acute problemen voor de landbouwsector.

Naast bovenstaande instrumenten zorgt het structureel project "Blikopener" voor kennisdiffusie vanuit de hogescholen naar ondernemingen (zie ISE Ondernemerschap). Een aantal partners uit VLAIO Netwerk zullen specifieke trajecten opzetten voor 'innovatievolgers'. De dienstverleners voorzien in begeleiding en lerende netwerken rond thema's als digitalisering (AI, CS, industrie 4.0, ...), klimaat en energie, circulaire economie, zorginnovatie en innovatie in de detailhandel. Vanuit het interne VLAIO-project m.b.t. kennisdiffusie distilleren we bijstellingen en bijkomende acties om de kennisoverdracht, in het bijzonder naar innovatievolgers, doeltreffender te maken.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

3.3.1. Overige entiteiten onder gezag

Fonds voor Innoveren en Ondernemen (Fonds voor Innoveren en Ondernemen)

Ontvangstenartikelen

ECH-9EFBANA-OW

9EF361 Bedr. – Terugbetalingen bedrijven

Verwachte ontvangsten 2024 : 1.000 keuro

Dit betreft de terugbetalingen van subsidies en intrestbetalingen van achtergestelde leningen. Er worden voor 1.000 keuro aan terugbetalingen geraamd door bedrijven vanuit innovatiesteun.

9EF383 Bedr. – Europese Ontvangsten

Verwachte ontvangsten 2024 : 1.360 keuro

Er wordt in totaal voor 1.360 keuro aan ontvangsten geraamd, wat 40 keuro minder is dan bij BA2023. De ontvangsten zijn afkomstig van AAL (885 keuro) en Eurostars (475 keuro).

Uitgavenartikelen

ECH-1EFB5NA-WT – ONDERZOEK DOOR BEDRIJVEN EN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Stimuleren van samenwerking tussen onderzoekers en bedrijven

Baekelandmandaten

Het VAK-budget voor de Baekelandmandaten blijft status quo op 16.800 keuro. Er wordt in 2024 14.865 keuro (status quo t.o.v. BA2023) aan VEK voorzien voor Baekeland.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 16.800 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 14.865 keuro

Innovatiemandaten

Er wordt 5,9 miljoen voorzien voor de innovatiemandaten. Dit is 0,1 miljoen euro minder dan bij BA2023 doordat de De Winne-innovatiemandaten vanuit het impulsprogramma Ruimtevaarteconomie dalen van 400 keuro naar 300 keuro. In 2025 zal dit verder dalen naar 100 keuro. De timing van de oproepen en de timing van indieners komt niet altijd

overeen, waar dat een overschot van mandaten werd meegenomen in de volgende oproep. Indien er minder De Winne-mandaten worden ingediend, worden de openstaande mandaten meegenomen in de volgende oproep, wat hier ook zal gebeuren, zodat die verschillen op termijn afvlakken. Dit verloopt trouwens in nauw overleg met Flanders Space. Indien er meer kwaliteitsvolle aanvragen voor mandaten zouden zijn vanuit de ruimtevaartsector worden deze mee gefinancierd vanuit de reguliere VLAIO-middelen. De VEK wordt op 5.214 keuro geraamd (-400 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 5.900 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 5.214 keuro

Steun voor innoverende en transformerende ondernemingen

Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten

In 2024 wordt 222,4 miljoen VAK voorzien voor ontwikkelingsprojecten en voor onderzoeksprojecten. Dit is 60,0 miljoen meer dan bij in BA2023 wegens o.a. het terugdraaien van:

- 12 miljoen naar BOF-middelen
- 5 miljoen naar IOF-middelen
- 10 miljoen voor handelskernversterking en bedrijvige kern
- 15 miljoen voor efro (incl smart cities efro oproep)
- 14 miljoen voor Energyville/Fluvius
- 0,8 miljoen naar Landbouw voor Rendac
- 1 miljoen van EWI voor EU partnerschap
- 6 miljoen voor Mo Thor nv (éénmalig)

Er wordt 1 miljoen euro VAK/VEK vanuit EWI gecompenseerd richting FIO voor het EU-partnerschap. Dit budget is voorzien voor agro-ecologie als onderdeel van 3 Europese partnerschappen: agriculture of data (via FWO), animal health (via FWO) en agro-ecologie.

Benodigd vastleggingskrediet 2024 (incl. inn. starterssteun): 222.240 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024 (incl. inn. starterssteun): 167.494 keuro

Op aard 2 (1EF377) wordt nog 4,4 miljoen extra gebudgetteerd op basis van eigen ontvangsten. In totaal is er dus 226,6 miljoen euro beschikbaar.

Samenwerking in clusters

Clusterbeleid

Het VAK budget bedraagt 82.548 keuro voor de clusters en op 20.000 keuro voor de moonshot-projecten. Dit is 622 keuro minder dan in 2023 door de overheveling van 622 keuro naar EWI. Het betreft de middelen voor de basiswerking van SIM.

Er is een geraamde VEK-behoefte (moonshot en clusters samen) van 60.758 keuro in 2024. Dit is meer dan 35 miljoen euro minder dan in 2023 doordat de VEK nu beter aansluit bij de reële VEK-besteding de voorbije jaren. Een deel van deze VEK is zichtbaar onder de basisallocaties Hoger Onderwijs van Interne Stromen clusters, Interne stromen VITO en Interne stromen ILVO.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 102.548 keuro (waarvan 20 miljoen euro voor moonshot)

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 60.758 keuro

Kennisverspreiding aan ruimere groepen van ondernemingen en organisaties*COOCK*

In totaal is er binnen deze basisallocatie 9.600 keuro VAK voorzien (constant beleid). In 2024 is er 9.581 keuro aan VEK nodig (-1.100 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 9.600 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 9.581 keuro

TETRA

In 2024 wordt 12.586 keuro VAK (+3.000 keuro t.o.v. BA2023) voorzien op deze basisallocatie. Dit komt door de overheveling van de middelen (3.000 keuro) voor infrastructuur hogescholen, dewelke via een tetra oproep zullen verdeeld worden.

In 2024 wordt er een VEK behoefte van 11.113 keuro VAK (+400 keuro t.o.v. BA2023) voorzien.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 12.586 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 11.113 keuro

Landbouwtrajecten

In 2024 wordt 5 miljoen extra voorzien voor Landbouwkundig Onderzoek. De totale VAK bedraagt 15.299-keuro. Een deel van de VAK is zichtbaar onder de Interne Stroom voor Hoger Onderwijs en ILVO. In 2024 wordt er een VEK-behoefte van 14.464 keuro (+500 keuro t.o.v. BA2023) voorzien. Er is ook VEK voorzien onder de IS-artikels.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 150.299 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 14.464 keuro

Impulsprogramma Ruimtevaart

Er wordt een "Impulsprogramma Ruimtevaarteconomie" uitgevoerd voor de periode 2021-2024 bestaande uit verschillende luiken.

In 2023 werd een nieuwe basisallocatie gecreëerd 1EF3CL voor het impulsprogramma Ruimtevaart. Hierop worden de FIO uitgaven inzake ruimtevaart, met uitzondering van de DeWinne-mandaten (300 keuro, zichtbaar onder Innovatiemandaten), gegroepeerd. Er is 455 keuro VAK en 2.861 keuro VEK voorzien in 2024. De VAK daalt met 2500 keuro door het wegvallen van het luik 4 voor de internationale programma's in 2024.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: keuro 455

Benodigd vereffeningskrediet 2024: keuro 2.861

Tegelijkertijd volgen we ook de discussies nauwgezet met het federal niveau in verband met de verdeling van de ESA-middelen naar Vlaamse spelers, zodat onze inspanningen van het impulsprogramma daar ook renderen. Dit doen we in nauw overleg met Flanders Space.

Circulaire Economie

In 2024 wordt via 3,5 miljoen euro VAK en VEK voorzien specifiek gericht op de ondersteuning van de opschaling en de versnelling van de transitie naar een circulaire economie. Bij BO2023 was nog 5 miljoen voorzien maar bij BA2023 werd 1,5 miljoen euro overgeheveld naar het FWO.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: keuro 3.5000

Benodigd vereffeningskrediet 2024: keuro 3.5000

Overige programma's*Proeftuinen*

De lopende proeftuinen Smart Cities en Industrie 4.0 worden verder opgevolgd. Voor nieuwe initiatieven binnen deze proeftuinen en/of nieuwe proeftuinen, in het bijzonder ter ondersteuning van de energietransitie bij ondernemingen is 3.603 keuro aan vastleggingskrediet nodig. Dit betekent een status quo t.o.v. BA2023. De vereffeningskredieten worden geraamd op 4.028 keuro (status quo t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 3.603 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 4.028 keuro

Zie ook de strategische doelstellingen "Succesvol ondernemen in een digitale samenleving" en "Een integraal industriebeleid voor de toekomst".

Beleidsagenda's Artificiële Intelligentie en Cybersecurity

Er wordt in 2024 resp. 7.500 keuro en 8.400 keuro VAK voorzien op een afzonderlijke rubriek voor het luik implementatie in het bedrijfsleven van de beleidsagenda's Artificiële Intelligentie (AI) en Cybersecurity (CS). Dit is een status quo t.o.v. 2023. De VEK blijft ook constant op 10.000 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 15.900 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 10.000 keuro

Waterstof waardeketen

Er wordt nog 12.750 keuro VEK voorzien voor de waardeketen waterstof voor een vastlegging van 42,5 miljoen euro in 2022.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 12.750 keuro

PILBO

Er wordt 1 miljoen euro overgeheveld van PIO (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten) naar een nieuwe basisallocatie PILBO (Programma Innovatieve Overheidsopdrachten Lokale Besturen). Deze nieuwe basisallocatie wordt onder innovatiesteun geplaatst aangezien de projecten ook een O&O deel t.g.v. bedrijven bevatten.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 1.000 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 0 keuro

Facthory

Er wordt 800 keuro VEK voorzien voor de betaling van een schijf voor dit project.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 800 keuro

Werking

Er wordt voor 433 keuro aan VAK en VEK voor expertkosten voorzien (constant beleid).

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 433 keuro

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 433 keuro

Overheidsopdrachten ten gunste van het innovatiebeleid

Er wordt nog 850 keuro VEK voorzien voor de betalingen op eerdere vastleggingen.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 0 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 850 keuro

Opvolging van eerdere/oude programma's Fonds voor Innoveren en Ondernemen

ECH-1EFB2NA-WT – ONDERZOEK DOOR BEDRIJVEN EN SAMENWERKINGS-VERBANDEN

Het betreft vastleggingen en betalingen van subsidies vanuit de verwachte eigen ontvangsten van het Fonds voor Flankerend Economisch en Innovatiebeleid. De VAK stijgt met 1.960 keuro omdat de eigen ontvangsten stijgen (terugbetalingen). De VEK stijgt met 500 keuro.

Benodigd vastleggingskrediet 2024: 4.360 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 2.400 keuro

ECH-1EFB5NH-IS – SPORT VLAANDEREN

Het betreft de interne stromen naar Sport Vlaanderen, waar voor 21 keuro aan VEK stromen worden geraamd voor een PIO project
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 21 keuro

ECH-1EFB5NL-IS – VLIZ

Het betreft de interne stromen naar VLIZ waarnaar voor 342 keuro (+68keuro t.o.v. BA2023) aan VEK-stromen worden geraamd.

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 342 keuro

ECH-1EFB5NU-IS – ILVO

Het betreft de interne stromen naar het Instituut voor Landbouw- en Visserij-Onderzoek (ILVO). Er wordt reeds 2.500 keuro aan VAK voorzien en 3.962 keuro VEK (+459 keuro t.o.v. BA2023). De VAK is hierboven reeds vermeld bij Landbouwkundig Onderzoek.
Benodigd vastleggingskrediet 2024 : 2.500 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 3.962 keuro

ECH-1EFB5NV-IS – HOGESCHOLEN EN UNIVERSITEITEN

Het betreft de interne stromen naar Hogescholen en Universiteiten (Hoger Onderwijs). Er wordt reeds voor 15.096 keuro VAK voorzien (+3 miljoen t.o.v. BA2023 door de toevoeging van 3 miljoen voor de infrastructuur hogescholen, zie tetra). Deze VAK staat reeds vermeld hierboven bij TETRA en Landbouwkundig Onderzoek. Er wordt 46.209 keuro VEK voorzien (-22,5 miljoen euro t.o.v. BA2023).

Benodigd vastleggingskrediet 2024 : 15.096 keuro
Benodigd vereffeningskrediet 2024: 46.209 keuro

ECH-1EFB5NX-IS – VITO

Het betreft de interne stromen naar de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). De VEK stijgt met 851 keuro t.o.v. BA2023.

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 4.755 keuro

ECH-1EFB5NY-IS – VIB

Het betreft de interne stromen naar de VIB. Er wordt 505 keuro VEK voorzien (+87 keuro t.o.v. BA2023).

Benodigd vereffeningskrediet 2024: 505 keuro

3.4 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Aantal gesteunde ondernemingen

Benaming	Aantal gesteunde ondernemingen
Definitie	Aantal unieke ondernemingen per streuninstrument onder de ISE 'innovatiekracht ondernemingen'
Relevantie	Indicatie van aantal ondernemingen die steun kregen.

4. Inhoudelijk structurelement 4 : Ontvangsten participaties

4.1 Strategische doelstellingen - **Impactvol innoveren in ondernemingen en clusters en optimale kennisverspreiding.**

In het kader van het luik "uitvoerbeleid" van het Vlaams buitenlands economisch beleid werd in 1996 het Fonds Vlaanderen-Azië opgericht. De schuldverschikking, met name de terugbetaling van de achtergestelde leningen, verstrekt door het ondertussen opgeheven fonds Vlaanderen-Azië, wordt in dit ISE geregeld.

4.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ZONDER ISE, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	8	0	8	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	101	0	101	0	0	0
Totaal	109	0	109	0	0	0

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Dit gaat om terugbetalingen door bedrijven in het kader van het in 2002 opgeheven Fonds Vlaanderen-Azië.

4.2.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

EB0-9EFBAZZ-OP – ONTVANGSTEN PARTICIPATIES**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Vlaanderen Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse Kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeiemarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit Fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een beperkt aantal terugbetalingen verwacht met name kapitaalaflissingen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	101	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	101	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Bijstelling terugbetalingen kapitaal i.h.k.v. Fonds Vlaanderen-Azië op basis van aflossingstabellen.

EB0-9EFBAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Vlaanderen Azië werd in 1996 opgericht met als doel investeringen van Vlaamse kmo's in de Zuidoost-Aziatische groeiemarkten aan te moedigen. In 2001 werd dit Fonds opgeheven. De komende jaren worden er nog een aantal terugbetalingen verwacht van intresten.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	8	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	8	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Bijstelling terugbetalingen intresten i.h.k.v. Fonds Vlaanderen-Azië op basis van aflossingstabellen.

5. Inhoudelijk structuurelement 5: Innovatiekracht ondernemingen

5.1 Strategische doelstellingen - **Krachten bundelen van opkomende en disruptieve technologieën.**

De Vlaamse Regering heeft beslist om vanuit Vlaanderen bij te dragen aan twee NAVO-initiatieven, het NAVO-Innovatiefonds (NIF) en DIANA (Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic). Vlaamse investeringen in defensie-innovatie zijn een gamechanger. Samen met het Waalse Gewest en het federale niveau doen we een financiële inspanning waarmee we voor het eerst ook vanuit de regionale begrotingen bijdragen aan onze NAVO-doelstelling van 2%.

De Belgische deelname in beide initiatieven verloopt via een samenwerking tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en de Federale Staat. De totale Belgische bijdrage tot 2030 zal 41,5 miljoen euro zijn voor NIF en 16 miljoen euro voor DIANA, waarvan de gewesten samen 70 procent van voor hun rekening nemen.

5.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

Innovatiekracht ondernemingen, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	0	0	0	0	1.1174	1.1174
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	294	294
Totaal	0	0	0	0	1.486	1.468
Aanwending VAK-ruiter						

4.2 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

EB0-1EFB2NZ-PA – NAVO-ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID (EN DEFENSIE) PARTICIPATIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden zowel de middelen voor de participatie in het NAVO-Innovatiefonds (NIF) als de beheerskosten voor de Federale Participatie en Investeringsmaatschappij vermeld.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	1.174	1.174
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.174	1.174
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	1.174	1.174	
TOTAAL	1.174	1.174	

EB0-1EFB2NZ-WT – NAVO-ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID-(EN DEFENSIE) PARTICIPATIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor het incubatieprogramma DIANA. Dit programma wil de krachten bundelen van innovators op opkomende en disruptieve technologieën binnen een triple helix constellatie. Het initiatief wil innovatie versnellen via testcentra en bijdragen tot de vorming van een NAVO-"ecosysteem" rond opkomende en disruptieve technologieën.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	294	294
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	294	294
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucie:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	294	294	
TOTAAL	294	294	

VII. BELEIDSVELD IV: WETENSCHAPSCOMMUNICATIE

1. Inhoudelijk structuurelement 1 : Wetenschapscommunicatie

Wetenschapscommunicatie omvat alle initiatieven die burgers informeren over en betrekken bij het wetenschapsgebeuren via een interactie van onderzoekers en/of wetenschapscommunicatoren met de maatschappij. Wetenschapscommunicatie is een belangrijk instrument in de operationalisering van een quadruple-helixbeleid.

Het beleidsdomein EWI zet in 2024 volop mee de schouders onder het initiatief Flanders Technology & Innovation. Dit nieuwe project heeft een raakvlak met 'wetenschapscommunicatie' en geeft uitvoering aan het engagement om vijf technologiefestivals op te zetten over heel Vlaanderen.

1.1 Strategische doelstellingen - Informeren over wetenschap en dialogeren met en betrekken van burgers bij de wetenschap.

Een nieuw beleidsplan wetenschapscommunicatie 2022-2030 werd opgemaakt rond strategische doelstellingen:

- Vlaanderen op de kaart zetten als topregio op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie,
- het brede publiek toegankelijk, objectief en genuanceerd informeren over de voortgang en de doorbraken in deze domeinen,
- iedereen sensibiliseren voor het maatschappelijk, economisch en cultureel belang van wetenschappen en technologie,
- jongeren stimuleren tot studie- en beroepskeuzes in deze richtingen.

We ondersteunen initiatieven die wetenschappen populariseren voor verschillende doelgroepen. Dit om het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en technologische innovatie te versterken.

1.2 Operationele doelstellingen

Deze strategische doelstellingen worden vertaald in 5 concrete beleidsdoelstellingen:

- het stimuleren van de instroom van jongeren in STEM-studierichtingen en beroepen in complementariteit met de STEM-agenda 2030;
- het versterken van kennis van wetenschap en innovatie om zo extra maatschappelijk draagvlak te creëren;
- het versterken van de uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen;
- het actief laten participeren van burgers aan wetenschappelijk onderzoek;
- intensievere afstemming tussen Departement EWI, VLAIO en FWO op vlak van wetenschapscommunicatie.

Om deze doelstellingen te realiseren wordt er verder ingezet op de samenwerking met de structurele partners wetenschapscommunicatie (met en zonder convenant) en projectpartners enerzijds, en anderzijds een versterkte samenwerking binnen de overheid tussen het departement EWI, VLAIO en FWO.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

WETENSCHAPSCOMMUNICATIE, MVG excl. DAB**(duizend euro)**

	VAK			VEK		
	BA 2023	evolutie	BO 2024	BA 2023	evolutie	BO 2024
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	3.184	16	3.200	3.427	16	3.443
Toelagen (interne stromen (IS))	7.494	629	8.123	7.494	629	8.123
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	10.678	645	11.323	10.921	645	11.566
Aanwending VAK-ruiter						

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangstenartikelen

Er zijn geen ontvangstenartikelen.

Uitgavenartikelen**EB0-1EGB20A-WT – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING**

Op dit begrotingsartikel, samen met het begrotingsartikel EB0-1EGB20W-IS), worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: een aantal horizontale projecten rond wetenschapscommunicatie;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het beleid in wetenschapscommunicatie wordt er samengewerkt met een aantal structurele partners.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via subsidies) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd. Het betreft hier specifieke meerjarige verbintenissen met o.a. de Vlaamse Volkssterrenwachten, de Vlaamse Olympiades voor Wiskunde en Latijn/Grieks, Natuur en

Wetenschap en Jeugd, Cultuur en Wetenschap, Breinwijzer, SciMingo, Eos Wetenschap enz.

In 2023 werd Eos Wetenschap geëvalueerd en de resultaten van deze evaluatie vormen mee de basis voor het opstellen van een convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en Eos Wetenschap voor de periode 2024-2028.

Vanaf BA 2021 werd er een uitsplitsing uitgevoerd, wat deze lijn betreft. Een nieuw begrotingsartikel (EB0-1EGB2OW-IS) werd gecreëerd voor alle subsidies die ressorteren onder een IS-aanrekening: universiteiten, sommige hogescholen, enz.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	2.361	2.604
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	2.361	2.604
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EGB2OB-WT – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING - RVO SOCIETY

Korte inhoud begrotingsartikel:

RVO-Society, de koepelorganisatie over Brightlab en Scivil, wil jongeren en burgers de kans geven om actief wetenschap en (slimme) technologie te verkennen, te begrijpen en deze in te zetten voor een duurzame en inclusieve wereld.

RVO-Society is een netwerkorganisatie die opereert tussen de twee werelden van innovatie en educatie. RVO-Society ziet het als deel van haar taak om jongeren en burgers vertrouwd te maken met nieuwe technologie van imec en andere Vlaamse onderzoekscentra als antwoord op maatschappelijke problemen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	823	823
<i>Index</i>	16	16
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	839	839
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EGB2OC-IS – SENSIBILISERING EN SAMENLEVING - FTI

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel wordt de jaarlijkse werkingssubsidie toegekend aan Flanders Technology International VZW.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	4.503	4.503

<i>Index</i>	103	103
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	450	450
BO 2024	5.056	5.056
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - Technopolis (nieuwe convenant)	450	450	
TOTAAL	450	450	

We voorzien 450.000 euro extra vanuit de recurrente opstap voor Excelleren (30 miljoen euro).

EB0-1EGB2OS-IS – EXPERTISECELLEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aangerekend voor de expertisecellen wetenschapscommunicatie binnen de associaties van universiteiten en hogescholen.

De Vlaamse universiteiten en hogescholen beschikken over heel wat expertise op het vlak van wetenschapsinformatie, wetenschapspopularisering en wetenschapscommunicatie. Om deze expertise verder te kunnen ontwikkelen en uitdragen, werden de Expertisecellen Wetenschapscommunicatie opgericht.

De expertisecellen informeren het publiek op een betrouwbare en objectieve wijze over wetenschap en technologie, laten de mensen actief kennis maken met wetenschappers en met wetenschapsbeoefening en tonen de maatschappelijke relevantie ervan. T.a.v. schoolgaande kinderen en jongeren spelen zij een belangrijke rol in het stimuleren van hun keuze voor STEM-studierichtingen en -beroepen. De expertisecellen vormen dus een rechtstreekse schakel tussen onderzoek en maatschappij.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	2.220	2.220
<i>Index</i>	76	76
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	2.296	2.296
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EGB2OW-IS – HOGER ONDERWIJS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel (en begrotingsartikel EB0-1EGB2OA-WT) worden de volgende verbintenissen aangerekend:

- Popularisering van de wetenschap: horizontale projecten;
- Bekendmaking wetenschapsbeleid: voor de uitvoering van het wetenschapscommunicatiebeleid wordt er samengewerkt met een aantal

structurele partners aan de doelstellingen uit het beleidsplan wetenschapscommunicatie.

De kredieten zijn hoofdzakelijk gericht op de ondersteuning (via subsidies) van acties die door de structurele partners en andere actoren in het veld worden georganiseerd.

Vanaf BA 2021 werd er een uitsplitsing uitgevoerd, wat deze lijn betreft. Een nieuw begrotingsartikel (EB0-1EGB2OW-IS) werd gecreëerd voor alle subsidies die ressorteren onder een IS-aanrekening: universiteiten, sommige hogescholen enz.

Het betreft hier de meerjarige subsidies aan de Vlaamse Olympiades voor natuurwetenschappen, STEM en Frans.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	771	771
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	771	771
Aanwending VAK-ruiter		

1.3.2. Overige entiteiten onder toezicht

- *Flanders Technology International (FTI)*

Sinds de oprichting van Technopolis was de missie van F.T.I vzw "wetenschap en technologie dichterbij de mens te brengen". Deze missie werd geconcretiseerd als volgt: "iedereen fascineren met wetenschap en technologie, in dialoog en interactie het maatschappelijk belang ervan aantonen, voor elke laag van de bevolking".

F.T.I organiseert zowel activiteiten in het doe-centrum als daarbuiten (via outreach) en is ook digitaal heel actief. F.T.I is een laagdrempelige toegangspoort voor alle wetenschapsdomeinen en in het bijzonder voor STEM.

In 2023 werd F.T.I geëvalueerd en de resultaten van deze evaluatie zullen mee als basis dienen voor het opstellen van een convenant tussen de Vlaamse Gemeenschap en F.T.I voor de periode 2024-2028. Ter ondersteuning van de ambitieuze doelstellingen van de nieuwe convenant wordt de dotatie opgetrokken met 450 keuro.

1.4 Stimuleren van STEM-studiekeuze en -loopbanen

STEM-agenda 2030

De STEM-agenda 2030 wil verder inzetten op een hogere instroom in STEM-opleidingen en -loopbanen, op STEM-specialisten maar ook op het algemeen versterken van STEM-competenties in de ruime maatschappij, de "STEM-geletterdheid". Dit is noodzakelijk om de transformaties die onze samenleving doormaakt duurzaam te ondersteunen en blijvend te faciliteren.

De agenda heeft als missie om bestaande beleidsinitiatieven voor het versterken van STEM-competenties te verbinden. De ambitie is niet om veel nieuwe acties op te zetten, maar wel integendeel om verdiepend en complementair te werken en versnippering en overlap tegen te gaan. De STEM-agenda werkt via een aangepaste governance en zorgt

voor een gedragen netwerk gebaseerd op de filosofie van de quadruple helix. De verschillende betrokken beleidsdomeinen blijven de handen in mekaar slaan voor de verdere concretiseren en operationalisering van de STEM-agenda.

In uitvoering van de STEM-agenda blijft VLAIO zich actief inzetten op het verbinden van de stakeholders en de diverse beleidsinitiatieven uit de andere beleidsdomeinen zoals Onderwijs, Werk en Jeugd. VLAIO zet daarbij de transitieprioriteiten als uitdaging voorop en zoekt actief naar kansen om activiteiten/initiatieven te verbinden en zo krachtiger te maken.

STEM in de vrije tijd

Het uitrollen van STEM-activiteiten in de vrije tijd draagt bij tot het realiseren van de doelstellingen van de STEM-agenda 2030. 'STEM-academies' geven kinderen en jongeren kansen om STEM-activiteiten te beleven buiten het schoolcurriculum en zo hun talenten en interesse in STEM te ontdekken.

Voor het realiseren van een krachtige STEM in de vrije tijd wordt ingezet op het versterken en verzelfstandigen van de STEM-academies, op het verstevigen van de connecties in het STEM-veld en op continue vernieuwing van STEM-activiteiten. We willen iedereen bereiken en STEM een zichtbare plaats geven in de vrijetijdsbesteding van de Vlaming met een breed kwalitatief aanbod aan STEM-activiteiten. Om het ecosysteem 'STEM in de vrije tijd' te ondersteunen en verdere ontwikkeling te stimuleren, worden volgende rollen ondersteund:

- de gangmakers: stimuleren het ecosysteem STEM in de vrije tijd;
- de ontwikkelaars: benutten experimenteerruimte om innovatieve STEM-trajecten in co-creatie te ontwikkelen;
- En de uitrollers: zorgen voor een kwalitatief aanbod STEM-trajecten binnen het bereik van iedere gemeente.

Opstart STEM-hub

Om de innovatiecapaciteit te vrijwaren, en te kunnen inspelen op trends als duurzaamheid en digitalisering, is het belangrijk dat de uitstroom van STEM-opleidingen hoog genoeg is. De industriepartners zijn dan ook een belangrijke actor binnen het quadruple helix verhaal dat naar voor is geschoven in de STEM-agenda.

Op vraag van het industrieforum zal VLAIO zijn rol als aanspreekpunt voor bedrijven verder uitbouwen. VLAIO wil een helpende hand bieden de bedrijven die hun schouders willen zetten onder de ambities van de STEM-agenda maar door het bos de bomen niet meer zien. Daarbij zal VLAIO zich, in samenwerking met de partners, focussen op het realiseren van volgende initiatieven:

- **Aanspreekpunt zijn voor de vragen van ondernemingen** rond mogelijke STEM-samenwerkingen, en overzicht houden van de STEM-vragen van de ondernemingen, om zo te komen tot een meer gestructureerd landschap aan STEM-initiatieven;
- **Kennisdeling onder ondernemingen** rond deelname aan STEM-initiatieven (lerend netwerk) en disseminatie van goede en innovatieve praktijken;
- **Communicatie van STEM-werking van en naar ondernemingen**, met onder andere het expliciteren van de ROI van deelname aan STEM-initiatieven door ondernemingen;
- **Coördineren van het STEM-netwerk aan industriebank** (op welke partners de ondernemingen beroep kunnen doen), en afstemming met onderwijs-actoren om zo leereffecten van ondernemingen i.v.m. STEM-initiatieven te delen.

Flanders Technology & Innovation (FTI)

Flanders Technology & Innovation, niet te verwarren met het eerder vermelde Flanders Technology International, heeft de ambitie om via een belevingsprogramma Vlaanderen als innovatieve regio op de kaart te zetten. Gedurende een 10-daags belevingsfestival in maart 2024 wil FTI burgers, studenten, ondernemers innovaties te laten ontdekken en beleven in 5 steden (Kortrijk, Gent, Leuven, Hasselt, Antwerpen).

FTI draait rond maatschappelijke uitdagingen voor de toekomst. De focus van de uitdagingen ligt op de volgende domeinen: datatechnologie, gezondheid, energie, mobiliteit, entertainment en levenslang leren.

VLAIO zal communiceren via de communicatiekanalen van VLAIO naar Vlaamse bedrijven over de FTI-initiatieven binnen het FTI-belevingsverhaal zoals bv. de Open Technologie- en Innovatiedag. Samen met de Industriefederaties wordt een Industrietop gehouden.

VLAIO organiseert zelf een uitreiking van de VLAIO-awards in de programmatie van het Leuvense stadsfestival. Daarnaast kunnen door VLAIO gefinancierde projecten deelnemen aan de stadsfestivals op eigen initiatief.

1.5 Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator: Algemene interesse in wetenschap

Benaming	Algemene interesse in wetenschap
Definitie	In welke mate is de bevolking geïnteresseerd in wetenschap in het algemeen, gemeten op een 5-puntenschaal?
Relevantie	Algemene interesse in wetenschap is een algemene indicator die aantoont of er voldoende communicatie is om een draagvlak te creëren.

Prestatie-indicator: Vertrouwen in wetenschap

Benaming	Vertrouwen in wetenschap
Definitie	In welke mate heeft de bevolking vertrouwen in wetenschap en onderzoek in het algemeen, gemeten op een 4-puntenschaal.
Relevantie	Vertrouwen in wetenschap is een algemene indicator die aantoont of er voldoende communicatie is om een draagvlak te creëren.

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA EA – Totaal

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	850	1.311	0	47.637	47.637
Bijstelling BO 2023	-97	-44	0	2.096	2.096
BO 2023	753	1.267	0	49.733	49.733

PROGRAMMA EA – EB0- DEPARTEMENT EWI

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	213	28	0	11.161	11.161
Bijstelling BO 2024	-97	0	0	648	648
BO 2024	116	28	0	11.809	11.809

PROGRAMMA EA – EC0- AGENTSCHAP INNOVEREN EN ONDERNEMEN

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	637	1.283	0	36.476	36.476
Bijstelling BO 2024	0	-44	0	1.448	1.448
BO 2024	637	1.239	0	37.924	37.924

1.2 Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

Taakomschrijving

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie focust zich in de eerste plaats op het voorbereiden, het monitoren en het evalueren van het beleid.

Het departement streeft naar excellentie in fundamenteel onderzoek, strategische kennisontwikkeling en de valorisatie van deze kennis. Noodzakelijke voorwaarden hiervoor zijn menselijk kapitaal en onderzoeksinfrastructuur. Het departement legt in zijn opdracht de nadruk op de ontwikkeling van een aantrekkelijk en duurzaam ondernemingsklimaat en de stimulering van innovatie en ondernemerschap.

Ontvangstenartikelen

EB0-9EABAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel kunnen algemene ontvangsten voor het Departement EWI worden geboekt.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2023	213	0	0

Bijstellingen BO 2024	-97	0	0
BO 2024	116	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Bijstelling ontvangsten Europese projecten TRAMI* en BE READY**

Een bijstelling van -97 keuro (van 213 keuro naar 116 keuro).

Dat is in overeenstemming met wat voor deze projecten wordt begroot op de uitgavenartikelen.

Meer bepaald 100 keuro op loon (EB01EAB2ZZ-LO) en 16 keuro op werking (EB01EAB2ZZ-WT).

EB0-9EABTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel landen de terugvorderingen van lonen van personeelsleden met verlof voor opdrachten en/of waarvan het salaris ten laste wordt genomen door andere overheden of vakorganisaties.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	0	28	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	28	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

Geen wijzigingen t.o.v. BA2023.

Dit artikel is in overeenstemming met het uitgavenartikel EB0-1EAB4ZZ-LO.

Uitgavenartikelen**EB0-1EAB2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het volgende aangerekend:

- De loonkost van de personeelsleden van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) inclusief de personeelsleden van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO);
- De loonkost en de forfaitaire vergoedingen van de regeringscommissarissen bij de Vlaamse Participatiemaatschappij (VPM) en de Limburgse Reconversiematschappij (LRM);
- De loonkost in het kader van de Europese projecten TRAMI en BeReady.

We voorzien in 2024 een bijkomende 272.000 euro uit de opstap voor Excelleren (30 miljoen euro) in het kader van kennisveiligheid en de FDI-screening.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	9.843	9.843
<i>Index</i>	193	193
<i>Compensaties</i>	191	191
<i>Andere bijstellingen</i>	87	87
BO 2024	10.314	10.314

Aanwending VAK-ruiter		
-----------------------	--	--

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van EB0-1EBB2AH-PR	91	91	Personeelsuitbreiding bij EWI met het oog op de ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid
Van EB0-1EAB2ZZ-WT	100	100	Compensatie vanuit de werkingskredieten ten behoeve van de lonen.
TOTAAL	191	191	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Europese projecten TRAMI en BeREADY	-81	-81	
Excelleren: Groeipad O&O - personeelsuitgaven FDI-screening (VR 2023 1407 DOC.1080/1)	272	272	
Efficiëntie en kerntaken - Personeelsbesparing 2024	-104	-104	
TOTAAL	87	87	

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:Toelichting bijstelling Europese projecten TRAMI, BE READY, en EP PerMed.

Een bijstelling van -81 keuro op lonen.

Dat betekent dat er voor deze projecten in 2024 nog een budget zal worden voorzien van 100 keuro op lonen.

Deze bedragen zijn in overeenstemming met de toegezegde subsidiebedragen die geboekt worden op de EB0-9EABAZZ-OW.

TRAMI

In het kader van Horizon Europe (HORIZON) is het departement EWI partner in het Europese project TRAMI (101056814), acroniem voor "Transnational cooperation on the missions approach".

Dat project heeft tot doel om lidstaten en andere relevante actoren te helpen bij het opzetten van nationale/regionale structuren om een missie-georiënteerd O&I-beleid in de praktijk op te zetten en uit te rollen. Het opbouwen van een Europees netwerk van actoren en het uitwisselen van (praktische) ervaringen staan daarin centraal. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar diverse vormen van burgerparticipatie.

De Europese subsidie die werd toegezegd, is 68.325 euro.

BE READY

In het kader van Horizon Europe neemt het departement EWI deel aan het project BE READY (proposal 101057795). Het belangrijkste doel van het project BE READY is het voorbereiden van een Europees partnerschap voor pandemische paraatheid met bijhorende onderzoeks- en innovatieagenda. Daarnaast zal een communicatieplatform met HERA worden opgezet, en een Observatorium om een analyse toe te laten van de acties en initiatieven die in de EU genomen werden om de covid-pandemie aan te pakken.

Er werd een subsidie toegezegd van 144.750 euro.

EP PerMed

In augustus 2023 werd een nieuwe coördinatie-actie onder Horizon Europe goedgekeurd voor de werking van een Europees Partnerschap rond Personalised Medicine (projectnummer: 101137129). Dit partnerschap zal oproepen voor O&I-projecten lanceren, waarbij de EU 30% cofinanciering aan de bijdrages van de participerende landen voorziet. Voor de participatie hierin werd een budget van 2.675.100 euro toegekend aan EWI. FWO krijgt hiervoor 1.110.750 euro.

Toelichting bijstelling in het kader van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023, zullen twee nieuwe personeelsleden worden aangeworven om het kennis- en economisch veiligheidsbeleid verder uit te bouwen (+272K).

EB0-1EAB4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de loonkost aangerekend van de vervangers binnen het Departement EWI. Het gaat meer bepaald over de vervangers van personeelsleden met verlof voor opdracht en/of waarvan het salaris ten laste wordt genomen door andere overheden of vakorganisaties.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	28	28
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	28	28
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

Op dit artikel wordt de loonkost aangerekend van de vervangers binnen het departement EWI. Het gaat meer bepaald over de vervangers van personeelsleden met verlof voor opdracht en/of waarvan het salaris ten laste wordt genomen door andere overheden of vakorganisaties.

Geen wijzigingen t.o.v. BA2023.

Dit artikel is in overeenstemming met het ontvangstenartikel EB0-9EABTZZ-OW.

EB0-1EAB2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt het volgende aangerekend:

- Werkingsuitgaven van het Departement EWI zoals onder meer de:
 - o algemene informaticakosten
 - a. algemene werkingskosten
 - b. schadevergoedingen aan derden
 - c. investeringskosten informatica
 - d. algemene investeringskosten
 - e. algemene communicatiekosten
- Buitenlandse zendingen van de Vlaamse minister, de leden van het kabinet en de delegaties, alsmede voor zendingen van derden in opdracht.
- Kosten inzake het N-project 'Innovatie voor toekomstgericht transversaal beleid' (gekend als PIO).
- Algemene werkingskosten betreffende de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO).
- Werkingsuitgaven in het kader van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid). We voorzien hiervoor 270.000 + 18.000 aan recurrente middelen uit de opstap voor Excelleren (30 miljoen euro).

Kredietevolutie:

	VAK	VEK
BA 2023	1.290	1.290
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-81	-81
<i>Andere bijstellingen</i>	258	258
BO 2024	1.467	1.467
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van SG0-1SAC2ZZ-WT	1	1	Van AgO
Van EB0-1EBB2AH-PR	18	18	Personeelsuitbreiding bij EWI met het oog op de ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid
Naar EB0-1EAB2ZZ-LO	-100	-100	Compensatie vanuit de apparaatskredieten ten behoeve van de lonen.
TOTAAL	-81	-81	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - personeelsuitgaven FDI-screening (VR 2023 1407 DOC.1080/1)	18	18	
Europese projecten BeREADY en TRAMI	-16	-16	

Efficiëntie en kerntaken - Besparing apparaat 2024 (niet loon)	-14	-14	
Excelleren: Groeipad O&O - werkingsuitgaven FDI-screening	270	270	
TOTAAL	258	258	

Toelichting bij de compensatie van 1 keur.

Het gaat over een teruggave op een eenmalig gedeelte van een rugzakje i.h.k.v. de personeelsoverdracht Selectiecentrum AgO in 2022.

Toelichting bijstelling Europese projecten TRAMI, BE READY, en EP PerMed.

Een bijstelling van -16 kEUR op werking. Dat betekent dat er voor deze projecten in 2024 nog een budget zal worden voorzien van 16 keuro op werking. Deze bedragen zijn in overeenstemming met de toegezegde subsidiebedragen die geboekt worden op de EB0-9EABAZZ-OW.

Zie hoger voor informatie over de projecten.

Toelichting bijstelling in het kader van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023, zullen twee nieuwe personeelsleden worden aangeworven om het kennis- en economisch veiligheidsbeleid verder uit te bouwen (+18 keuro). Daarnaast wordt er 270 keuro voorzien voor algemene IT kosten (software, licentiekosten,...).

1.3 IVA's zonder rechtspersoonlijkheid - Agentschap Innoveren en Ondernemen

Taakomschrijving

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen is hét aanspreekpunt van de Vlaamse overheid voor alle ondernemers in Vlaanderen. Het Agentschap stimuleert en ondersteunt innovatie en ondernemerschap en draagt bij aan een gunstig ondernemersklimaat.

Ontvangstenartikelen

EC0-9EABAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de eigen ontvangsten werking en toelagen binnen het variabel krediet van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	637	0	0
Bijstelling BO 2024	0	0	0
BO 2024	637	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Op dit begrotingsartikel komen vnl. de Europese ontvangsten vanuit EFRO en recuperaties van verzekeringen (uitbetaling schadegevallen) binnen. Ze worden op 637 keuro geraamd (status quo t.o.v. BA2023). De ontvangsten gaan naar de Algemene Middelen.

EC0-9EABTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de eigen ontvangsten werking en toelagen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	283	0
Bijstelling BO 2024	0	956	0
BO 2024	0	1.239	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Dit betreft de ontvangsten van EFRO, van Interreg NCP, van EEN en van een aantal ERA-netten in het variabel krediet. In totaal worden de ontvangsten uit deze projecten geraamd op 1.239 keuro. De verwachte ontvangsten zijn gebaseerd op een nieuwe raming en ook op een extrapolatie van de voorlopige gerealiseerde ontvangsten in 2023, die ruim boven de gebudgetteerde liggen.

EC0-9EABTZZ-OI - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft het begrotingsartikel waarin de (éénmalige) middelen van het netto-actief van het FPF binnenkomen voor de 2 overgedragen medewerkers.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2023	0	1.000	0
Bijstelling BO 2024	0	-1.000	0
BO 2024	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

PMV heeft in 2023 éénmalig 1 miljoen euro van het ontvangen netto-actief van het Federaal Participatie Fonds (FPF) aan het begrotingsfonds 'Fonds personeelsleden verlof voor opdracht' (Beleidsdomein E) gestort.

De ontvangst diende om de loonlast van 2 van het FPF overgenomen VTE te betalen. De 2 VTE prijken op de loonlijst van Vlaanderen Connect. Vanuit het begrotingsfonds 'Fonds personeelsleden verlof voor opdracht' (Beleidsdomein E) zal de loonlast van / aan Vlaanderen Connect vergoed worden.

De ontvangst werd op een afzonderlijke basisallocatie geregistreerd. In 2024 valt de ontvangst weg.

Uitgavenartikelen**EC0-1EAB2ZZ-LO – LONEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft de uitgaven voor lonen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	33.603	33.603
<i>Index</i>	<i>658</i>	<i>658</i>
<i>Compensaties</i>	<i>201</i>	<i>201</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>178</i>	<i>178</i>
BO 2024	34.640	34.640
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:**Compensaties:**

- Verhoging van het krediet voor de overheveling van PIO medewerkers vanuit EWI. Hiervoor wordt 400 keuro overgeheveld vanuit begrotingsartikel EB0-1EBB2AH-PR.
- Verlaging van het krediet door de overheveling naar VDAB voor kleine correctie op de "overdracht van VDAB naar VLAIO voor de 2 voltijds coördinatoren i.h.k.v. transitiepunten (VR 2022 1609 VV DOC.0100), die deel uitmaken van het globale project VV018 'Opleidingsoffensief arbeidsmarkt'." Bij BA2023 was 83 keuro overgedragen en in totaal was er voor 330 keuro voorzien voor 2 personen bij VDAB en 2 personen bij VLAIO. VLAIO had dus nog recht op 82 keuro voor het 2e jaar, wat een daling van 1 keuro is t.o.v. BA2023.
- Voor de dossierbehandelaars directe energiesteun is nog 30 keuro nodig in 2024 en kan dus 198 keuro afgestaan worden aan FIO. Bij BA2023 was 228 keuro overgeheveld van FIO naar VLAIO vanuit de middelen voor directe energiesteun.
- Andere bijstellingen :
- Efficiëntie en kerntaken : generieke personeelsbesparing van 230 keuro.
- Verhoging met 408 keuro voor het op peil houden van de tijdelijke tewerkstelling van inspecteurs voor het controleren van de overheidssteun die aan ondernemingen werd toegekend ingevolge de federale coronamaatregelen.

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Coronasteun inspecteurs	+408	408
Generieke budgetbeweging: personeelsbesparing	-230	-230
TOTAAL	+178	+178

EC0-1EAB4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit betreft het variabel krediet voor personeelsuitgaven (lonen).

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2023	359	359
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>461</i>	<i>461</i>

BO 2024	820	820
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

Het betreft de uitgaven voor lonen in het variabel krediet. Voorlopig wordt een stijging van de uitgaven met 461 keuro verwacht t.o.v. de BA2023. Het betreft een update o.b.v. de aanrekeningen in 2023, die verwacht worden verder gezet te worden in 2024.

EC0-1EAB2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het krediet voor werkingsuitgaven van het Agentschap VLAIO

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.964	1964
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>-50</i>	<i>-50</i>
BO 2024	1.914	1.914
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

	(duizend euro)	
Andere bijstellingen	VAK	VEK
Generieke budgetbeweging: personeelsbesparing	-50	-50
TOTAAL	-50	-50

Er is er bij BO2024 in het overzicht van de generieke budgetbewegingen een besparing op werking van 50 keuro voorzien.

EC0-1EAB4ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft het variabel krediet voor werkingsuitgaven van het Agentschap VLAIO

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	550	550
<i>Index</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Compensaties</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Andere bijstellingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
BO 2024	550	550
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

De uitgaven op dit variabel krediet worden in 2024 constant gehouden t.o.v. BA2023.

2. Provisies/Thema-overschrijdend**PROGRAMMA EB – PROVISIES****(duizend euro)**

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2023	0	0	0	19.592	16.049
Bijstelling BO 2024	0	0	0	4.690	-509
BO 2024	0	0	0	24.282	15.540

2.1 Ontvangsten**EB0-9EBBTAC-OW – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit is het Fonds voor Wetenschaps- en Innovatiebeleid. De decretale basis van dit Fonds ligt vervat in artikel 5 van het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995 gewijzigd bij het Programmadecreet 2017. Dit begrotingsartikel is verbonden met het uitgavenartikel EB0-1EBB4AC-WT. De POD Wetenschapsbeleid ontvangt jaarlijks data uit FRIS. Voor de aanlevering van deze open data werd beslist om vanaf 2022 geen tegemoetkoming meer aan te rekenen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2023	0	0	0
Bijstellingen BO 2024	0	0	0
BO 2024	0	0	0

2.2 Uitgaven**EB0-1EBB2AB-WT – INTERNATIONALISERING****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de volgende subsidies / werkingsmiddelen van internationale samenwerking aangerekend :

1. Lidgeld internationale netwerken waaronder AAL, ERRIN, ECRIN. enz...
2. Deelname internationale beurzen – vervolgworkshop BNCT.
3. Ontvangen buitenlandse delegaties.
4. Zendingen uitgevoerd door experts in het kader van OESO, UNESCO en allerhande activiteiten.
5. Allerhande projecten en toetredingen
6. Allerhande projectfinanciering.
7. Unesco Trustfonds Wetenschappen.
8. Uitgaven in het kader van het EU Voorzitterschap

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.501	1.501
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.501	1.501
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AJ-WT – ONDERSTEUNING VLAAMS UNESCO TRUSTFONDS VOOR WETENSCHAPPEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Vlaams Trustfonds (FUST) ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van UNESCO is specifiek bedoeld voor het ondersteunen van UNESCO-activiteiten en -projecten binnen het domein van de wetenschappen, met klemtoon op duurzaamheid.

Het is de bedoeling om de uitstraling van Vlaanderen te vergroten, en in FUST projecten kansen te creëren voor het uitdragen van Vlaamse expertise en deze te kaderen in de activiteiten van deze multilaterale organisatie.

In 2023 liet Unesco een extern bureau een evaluatie van FUST Fase V (2019-2023) uitvoeren. De bevindingen en aanbevelingen vormen een basis voor een vernieuwing van het akkoord door de Vlaamse Regering voor de periode 2024--2028.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.301	1.301
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.301	1.301
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AK-WT – UNU-CRIS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

'United Nations University – Institute on Comparative Regional Integration Studies' (UNU-CRIS) is in 2001 als onderzoeks- en opleidingsinstituut opgericht in Brugge. Het opereert onder de vlag van de United Nations University (UNU). Zoals omschreven in haar missieverklaring focust de instelling op nieuwe patronen in regionale en globale samenwerking en bestuur. Het instituut fungeert als bron van informatie en kennis voor het systeem van de Verenigde Naties (VN) en in het bijzonder de VN-instanties die actief zijn op het vlak van regionale integratie. UNU-CRIS werkt samen met de instituten en initiatieven in de hele wereld die zich bezighouden met vraagstukken van regionale integratie en samenwerking.

Het huidige MoU loopt van 2022-2026. In uitvoering van de MoU zullen de middelen in 2024 nog geïndexeerd worden ten laste van de provisie.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.039	1.039
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	1.039	1.039
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit begrotingsartikel worden aangewend voor de conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties met betrekking tot economie, wetenschap en innovatie. Op dit begrotingsartikel worden onder meer (beleids)evaluaties van het EWI-beleidsdomein aangerekend.

In de loop van 2024 worden evaluaties uitgevoerd van:

- het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG),
- Antwerp Management School (AMS),
- Vlerick Business School,
- het Ruimtevaartprogramma (tussentijdse evaluatie),
- Flanders Open Science Board (FOSB).

In 2024 worden ook de evaluaties opgestart of voorbereid waarvan de aanrekening is voorzien op de begrotingskredieten (VAK) van 2024. Het betreft onder meer de evaluatie van Agentschap Plantentuin Meise evenals een (vervolg op de) systeemanalyse/-evaluatie die eind 2023, begin 2024 zal worden uitgevoerd.

Verder worden op dit begrotingsartikel ook ad-hoc-studies of -initiatieven aangerekend.

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	1.310	1.245
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	65
BO 2024	1.310	1.310
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling VEK betaalkalender	0	65	
TOTAAL	0	65	

EB0-1EBB4AC-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit is de uitgavenzijde van het Fonds voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid – EB0-9EBGTAC-OW. De decretale basis ligt vervat in artikel 5 van het decreet van 22 november

1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 1995, gewijzigd bij het Programmadecreet 2017.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	311	569
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	311	569
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AD-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN – VARIO

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) geeft advies omtrent het beleid inzake onderzoek, ontwikkeling, innovatie en ondernemerschap. Hiertoe stelt VARIO elk jaar onafhankelijk zijn werkprogramma op, waarin de activiteiten voor dat jaar worden beschreven. In de loop van het werkjaar kunnen nog nieuwe vragen om advies van de Vlaamse Regering of van het Vlaams Parlement aan het werkprogramma worden toegevoegd.

De VARIO wendt dit budget aan om haar beleidsmatige opdracht uit te voeren.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	308	308
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	308	308
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AG-WT – BELEIDSMONITORING/STUDIES/EVALUATIES/ADVIEZEN – COF. STEUNPUNT DUURZAAM MATERIALENBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel wordt de subsidie aangerekend voor de cofinanciering van het Steunpunt Circulaire Economie ('CE Center'). Begin 2022 is na een oproep een nieuw steunpunt van start gegaan. CE Center doet beleidsrelevant onderzoek in het kader van de circulaire economie en verenigt onderzoekers van KU Leuven, UGent, UAntwerpen, UHasselt en VITO.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	200	200
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2024	200	200
Aanwending VAK-ruiter		

EB0-1EBB2AH-PR – PROVISIE O&O**Korte inhoud begrotingsartikel:**

In 2024 wordt er op dit begrotingsartikel na interne compensatie een provisie voorzien van 13.827 keuro in VAK en 4.827 keuro in VEK. Er komt 9,5 miljoen euro VAK van de eenmalige middelen voor O&O-investeringen (opstap van 75 miljoen euro) en 1,65 miljoen euro van de recurrente opstap (30 miljoen euro).

Op deze provisie worden middelen ter beschikking gehouden o.a. als opstap voor FWO (6.000 keur) en voor het AI-onderzoek (1,250 miljoen euro).

Kredietevoluitie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2023	9.577	5.841
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-6.900	-6.900
<i>Andere bijstellingen</i>	11.150	5.886
BO 2024	13.827	4.827
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar EB0-1ECB2BY-IS	-85	-85	interne compensatie verhoging werkingskosten FFTF
Van EB0-1EEB2JX-IS	11	11	Overdracht saldo AI
Naar EB0-1EFB2NZ-WT	-294	-294	NAVO bijdrage
Van EB0-1EFB2LA-WT	235	235	Terugdraaien ESA BIC via Imec Istart
Naar EB0-1EAB2ZZ-LO	-91	-91	Personeelsuitbreiding bij het EWI met het oog op de ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid. Compensatie deel loon.
Van EB0-1EEB2JW-IS	6	6	Overdracht saldo AI
Naar EB0-1EEB5GT-IS	-1.700	-1.700	2 EU partnerschappen FWO
Naar EB0-1EEB5GT-IS	-755	-755	Frank De Winne - FWO mandaten 2024
Van EB0-1EEB5GT-IS	720	720	Terugdraaien Frank De Winne - FWO mandaten 2023
Van EC0-1ECB5DY-IS	265	265	Terugdraaien Ondernemerschap - Space Labs 2023
Van EC0-1ECB5DY-IS	2.500	2.500	Terugdraaien Internationale programma's Ruimtevaart
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-1.000	-1.000	1 EU parnterschap Vlaio
Van EC0-1ECB5DY-IS	400	400	Terugdraaien Frank De Winne Vlaio innovatiemandaten 2023
Naar EC0-1ECB5DY-IS	-255	-255	Ondernemerschap - Space Labs 2024

Naar EC0-1ECB5DY-IS	-300	-300	Frank De Winne Vlaio innovatiemandaten 2024
Naar EB0-1EFB2NZ-PA	-1.174	-1.174	NAVO bijdrage
Naar EB0-1EFB2LW-IS	-2.000	-2.000	O&O opstap VIB conform convenant
Naar EC0-1EAB2ZZ-LO	-400	-400	Overdracht PIO kosten
Van EB0-1EEB2GT-IS	35	35	Terugdraaien Frank De Winne - FWO mandaten werking 2023
Naar EB0-1EFB2LB-WT	-3.000	-3.000	O&O opstap Flanders Make conform convenant
Naar EB0-1EAB2ZZ-WT	-18	-18	Personeelsuitbreiding bij het EWI met het oog op de ontwikkeling en implementatie van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid. Deel compensatie rugzakjes.
TOTAAL	-6.900	-6.900	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bij stelling VEK betaalkalender	0	3.736	
Excelleren: Groeipad O&O - EWI-provisie	1.650	1.650	
Excelleren: Groeipad O&O - EWI-provisie	9.500	500	
TOTAAL	11.150	5.886	

EB0-1EBB2AV-IS – Hoger onderwijs**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel bevat de budgetten voor ECOOM (Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkeling Monitoring). Sinds 2021 is het beleidsonderzoek van STORE in ECOOM geïntegreerd. Er zijn daarnaast ook bijkomende middelen voorzien voor drie bijkomende opdrachten sinds 2021: het monitoren van de AI/CS-barometer, de verdere uitbreiding van de expertise rond waardeketens en een opdracht rond student-ondernemerschap. In de eerste jaarhelft van 2023 vond de evaluatie van ECOOM over de huidige convenantperiode 2018-2023 plaats. Vanaf 2024 geldt er een nieuw convenant met ECOOM. In het kader van deze nieuwe convenant wordt vanaf 2024 440 keuro extra voorzien aan recurrente middelen uit de opstap voor Excelleren (30 miljoen euro).

Kredietevoluitie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2023	4.045	4.045
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	440	440
BO 2024	4.485	4.485
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluitie:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Excelleren: Groeipad O&O - ECOOM nieuw convenant	440	440	
TOTAAL	440	440	

X. Lijst met afkortingen

- AIV: Agentschap Informatie Vlaanderen
- AMS: Antwerp Management School
- APM: Agentschap Plantentuin Meise
- BOF: Bijzondere Onderzoeksfondsen
- CSA: Coordination and Support Action
- ESFRI: European Strategy Forum on Research Infrastructures
- EFSI: Europees Fonds voor Strategische Investerings
- FFEU: Financieringsfonds voor schuldafbouw en éénmalige uitgaven
- FRIS: Flanders Research Information Space
- FTI: Flanders Technology International VZW
- FWO: Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen
- GIMV: Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
- HFB: Het Facilitair Bedrijf
- HIVA: Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving
- IBF: International Bioeconomy Forum
- ICPeMed: International Consortium on Personalised Medicine
- IMEC: Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum
- IOF: Industriële Onderzoeksfondsen
- ISE: Inhoudelijk Structuur Element
- ITG: Instituut voor Tropische Geneeskunde
- KMDA: Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen
- KMO: Kleine Middelgrote Ondernemingen
- KVAB: Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
- LRM: Limburgse Reconversie maatschappij
- LSM: Limburg Sterk Merk
- NAVO: Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
- NERF: Neuro-Electronic Research Flanders
- NRW: Noordrijn-Westfalen
- O&O: Onderzoek & Ontwikkeling
- OJO: Omkadering Jonge Onderzoekers
- PIO: Programma Innovatieve Overheidsopdrachten
- PM: gepersonaliseerde geneeskunde
- PMV: Participatie Maatschappij Vlaanderen
- SCK: Studiecentrum voor kernenergie
- SOV: Site-ontwikkeling Vlaanderen
- VABB-SHW: Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor de Sociale en Humane Wetenschappen
- VARIO: Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen
- VIB: Vlaams Interuniversitair Instituut Voor Biotechnologie
- VITO: Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
- VLAJO: Vlaamse Jonge Ondernemingen
- VLAIO: Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen
- VLIR: Vlaamse Interuniversitaire Raad
- VLIZ: Vlaams Instituut voor de Zee
- VMM: Vlaamse Milieumaatschappij
- VPM: Vlaamse Participatiemaatschappij
- VRT: Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie

IX. OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN

Nr	Naam initiatief	Aard initiatief	Trekker	Inhoudelijke bepalingen	Voorziene planning/ stand van zaken	Datum inwerking- treding
1	Diverse wijzigingen aan het basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid	Decreet + eventueel BVR	Dep EWI + VLAIO	Wijziging van het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid: – Opname EnergyVille VZW – Aanpassing governance VITO – Inpassing Vlaamse Wetenschappelijke instellingen – Diverse kleinere aanpassingen	Goedgekeurd op 25/03/2022	9/6/2022, uitgezonderd art. 15.
2	Decretaal kader voor de moonshot (via wijziging basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid, zie nr. 1)	Decreet	VLAIO	We realiseren voor de moonshot "De Vlaamse industrie koolstofcirculair en CO ₂ -arm in 2050 door de ontwikkeling van marktrijpe innovatieve technologieën in Vlaanderen tegen 2040" een decretaal kader dat rechtszekerheid kan bieden voor de lange termijn.	Idem nr. 1	Idem nr. 1
3	Decretaal kader privacy (AVG) (via wijziging basisdecreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid, zie nr. 1)	Decreet	VLAIO	Realisatie van een decretale rechtsbasis AVG en toegang en gebruik van het Rijksregisternummer	Idem nr. 1	Idem nr. 1
4	Coördinatie Decreet voor organisatie en financiering van wetenschaps- en innovatiebeleid	BVR + instemmingsdecreet	Dep EWI	Coördinatie (niet inhoudelijke wijziging) van basisdecreet W&I	Nog te bepalen	Nog te bepalen
5	BVR rechtsbasis GDPR	BVR	VLAIO	BVR tot wijziging diverse steunmaatregelen wat betreft de opname van een rechtsbasis GDPR en tot oprichting databank beleidsinformatie ondernemen en innovatie	Nog te bepalen	Nog te bepalen

6	Decreet tot wijziging van het decreet tot omzetting van de Europese richtlijn beroepskwalificaties	BVR	Dep EWI	Omzetting van Europese richtlijn ivm evenredigheidstoetst beroepskwalificaties	Goedgekeurd op 21/5/2021	Art. 2, 3 en 6 t/m 24: 30/7/2020 Overige art. 10/6/2021
7	Besluit van de Vlaamse Regering over de thematische oproep met betrekking tot de bio-economie bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO)	BVR	Dep EWI/FWO	Reglementair kader voor nieuwe Strategisch Basis Onderzoek-oproep voor BIO-Economie	Goedgekeurd op 9/7/2021	7/8/2021
8	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2006 betreffende de financiering van toegepast biomedisch onderzoek met een primair maatschappelijke finaliteit	BVR	Dep EWI/FWO	Procedure financiering toegepast biomedisch onderzoek	Goedgekeurd op 21/1/2022	21/2/2022
9	Waarborgregeling	Decreet + BVR	PMV	Aanpassing in het licht van WCO's bij bedrijven + verhoging overzichtelijkheid decreet en uitvoerende besluiten en betere afstemming op elkaar	Decreet bekrachtigd op 21/12/2001 BVR binnenkort definitieve goedkeuring door VR	Waarborgdecreet 17/02/2022 Waarborgbesluit 18/01/2023
10	Aanpassen regelgeving Gigarant	Decreet + BVR	PMV	De Gigarant regelgeving zal aangepast worden	Start regelgevingsproces eind 2023	Nog te bepalen
11	Decentralisatie ambulante handel	Decreet/BVR	VLAIO	Mede door wijzigingen in de vennootschapswetgeving dient de wetgeving Ambulante handel herbekeken te worden, alsmede ook in het licht van verdere decentralisatie en verhoogde autonomie van de steden (regeerakkoord)	Decreet goedgekeurd op 3/3/2023 Uitvoeringsbesluit goedgekeurd op 22/9/2023	1/4/2024

12	Aanpassing decreet op het Hermesfonds	Decreet	VLAIO	De integratie van een deel van de opdrachten van Syntra Vlaanderen in het Agentschap Innoveren en Ondernemen zal aanleiding geven tot een aanpassing van het decreet dat de werkzaamheden van het Hermesfonds regelt.	Goedgekeurd op 19/6/2020	31/12/2021
13	Aanpassing oprichtingsbesluit Agentschap innoveren en Ondernemen	BVR	VLAIO	De integratie van een deel van de opdrachten van Syntra Vlaanderen in het Agentschap Innoveren en Ondernemen zal aanleiding geven tot een aanpassing van het oprichtingsbesluit van het agentschap.	Goedgekeurd op 20/11/2020	1/1/2021
14	BVR bevordering ondernemerschap	BVR	VLAIO	Omvorming en actualisering van het BVR tot toekenning van steun aan projecten ter bevordering van het ondernemerschap	In opmaak	Nog nader te bepalen
15	Wijziging decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid	Decreet	VLAIO	Doelmatige inzet van het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid richting kernversterking door aanpassing van de categorieën van kleinhandel, het toepassingsgebied van de vergunningplicht en de handhaving, samen met een moratorium op de bouw van nieuwe handelsvestigingen	Goedgekeurd op 7/7/2023	9/8/2023 met uitzondering van artikel 4 en 6: nog nader te bepalen in een BVR
15 bis	Implementatiedecreet van het Kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving	Decreet	VLAIO/ Agent- schap Justitie en Hand- having	Nodig opdat het Kaderdecreet van toepassing zou zijn op handhaving van de omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten	In opmaak	Nog nader te bepalen
16	BVR ruimtelijke economische projecten	BVR	VLAIO	BVR tot regeling van het juridisch kader voor ruimtelijke economische projecten	In opmaak	Nog nader te bepalen
17	Wijziging BVR STS	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de strategische transformatiesteun wat betreft de bonussteun	Goedgekeurd op 29/10/2021	1/1/2022
18	Wijziging BVR HPOW	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de hinderpremie openbare werken wat betreft de aanpassing van de overgangsbepaling	Goedgekeurd op 24/6/2022	31/7/2022
19	Wijziging BVR kmo-portefeuille, kmo-groei subsidie	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de kmo-portefeuille	Goedgekeurd op 25/11/2022	1/1/2023

20	Wijziging BVR kmo-portefeuille, kmo-groei subsidie, wat betreft de uitgesloten diensten kmo-p	BVR	VLAIO	BVR tot uitsluiting van een aantal diensten in de kmo-portefeuille	Goedgekeurd op 1/4/2022	1/7/2020
21	Wijziging BVR EP-plus en STRES	BVR	VLAIO	BVR tot bijsturing van de ecologiepremie plus en strategische ecologiesteun	In opmaak	Te bepalen
22	Wijziging aantal BVR's van bedrijfssteun en innovatiesteun over toekenning terugbetaalbare voorschotten	BVR	VLAIO	BVR tot invoering van de mogelijkheid tot steuntoekenning in de vorm van een terugbetaalbaar voorschot in de steunmaatregelen STS, STRES, O&O kennisintensief, O&O, O&O samenwerkingsverband	Goedgekeurd op 30/4/2021	9/6/2021
23	Coronasteunmaatregelen afdeling steun	BVR's	VLAIO	-VBM (Vlaams beschermingsmechanisme) quater -CGM (corona globalisatiemechanisme) 2020 -VBM quinquies -VBM sexies -VBM septies -VBM octies -VBM novies -CGM 2021 -omboekings-premie evenementen-sector -STS (corona) -Screen Flanders (corona) + een aantal wijzigings-BVR's	Goedgekeurd op -VBMquater: 5/2/2021 -CGM 2020: 26/2/2021 -VBMquinquies: 2/4/2021 - VBMsexies: 21/5/2021 -VBMsepties: 10/9/2021 -omboekings-premie: 4/10/2021 -VBM octies: 24/9/2021 -VBM octies: 21/1/2022 -VBM novies: 11/3/2022 -CGM 2021: 13/5/2022	-VBM quater: 12/2/2021 -CGM 2020: 5/3/2021 -VBM quinquies: 16/4/2021 -VBM sexies: 7/6/2021 -VBM septies: 12/10/2021 -omboekings-premie: 4/10/2021 -VBM octies: 14/2/2022 -VBM novies: 31/3/2022 -CGM 2021: 25/5/2022
24	BVR invoering uitsluiting steun	BVR	VLAIO	BVR betreffende de wijziging van diverse steunbesluiten inzake de uitsluiting steun	Goedgekeurd op 4/6/2021	16/6/2021

25	BVR aanpassing aan de nieuwe vennootschapswetgeving en nieuwe voorwaarden OIM	BVR	VLAIO	BVR tot wijziging van diverse steunbesluiten over de aanpassing aan de nieuwe vennootschapswetgeving en nieuwe voorwaarden OIM	Goedgekeurd op 26/2/2021	1/3/2021
26	BVR toekenning steun stijgende energieprijzen (4 ^o kwartaal 2022)	BVR	VLAIO	BVR tot toekenning van steun voor de stijgende energieprijzen t.g.v. de oorlog in Oekraïne	Goedgekeurd op 9/12/2023	9/12/2023
	BVR toekenning steun stijgende energieprijzen (1 ^o kwartaal 2023)	BVR	VLAIO	Idem	Goedgekeurd op 21/3/2023	21/4/2023
27	BVR compensatie indirecte emissiekosten (CIE)	BVR	VLAIO	BVR tot vervanging van het BVR CIE t.g.v. nieuwe Europese richtsnoeren CIE	Goedgekeurd op	3/2/2023
28	Wijziging BVR indirecte emissiekosten (CIE)	BVR	VLAIO	BVR tot wijziging van het BVR CIE wat betreft	Goedgekeurd op 14/7/2023	3/2/2023
29	BVR toekenning steun vergroening en energie-efficiëntie (Green)	BVR	BVR	BVR tot toekenning van steun aan ondernemingen voor strategische ecologie-investeringen voor de thema's vergroening en verbetering energie-efficiëntie	Goedgekeurd op 2/12/2022	12/2/2022
30	BVR Onderzoeksinfrastructuur Hogescholen	BVR	VLAIO	Vastleggen wettelijk kader hogescholen (niet-staatssteun)	In opmaak	Te bepalen
31	BVR overbruggingslening	BVR	VLAIO/PM V	Toekennen van overbruggingslening aan ondernemingen aan een minimale rente (tengevolge van liquiditeitsnoden bij aanvulling voorraden n.a.v. corona en Oekraïne)	Goedgekeurd op van 21/1/2022	28/2/2022
32	Decreet en BVR aanpassing handelshuurprijs aan energiestatistiek gehuurd goed	Decreet en BVR	VLAIO	Handelshuurprijs wordt gekoppeld aan de energie-efficiëntie van het handelspand door in te grijpen in de indexeringsformule	In opmaak	Te bepalen

33	Besluit cofinanciering innovatieve overheidsopdrachten	BVR	EWI + VLAIO	Er komt een nieuwe besluit innovatieve overheidsopdrachten aangezien het programma naar VLAIO wordt overgebracht.	Besluit is opgemaakt en procedure start eind 2023	Nog te bepalen
34	Aanpassingen W&I-decreet van 30 april 2009 m.o.o. regularisatie van de bepaling ivm persoonsgegevens	Decreet	EWI	Bij gebrek aan advies van de federale gegevensbeschermingsinstantie dient artikel 2/3 van het decreet opnieuw ingevoegd te worden, deze keer na advies.	Nog te bepalen	Nog te bepalen
35	Aanpassing sectorale wetgeving m.o.o. de fusie van de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV	Decreet + BVR	Beleidsdomein EWI en WSE	Nav de fusie van de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV in 2024 zal de oude terminologie in de sectorale wetgeving van deze beleidsdomeinen ook aangepast dienen te worden	Procedure start eind dit jaar	Nog te bepalen
36	BVR tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap	BVR	Dep EWI	Actualisatie van het BVR na de vijfjaarlijkse evaluatie van de subsidies IOF en interfaceactiviteiten	1° principiële goedkeuring VR op 29/9/2023	Nog te bepalen
37	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de thematische oproep voor circulaire economie bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO)	BVR	Dep EWI/FWO	Reglementair kader voor nieuwe oproep voor Circulaire Economie	Goedgekeurd door VR op 30 juni 2023	Nog niet in staatsblad verschenen
38	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de regels voor de thematische oproep voor onderzoeksprojecten over landbouw en voedsel bij het Fonds	BVR	Dep EWI/FWO	Reglementair kader voor nieuwe oproep voor landbouw- en voedselonderzoeksprojecten	Wordt goedgekeurd op 29 september 2023	Nog te bepalen

39	Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO)	BVR	Dep EWI	Actualisatie van het BVR na de vijfjaarlijkse evaluatie van BOF	Op heden nog in voorbereiding, nog volledig af te ronden deze legislatuur	Nog te bepalen			
40	BVR tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012 betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap	BVR	Dep EWI	Actualisatie van het BVR na de vijfjaarlijkse evaluatie van OJO	Op heden nog in voorbereiding, nog volledig af te ronden deze legislatuur	Nog te bepalen			
	BVR tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2013 betreffende de omkadering van jonge onderzoekers								

Evaluatieagenda 2024 voor het Departement EWI
Evaluaties uit te voeren in 2024
Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG)
Antwerp Management school (AMS)
Vlerick Business School
(Tussentijdse evaluatie van) het Ruimtevaartprogramma
Flanders Open Science Board (FOSB)
Evaluatieagenda 2024 VLAIO
TETRA
COOCK
Baekelandmandaten
Innovatiemandaten
Landbouwtrajecten
Evaluaties voor te bereiden en/of op te starten in 2024 met aanrekening VAK 2024
Vervolg systeemanalyse/-evaluatie 2023
Agentschap Plantentuin Meise